

T. C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

117 116

Türkiye’de Radyo ve Televizyon Yayıncılığında
YAYIN İLKELERİ VE YAPTIRIMLAR

117116

Mahmut SAVAŞCI

TEZ DANIŞMANI

Yrd. Doç. Dr. Mustafa Şenay CANORUÇ

ÖZET

Bu çalışma,Kamu Hukuku dalında yüksek lisans tezi olup,radyo ve televizyon yayınlarında yayıncı kuruluşların uymaları gereken yayın ilkelerini,yayın esaslarını ve yerine getirmeleri gereken yükümlülükleri ile yayıncı kuruluşların yayın ilke,esas ve yükümlülüklerine aykırı davranmaları halinde haklarında uygulanacak yaptırımları kapsamaktadır.Çalışmamızda 3984 Sayılı Kanunda 15.05.2002 günü 4756 Sayılı Kanunla yapılan değişikliklere de yer verilmiştir.

Çalışmamız dört bölümden oluşmaktadır:

Birinci Bölümde;Türkiye’de radyo ve televizyon yayıncılığının ortaya çıkışı ve devlet tekelinin kalkması ile bu konudaki yasal düzenlemeler incelenmektedir.

İkinci Bölümde; Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun idari yapısı ve görevleri incelenmektedir.

Üçüncü Bölümde; radyo ve televizyon yayın ilke ve esasları ile yayıncı kuruluşların yükümlülükleri incelenmektedir.

Dördüncü bölümde ise, radyo ve televizyon yayın ilke ve esasları ile yayıncı kuruluşların yükümlülüklerine uyulmaması halinde haklarında uygulanan yaptırımlar incelenmektedir.Çalışmamızın dördüncü bölümünden sonra Üst Kurulun yayıncı kuruluşlar hakkında kuruluşundan 2001 yılı eylül ayına kadar uygulamış olduğu yaptırımların ayrıntılı listesine yer verilmiştir.

ABSTRACT

This is a Master's thesis in the field of Public Law. It is a study of the principles and responsibilities that applies to the broadcasting entities in their radio and television broadcasts, and the penalties that would be applied in case of a violation of these principles and responsibilities. This work has taken into account the code 3984 that was amended by the code 4756 on March 15 2002.

This work includes four sections:

The first section; presents a historical account of radyo and television broadcasting in Turkey, and the changes in the law following the release of the state monopoly over the broadcasting.

In the second section; the administrative stucture and duties of the Upper Council of Radio and Television are analyzed.

The third section; analyzes the main principles of radio and television broadcasting, and the responsibilities of the broadcasting entities.

The fourth section studies the principles and responsibilities that applies to the broadcasting entities in their radio and television broadcasts, and the penalties that would be applied in case of a violation of these principles and responsibilities. The fourth section is followed by a detailed list of penalties that were applied to the broadcasting entities by the Upper Council until September 2001.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne

Bu çalışma jürimiz tarafından.....

.....
Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS/DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

BAŞKAN : Yrd. Doç. Dr. Mustafa Şenay CANOĞLU

ÜYE : Doç. Dr. Fazıl Hüsnü FİDAN

ÜYE : Doç. Dr. Ahmet Gurbüz A. İbrahim

ÜYE : Doç. Dr. Müslim Turan Uzun

ÜYE : Yrd. Doç. Dr. Gürsel KAPLAN

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../.....

(İmza)

.....
Akademik Ünvan, Adı-Soyadı

Enstitü Müdürü

(Mühür)

Prof. Dr. Abdülhakî TURAN
Müdür

ÖNSÖZ

Yüksek lisansa başladığımda, Cumhuriyet Savcısı olmam nedeniyle Ceza Hukuku alanında bir konuda tez çalışması yapmayı düşünüyordum. Ancak, iyi bir televizyon izleyicisi olmamama rağmen RTÜK'ün yayıncı kuruluşlara vermiş olduğu cezalar nedeniyle sık sık ekranların kararması, bu konuya ilgi duymama sebep olmuştur.

Tez çalışmamızda, 3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun ve bu kanunda 15.05.2002 günü 4756 Sayılı Kanunla yapılan değişikliklere ve RTÜK'ün yayıncı kuruluşlar hakkında vermiş olduğu uyarı ve yayın durdurma cezalarına ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

Çalışmamızın hazırlanmasında değerli yardımlarından dolayı Sayın Yrd. Doç.Dr. Mustafa Şenay CANORUÇ ve vermiş oldukları bilgilerden dolayı sayın RTÜK yetkililerine teşekkür ediyorum. Ayrıca yaptığı şirinlikler ve yaramazlıklarla tez çalışmama sık sık ara vermeme, hatta bir süre gecikmesine sebep olan biricik kızım Yağmur'a sevgilerimi gönderiyorum.

Çalışmamızın ilgilenenlere faydalı olmasını temenni ediyorum.

Mahmut SAVAŞÇI

04.06.2002

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
ABSTRACT.....	II
TUTANAK.....	III
ÖNSÖZ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
KISALTMALAR.....	IX
GİRİŞ.....	X

BİRİNCİ BÖLÜM TÜRKİYE'DE RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILIĞI

I-TÜRKİYE'DE RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILIĞINDA DEVLET TEKELİNİN BULUNDUĞU DÖNEM.....	1
II-TÜRKİYE'DE ÖZEL RADYO VE TELEVİZYONLARIN ÇIKIŞI VE DEVLET TEKELİNİN KALDIRILMASI.....	4
A)Özel Radyo ve Televizyonların Çıkışı	5
B)Radyo veTelevizyon Yayıncılığında Devlet Tekelinin Kalkması.....	6
C)3984 Sayılı Kanun Öncesi ve Sonrası Yayıncılık.....	8

İKİNCİ BÖLÜM RTÜK'ÜN İDARİ YAPISI VE GÖREVLERİ

GENEL OLARAK.....	9
I-ÜYELERİN SEÇİMİ.....	9
A)Üyelikte Aranılan Şartlar ve Üye Sayısı.....	9
B)Seçimi.....	9
C)Üyelerin Görev Süresi.....	10
D)Üyelikle Bağdaşmayan Haller.....	11
E)Üyelerin Seçim Tarzıyla İlgili Değerlendirme.....	11
II)ULUSLARARASI HUKUKTA RTÜK BENZERİ KURULUŞLARIN OLUŞUMU.....	12
III)RTÜK'ÜN GÖREVLERİ.....	14

IV)ULUSLAR ARASI HUKUKTA RTÜK BENZERİ KURULUŞLARIN GÖREV VE YETKİLERİ.....	26
---	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YAYIN İLKE VE ESASLARI İLE YAYINCI KURULUŞLARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

I)YAYIN İLKELERİ.....	28
A)Genel Olarak.....	28
B)Yayın İlkeleri ile İlgili Maddelere İlişkin Eleştiriler.....	31
II) YAYIN ESASLARI.....	38
III) YAYINCI KURULUŞLARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	40

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM YAPTIRIMLAR

I)GENEL OLARAK.....	44
II)İDARİ CEZALAR.....	46
A)Uyarı ve Özür Dileme.....	46
B)Yayın Durdurma.....	47
C)Gelir Getirici Yayın Yapma Yasağı.....	50
D)Para Cezası.....	51
E)Yayın İzninin İptali.....	53
III)NİSAN 1994-EYLÜL 2001 ARASINDAKİ YAYINLAR NEDENİ İLE RTÜK TARAFINDAN UYGULANAN YAPTIRIMLAR.....	54
IV)RTÜK'ÜN YAYINCI KURULUŞLAR HAKKINDA UYGULAMIŞ OLDUĞU YAPTIRIMLAR İLE İLGİLİ KARARLARA İLİŞKİN ÖRNEKLER.....	57

A)3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinin (a) Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar	57
B) 3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinin (c)Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar.....	59
C)3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinin (d)Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar.....	61
D)3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinin (g)Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar.....	61
E)3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinin (ı)Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar.....	64
F)3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinin (j)Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar.....	65

G)3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinin (k)Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar.....	65
H)3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinin (m)Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar.....	67
I) 3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinin (n)Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar.....	68
J)3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinin (t)Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar.....	68
K)3984 Sayılı Kanunun 21.Maddesine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar.....	69
V)ADLİ CEZALAR.....	70
A)İzinsiz Radyo ve Televizyon Yayını Yapmak.....	70
B)Tazminata İlişkin Bölüm.....	71
C)Mevcut Yayınların Hukuki Durumu.....	72
VI) ULUSLAR ARASI HUKUKTA RTÜK BENZERİ KURULUŞLARIN UYGULAMIŞ OLDUĞU YAPTIRIMLAR.....	75
VI) SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	76

EKLER

RTÜK'ÜN YAYINCI KURULUŞLAR HAKKINDA KURULUŞDAN 2001 YILININ EYLÜL AYINA KADAR UYGULAMIŞ OLDUĞU YAPTIRIMLARIN LİSTESİ

I- YANILTICI, ÇOCUKLARIN ZARARINA VE SÜRELERİNİ AŞAN REKLAM İHLALLERİ (3984 SAYILI KANUNUN 19. MADDESİ).....	80
II- REKLAMLARIN PROGRAMLARDAN AYRILMASINA VE REKLAMLARDA HABER SPİKERLERİNİN KULLANILAMAYACAĞINA İLİŞKİN REKLAM İHLALLERİ.....	80
III-YAYINLARA REKLAM ALINAMAYACAĞI, HABER BÜLTENLERİNİN İLK 30 DAKİKASINDAN ÖNCE REKLAM YAYINLANMAYACAĞI, GİZLİ REKLAM YAPILAMAYACAĞI İLE REKLAMLARIN YERLEŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN REKLAM İHLALLERİ.....	82
IV- İÇKİ, SİGARA, İLAÇ VE SAĞLIK MERKEZİ REKLAMLARININ YAPILAMAYACAĞINA İLİŞKİN REKLAM İHLALLERİ.....	83
V- PROGRAM DESTEKLEMESİ İLKELERİNE AYKIRI YAYINLAR.....	84
VI-YENİDEN İLETİM YASAĞINA AYKIRI YAYINLAR.....	85
VII-CEVAP VE DÜZELTME METNİ YAYINLANMAMASI.....	87
VIII-YAYINLARINI 1 YIL SAKLAMAYAN KURULUŞLARLA İLGİLİ UYARILAR.....	88
IX-SEÇİM DÖNEMİNDE YAPILAMAYACAK YAYINLAR.....	88
X-YÜKÜMLÜLÜKLERİNİ YERİNE GETİRMEYEN KURULUŞLAR.....	89
XI-TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN VARLIK VE BAĞIMSIZLIĞINA, DEVLETİN BÖLÜNMEZ BÜTÜNLÜĞÜNE AYKIRI YAYINLAR.....	90

XII-TOPLUMUN MİLLİ MANEVİ DEĞERLERİNE AYKIRI	
YAYINLAR (3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN (b) BENDİ)..	92
XIII-ANAYASANIN GENEL ESASLAR KISMINDA YER ALAN	
İLKELERE DEMOKRATİK KURALLARA VE KİŞİ HAKLARINA	
AYKIRI YAYINLAR:(3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN	
(c) BENDİ).....	92
XIV-GENEL AHLAKA, TOPLUM HUZURUNA AYKIRI YAYINLAR	
(3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN (d) BENDİ).....	94
XV- NAKLEN SPOR YAYINI SIRASINDA REKLAM	
YAYINLANAMAYACAĞI İLKESİ (3984 SAYILI KANUNUN	
EK-1. MADDESİ).....	95
XVI-İNSANLARIN İRK, CİNSİYET,SOSYAL SINIF VEYA DİNİ	
İNANÇLARININ KINANMAMASI İLKESİNE AYKIRI	
YAYINLAR 3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN (f) BENDİ...	95
XVII-3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN (g) BENDİ.....	96
XVIII-TÜRK MİLLİ EĞİTİMİNİN GENEL AMAÇLARINA, TEMEL	
İLKELELERİNE AYKIRI YAYINLAR 3984 SAYILI KANUNUN	
4. MADDESİNİN (h) BENDİ.....	99
XIX- YAYINLARDA YASALARA SAYGILI OLMA İLKESİNE AYKIRI	
YAYINLAR (3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN (ı) BENDİ)..	100
XX- KİŞİLİK HAKLARI İHLALLERİ 3984 SAYILI KANUNUN	
4. MADDESİNİN (j) BENDİ.....	102
XXI- ÖZEL AMAÇ VE ÇIKARLARA HİZMET EDEN, HAKSIZ	
REKABETE YOL AÇICI YAYINLAR 3984 SAYILI KANUNUN	
4. MADDESİNİN (k) BENDİ.....	105
XXII-HABER VE OLAYLARIN ÇABUK VE DOĞRU BİR	
ŞEKİLDE VERİLMESİ İLKESİNE AYKIRI YAYINLAR 3984 SAYILI	
KANUNUN 4. MADDESİNİN (l) BENDİ.....	106
XXIII-ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDET YAYINLARI	
(3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN (m) BENDİ).....	107
XXIV-YARGI KARARI OLMAKSIZIN KİMSENİN SUÇLU İLAN	
EDİLEMEYECEĞİ İLKESİNE AYKIRI YAYINLAR (3984 SAYILI	
KANUNUN 4. MADDESİNİN (n) BENDİ).....	108
XXV-EĞİTİM, KÜLTÜR, YERLİ YAPIM PROGRAMLARINA ASGARİ	
YER VERİLMESİ İLKESİNE AYKIRI YAYINLAR 3984 SAYILI	
KANUNUN 4. MADDESİNİN (p) BENDİ.....	109
XXVI- BİLGİ İLETİŞİM TELEFONLARI İLE İKRAMİYE	
VERİLMEMESİ İLKESİNE AYKIRI YAYINLAR (3984 SAYILI	
KANUNUN 4. MADDESİNİN (r) BENDİ).....	109
XXVII- DEMOKRATİK GRUPLAR VE SİYASİ PARTİLER ARASINDA	
FIRSAT EŞİTLİĞİ SAĞLANMASI İLKESİNE AYKIRI YAYINLAR	
(3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN (s) BENDİ).....	110
XXVIII-RADYO VE TELEVİZYON YAYINLARININ TÜRKÇE	
YAPILMASI VE TÜRKÇENİN DÜZGÜN KULLANILMAMASI	
İLKELELERİNE AYKIRI YAYINLAR (3984 SAYILI KANUNUN	
4. MADDESİNİN (t) BENDİ).....	110
BİBLİYOGRAFYA.....	112

KISALTMALAR

a.g.e.	:Adı geçen eser
AİHS	:Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
ART	:Anadolu Radyo Televizyon
Av.	:Avukat
B	:Bölgesel
Bkz.	:Bakınız
BM	:Birleşmiş Milletler
Doç.	:Doçent
Dr.	:Doktor
f.	:Fıkra
KDV	:Katma Değer Vergisi
KKTC	:Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Kw.	:Kilowat
m.	:Madde
MTV	:Milliyet Televizyon Şirketi
PTT	:Posta Telefon Telgraf İşletmesi
RTÜK	:Radyo Ve Televizyon Üst Kurulu
Sf.	:Sayfa
S.K.	:Sayılı Kanun
STV	:Samanyolu Televizyonu
TBMM	:Türkiye Büyük Millet Meclisi
TC	:Türkiye Cumhuriyeti
TCK	:Türk Ceza Kanunu
TGRT	:Türkiye Gazetesi Radyo televizyon
TRT	:Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
Tv.	:Televizyon
U	:Ulusal
Uyg.Yön.	:Uygulama Yönetmeliği
YÖK	:Yüksek Öğrenim Kurumu
Y	:Yerel

GİRİŞ

Türkiye’de 34 yıldan bu yana televizyon yayıncılığı yapılmaktadır. Önceleri televizyon yayını, yalnızca devlet tekeli altında TRT aracılığıyla ve siyah beyaz renklerle başlamıştır.. Zamanın ve teknolojinin ilerlemesiyle renkli televizyon yayıncılığına geçilmiş, 1990’ların başlarında da özel kanallar ortaya çıkmıştır.Ülkemizde çok kısa bir zaman içinde özel televizyon ve radyolar yaygınlaşarak toplum hayatımızı çok yakından etkiler hale gelmiştir.Çünkü radyo ve televizyon yazılı basından çok daha etkili ve yaygın bir kitle iletişim aracıdır. Türkiye’nin 80’li yıllarda girdiği dışa açılma sürecinde, kitle iletişimi konusunda da önemli gelişmeler yaşamış ve buna paralel olarak özel radyo ve televizyonlar gündelik yaşamın bir parçası haline gelmiştir.

Halkımız, televizyon yayınlarının gelişmesini büyük bir ilgiyle karşılamış ve yenilikleri kısa bir sürede benimsemiştir. Televizyon yayınları aile ve toplum hayatında değişikliklere, yeni davranış biçimlerinin gelmesine yol açmış ve hatta ilk başlangıç döneminde “televizyon ziyaretleri” diyebileceğimiz bir komşuluk ilişkisini doğurmuştur. Yayınların başladığı ilk yıllarda televizyon sahibi ailelerin az sayıda olması nedeni ile televizyonu olan ailelere ziyaretler yapılması **“tele misafir”** adetini ortaya çıkarmıştır.

Televizyonun Türk aile yapısına girmesiyle bu büyük ilginin yanında yoğun şikayetlerde başlamıştır. Bu şikayetler teknik meselelerden çok yayınların niteliğinden doğmuş ve toplumumuzda bir **“televizyon rahatsızlığı”** diyebileceğimiz yaygın bir tepki oluşmuştur.¹

Televizyonun bu denli ilgi görmesinin birçok nedeni olduğu gibi, izleme gerekçeleri de farklı bulunmaktadır.1993 yılında, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu için, Dr. Asu AKSOY ile Doç.Dr. Veysel BATMAZ’ın birlikte gerçekleştirdikleri Türkiye’de televizyon ve aile konulu araştırma, televizyonun Türkiye gerçeğinde, diğer ülkelerde olduğundan farklı olmadığını göstermiştir.

¹ YALÇINTAŞ,Nevzat “‘Türkiye’de Televizyon Rahatsızlığı’”,Yeni Türkiye Medya Özel Sayısı 1,Ekim 1996,sf.175.

Araştırma bulgularına göre, Türkiye’de 18 yaş üstü (çalışıyorsa 15 yaş üstü) kişilerin % 20 si, 5 saat; % 83.3 ü, 4 saat; % 10.8 i, 2.3 saat televizyon izliyor. Yetişkinlerin % 44 ü **“vakit geçirmek için”** % 29 u **“eğlence”** için; % 17.6 sı **“bilgilendirme”** için televizyon seyrediyor % 60 ı düzenli olarak programları önceden seçerek izliyor, çocukların ise % 67 sı **“sevdikleri için”**; % 14.5 ise **“sıkıntıdan”** televizyonun önünde oturuyor.

Bu kişiler ne seyrediyor? Türk televizyonlarındaki dramatik programların **“ana karakterleri”** nin % 60 ı 21-55 yaşları arasında; oysa, 1985 nüfus sayımına göre nüfusumuzun sadece %39’u bu yaş aralığında. 55-59 yaş arası **“ televizyon karakterleri”**, toplam karakterlerin % 4.5’ini oluşturmakta, nüfusta ise bu yaş aralığı % 8.5 dir. Televizyon dünyasında kadın karakterleri % 30 oranında iken, gerçekte ise % 49 oranındadır. Gerçek hayatta kadınların % 2.4 ü yüksek okul mezunu iken, televizyondaki karakterlerin ise sadece % 0.7 ‘si yüksek okul mezunudur.

Bir başka çarpıcı konu ise Türk televizyonunun ana karakterlerinin % 57.6 sı **“Türk”** değil. Televizyondaki ana karakterlerin sadece % 20 si **“müslüman”**’dır. Türkiye’deki yetişkin nüfusun % 66.6 sı evli iken televizyondaki bekar nüfus % 66.9’ u evlidir.

Televizyondaki şiddetin ise gerçek hayattaki şiddet ile ters orantılı olduğu görülmüştür. Televizyondaki toplam eylemlerin % 62.5 i **“ciddi şiddet”** öğelerini içeriyor. **“Suç”** ise, toplam eylemlerin % 48’ini oluşturuyor. Günlük hayatta ise bir birey toplam eylemlerini sadece % 5’ i şiddet ile ilgili; suç oranı ise daha düşüktür.²

Bu bulgular gösteriyor ki yetişkin hayatın % 25’ ini işgal eden televizyon, gerçek hayatın çarpıtılmış ve abartılmış bir resmi görünümündedir. Bu nedenle **“gerçek”** değil ve dolayısıyla, yanlış bilgileri içeriyor.Kısacası izleyenleri gerçek hayattan koparıyor ve bilgisizleştiriyor.Bu nedenle toplumun çeşitli kesimlerinden televizyon yayıncılığına tepkiler gelmekte,yayınların bir denetime tabi tutulması ve disiplin altına alınması dile getirilmektedir.Özellikle 1990 ‘lı yılların başından itibaren özel televizyon ve radyo kanallarının artması ve bu konudaki yasal boşluktan dolayı

² BATMAZ,Veyssel ve AKSOY,Asu “Türkiye’de Televizyon ve Aile”,Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları,Ankara,1995.

radio ve televizyon yayınlarının ilke ve kurallarının net bir şekilde belirlenmemiş olması, özel kanalların reyting kaygısı ve reklam pastasından daha fazla pay kapma yarışı nedeni ile kural ve ilke tanımaksızın yayın yapmaları toplumdaki televizyon ve radio yayıncılığına karşı duyulan tepkileri artırmıştır.

Müstehcen nitelikteki programlar ve yayınlar, filmlerdeki şiddet, ve korku sahneleri, şahıs ve kuruluşları hedef alan kötüleme ve karalama niteliğindeki yayınlar, konuşmalarda argo kullanılması, telaffuz ve Türkçe bozuklukları ve siyasi yanlışlık gibi sebepler, özel televizyon ve radio yayınlarına karşı rahatsızlık ve tepkiler doğurmuştur.³

13 Nisan 1994'de radio ve televizyonların kuruluş ve yayınlarını düzenleyen 3984 Sayılı Kanun TBMM tarafından kabul edilmiştir. Bu kanunla devlet eliyle ve özel girişim tarafından yapılan radio ve televizyon yayınları kanuni bir düzenlemeye tabi tutulmuştur. Böylece radio ve televizyon yayınları konusunda yaşanan kargaşa ve başıboşluk da bu kanunla ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır. 3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun 5.maddesi ile radio ve televizyon faaliyetlerini düzenlemek amacıyla, özerk ve tarafsız bir kamu tüzelkişiliği niteliğinde Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) kurulmuştur. RTÜK'ün göreve başlamasından sonra, 3984 Sayılı Kanunla radio ve televizyon yayınları için getirilen ilke ve esaslar ile yükümlülöklere aykırı yayın yapan özel radio ve televizyonlar hakkında **“geçici yayın durdurma”** cezalarının sık sık verilmesi nedeni ile kamuoyunda bu defa RTÜK'e karşı bir tepki ve rahatsızlık doğmuştur.

İşte bir yandan özel kanallara duyulan özlem ve ilgi, bir yandan, özel kanalların denetimsiz ve kural tanımaz yayınlarına karşı duyulan tepki ve bir yandan da radio ve televizyon yayınlarının 3984 sayılı kanunla getirilen ilke ve esaslarına aykırı hareket edilmesi nedenleri ile RTÜK tarafından uygulanan yaptırımlara duyulan tepki , 3984 Sayılı Radyo Ve Televizyonların Kuruluş Ve Yayınları hakkında Kanuna ilgi duymamıza ve **“3984 Sayılı Kanunda öngörölen**

³ YALÇINTAŞ, Nevzat a.g.e., sf.179.

yayın ilke , esas ve yükümlölükler ile bunların ihlali halinde uygulanan yaptırımlar” ı tezimizin konusu olarak seçmemize sebep olmuştur.

Çalışmamız dört bölümden oluşmaktadır.**Birinci Bölümde;**Türkiye’de radyo ve televizyon yayıncılığının ortaya çıkışı ve devlet tekelinin kalkması ile bu konudaki yasal düzenlemeler incelenmektedir. **İkinci Bölümde;** Radyo ve Televizyon Üst Kurul(RTÜK)’ün idari yapısı ve görevleri incelenmektedir.**Üçüncü Bölümde;** radyo ve televizyon yayın ilke ve esasları ile yayıncı kuruluşların yükümlölükleri incelenmektedir.**Dördüncü bölümde** ise, radyo ve televizyon yayın ilke ve esasları ile yayıncı kuruluşların yükümlölüklerine uyulmaması halinde haklarında uygulanan yaptırımlar incelenmektedir.Çalışmamızın dördüncü bölümünden sonra Üst Kurulun yayıncı kuruluşlar hakkında kuruluşundan 2001 yılı eylöl ayına kadar uygulamış olduğu yaptırımların ayrıntılı listesine yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILIĞI

I-TÜRKİYE'DE RADYO VE TELEVİZYON YAYINCILIĞINDA DEVLET TEKELİNİN BULUNDUĞU DÖNEM

Özel radyo ve televizyonlardan bahsederken radyo ve televizyonun tarihçesinden, uzun süre devam eden devlet tekeline ve TRT(Türkiye Radyo Televizyon Kurumu)' den genel hatlarıyla bahsetmemiz gerekmektedir. İlk radyo ve televizyon yayınları Türkiye'de devletin öncülüğünde ve tekelinde başlamış, radyo dünyadaki ilk radyo yayınlarından kısa bir süre sonra başlamasına rağmen, televizyon yayıncılığı konusunda oldukça geç kalınmıştır.

Türkiye'de ilk televizyon yayınları 1964 yılında TRT'nin kurulmasından sonra 31 Ocak 1968 tarihinde 5 Kw. Güç ile Ankara'da deneme niteliğinde başlamıştır. Dünyada ilk televizyon yayınlarının ise ikinci Dünya savaşından önce, 1936 yıllarında başladığı düşünülürse Türkiye'deki televizyon yayınlarının ne denli geç başlamış olduğu açıkça görülür. Oysa, televizyondaki bu geç kalışa karşın Türkiye'deki ilk radyo yayınları öncü sayılabilecek bir şekilde 1927 yılında, yani dünyada ilk düzenli radyo yayınlarının başlayışından 7 yıl sonra başlamıştır.¹

Türkiye'de ilk radyo istasyonlarının kurulması kararı hükümet tarafından 8 Eylül 1926 da alınmış ve işletilmesi, "*Telsiz Telefon Türk Anonim Şirketi*" adlı yabancılarla ortak kurulan bir özel şirkete verilmiştir. Mayıs 1927 de

¹ GÜRBÜZ.Sevim,Kitle Haberleşmesi,Filiz Kitabevi,İstanbul,1980,sf.220

başlatılan ve yayınların gerek verici gücü, gerekse kalitesi pek başarılı olmadığı için hükümet 1936 yılında çıkartılan bir kararname ile radyo yayınlarının işletme hakkını bir devlet kuruluşu olan PTT'ye devretmiştir. PTT'nin elinde 4 yıl gibi kısa bir süre kalan radyo yayınları, 1940 yılında yine bir devlet kuruluşu olan “Basın Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü” ne verilmiştir. Radyo yayınları, TRT kurumunun kurulduğu 1964 yılına kadar bu kurumun yapısında kalmıştır .

Radyo-televizyon yayınlarının durumu ile ilgili ilk anayasal düzenlemeleri 1961 Anayasasında görmekteyiz. Radyo ve televizyonların durumu 1961 Anayasasının 121.maddesinde, “*Radyo ve Televizyonların idaresi özerk kamu tüzel kişiliği halinde, kanunla düzenlenir*” şeklinde hüküm altına alınmıştır.Böylece Türk yayıncılık tarihinde, kuruluşundan 35 yıl sonra ilk kez radyo yayınları televizyon yayınlarını da kapsayarak “**Özerk**” bir yapıya kavuşturuluyor ve yayınlar siyasal iktidarın müdahalelerinden arındırılmaya çalışılarak devletin güvencesinde “**Tekel**” durumuna getiriliyordu. Yayınların düzenlenmesi için de özel bir yasanın çıkarılması öngörülmekteydi.

Anayasanın 121.maddesinin ön gördüğü yasa, 359 Sayılı “*Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Kanunu*” adıyla 24 Aralık 1963’ te kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Yasa ile Türkiye’de radyo ve daha sonra kurulacak televizyon yayınlarının TRT adıyla, radyo ve televizyon yayınlarını tekel olarak yürütecek özerk bir iktisadi kamu kuruluşuna verilmiş oldu.

TRT başlangıçta bir radyo kurumu idi. TRT’nin kuruluşundaki belirgin özellik kuşkusuz bu olmalı. Önemli özellik, 1961 Anayasasını oluşturan gelişmelerin Türkiye’de radyo ve televizyon yayıncılığına getirdiği ilkeler oldu. 1961 Anayasanın radyo ve televizyonu düzenleyen 121.maddesinin gerekçesinde (1960 öncesinde) “**radyonun partizan bir yayın vasıtası haline getirilmesi**”nin huzursuzluk konusu olduğu belirterek, radyonun siyasal iktidarın yayın organı haline gelmesini önleyebilmek için “**özerklik ilkesi**” getirilmiştir. Bu ilke getirilirken radyo ve televizyon yönetimi bir başka özerk kuruluş olan üniversitelerle birlikte ele alınmıştır. Böylece bir bakıma radyo ve televizyona üniversiteler gibi özgürce çalışma, yayında bulunma görevi verilmek

istenmiştir. Anayasanın radyo ve televizyon için getirdiği ikinci ilke **“tarafsızlıktır”**.²

Bu çerçevede radyonun kötüye kullanılmasını önlemek ve hükümet denetiminden çıkarılmasını sağlamak amacıyla 1964 yılında TRT, özerk bir kamu kuruluşu olarak faaliyete başlamıştır. Herkes, böylelikle TRT'nin iktidarın baskısından kesin bir şekilde kurtulacağını inanmaktaydı.

Başlangıçta **“özerk ve tarafsız”** bir kurum olarak siyasal baskılardan uzak bir yayıncılık yapması düşünülen TRT'nin bu niteliği uzun süreli olamamıştır. Bu nedenle 12 Mart 1971 Askeri muhtırasına zemin hazırlayan anarşik olaylar ve öğrenci hareketlerinin faturasından parlamento ile birlikte TRT de payını almıştır.³

Tarafsız yayının sağlanabilmesi için öngörülen özerklik, özellikle 1968 sonrası gelişen toplumsal olayların da etkisiyle eleştirilen bir konu olmuştur. Bir kısım yazar ve siyasiler TRT yayınlarını, olayların sebebi olarak görmüştür. Bu görüşü ileri sürenler söylediklerine belki gerçekten inanıyorlardı, belki de özerk – tarafsız yayın aracını etkilemek için suçlama yoluna gidiyorlardı ama sonuç olarak 1971 Anayasa değişikliği ile özerklik kaldırılmıştır.⁴

121.Madde *“radyo ve televizyon istasyonlarının ancak devlet eliyle kurulabileceğini”* öngörüyor ve kurum devlete bağlı *“ tarafsız bir kamu tüzel kişiliği”* haline getiriyordu. 1971 de değiştirilen 21.madde tam olarak şu şekilde idi:

“Madde 121-Radyo ve televizyon istasyonları ancak devlet eliyle kurulur ve idarecileri tarafsız bir kamu tüzel kişiliği halinde kanunla düzenlenir.

Kanun yönetim ve denetiminde ve yönetim organlarının kuruluşunda tarafsızlık ilkesini bozacak hükümleri koyamaz.

Her türlü televizyon ve radyo yayınları, tarafsızlık esaslarına göre yapılır.

² ALEMDAR,Korkmaz,“Türkiye Radyo-televizyon Kurumunun Geçirdiği Aşamalar Üzerine Bazı görüşler”,İletişim,AİTİA Gazetecilik Ve Halkla İlişkiler Yüksek Okulu yayın Organı,1981/1.s.3

³ DEMİR,Vedat ,a.g.e.sf.182

⁴ ALEMDAR,Korkmaz,a.g.e.sf.182

Haber programlarının seçilmesinde, işlenmesinde ve sunulmasında ve kültür ve eğitime yardımcılığın yerine getirilmesinde devletin ülkesi ve milletin bölünmez bütünlüğünün, insan haklarına dayanan milli, demokratik ve sosyal cumhuriyetin, milli güvenliğinin ve genel ahlakın gereklerine uyulması, haberlerin doğruluğunu sağlanması esasları ile organların seçimi, yetki, görev ve sorumlulukları kanunla düzenlenir.

Devlet tarafından kurulan veya devletten mali yardım alan haber ajanslarının tarafsızlığı esastır”.

Bu durum, radyo ve televizyon üzerindeki devlet tekelinin daha da güçlendirilmesi anlamına gelmekteydi. 1982 Anayasasında kanunkoyucu, özünü muhafaza ederek ve TRT'nin üzerindeki denetimi daha da artırarak radyo ve televizyon yayıncılığı üzerindeki devlet tekeli devam ettirmiştir.⁵

II-TÜRKİYE'DE ÖZEL RADYO VE TELEVİZYONLARIN ÇIKIŞI VE DEVLET TEKELİNİN KALDIRILMASI

Ülkemizde özel televizyonlarla ilgili çalışmalar, 1980 yılların ortalarına kadar uzanmaktadır. Birçok kişi ve kuruluş özel televizyonlarla ilgili görüşlerini ortaya koymuş, hazırlıklar yapılmış, fakat yayıncılık alanında TRT tekelinin kırılması 1990 yılların başına kadar mümkün olmamıştır.

Özel televizyonların kurulması ile ilgili daha 1985 yılında özellikle gazeteler yatırım yapmaya başlamışlardı. Örneğin, bunlardan MTV (Milliyet Televizyon Şirketi), Stüdyosunu bile tutmuş teknik altyapı ve eleman açısından yayına geçebilecek şekilde hazırlıkları girişmiş, Hürriyet gazetesi ise ART (Anadolu Radyo Televizyon) ile özel televizyonun ilk çekirdeğini kurmuştu. Bu hazırlıkları 1989 yılında sabah gazetesinin içinde bulunduğu Mediagrup'un hazırlıklarını ve Türkiye gazetesinin kurduğu TGRT'yi ekleyebiliriz .

⁵ DEMİR, Vedat ,a.g.e.sf,183

A)Özel Radyo ve Televizyonların Çıkışı

Özel televizyonların uygulamaya geçilmesi, 1990'lı yılların başında Magic Box adlı kuruluşun Star 1 adı altında, Türkiye dışından uyduyla yaptığı yayınlarını ülkemizdeki insanların, önce çanak antenle daha sonra ise normal antenlerle seyredebilme imkanlarını bulmalarıyla başlar, ama ülkemize özel televizyonun gelişi de malesef anayasaya ve kanunlara aykırı olarak siyasi hesaplarla olabilmektedir. Çünkü ilk özel televizyon olan Star 1'in yayınıni sağlayan Magic Box şirketinin büyük ortağı o zamanki Başbakan Turgut ÖZAL'ın oğlu Ahmet ÖZAL'dı.Bu durum,Star 1 televizyonunun arkasında o dönemdeki Başbakan Turgut ÖZAL'ın durduğu iddialarının ortaya çıkmasına neden olmuştur.⁶

Türkiye dışından anayasa ve kanunlara aykırı olarak uyduyla yapılan ilk özel televizyonun yayınları öyle bir durum meydana getirmiştir ki, ülkede yayın tekeline sahip olan TRT, 6 kanalına rağmen halkın % 40 ı tarafından izlenirken tekeli dışarıdan zorlayan “yabancı” Star 1 %60 ı tarafından seyredilir hale gelmiştir.

Büyük ölçüde perde arkasından iktidar partisinin desteği ile anayasa ve TRT tekeline rağmen yayına başlayan ve bütün Türkiye çapında seyredebilir duruma gelen Star 1 i diğerleri önce Teleon daha sonra Show Tv, Kanal 6, HBB, Atv, TGRT, Flaş Tv ve Kanal D izlemişlerdir. Bir süre sonra bunlara belediyelerin kendi kanalları ve yöresel yayın yapan televizyon istasyonları da katılmışlardır. Özel televizyonların yayınlarında, ilk olarak süper Fm adıyla bir radyonun yayına başlaması ve arkasından diğer radyolar başlamış ve hızlı bir şekilde hayatımıza girmiştir.

Böylece, önce özel televizyonlar korsan bir şekilde anayasaya ve kanunlara aykırı bir şekilde ülkemize gelmiş, arkasından da **“fili bir durum”** olarak meşruiyet kazanmaya çalışmıştır. Star 1 televizyonunun yurt dışından yayınıni sağlayan Magic Box Televizyonu yönetim kurulunun dönem başkanı Tunca Toskay, bu konuda **“kanunlar daima olaydan sonra gelir, yeni**

MUMCU.Uğur “‘Anap’ın Planı’”,Cumhuriyet Gazetesi,11 ekim 1991.

ihtiyaçlar ortaya çıkar yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulur” diyerek TRT tekelinin kalkması konusunda temenni ve beklentisini belirtmiřtir⁷.

B) Radyo ve Televizyon Yayıncılığında Devlet Tekelinin Kaldırılması

Ülkemizde ilk özel televizyon yayınına *“fiili olarak”* başlamasına rağmen radyo ve televizyon tekelinin kalkması konusunda herhangi bir yasal hazırlığa hemen başlanılmamıştır.

1993'lere gelindiğinde, bu dönemde de özel radyo ve televizyonlar varlıklarını ve etkinliklerini sürdürmüşlerdir. Anayasanın değişmesi konusunda ise bir girişim yapılmamıştır. Tam tersine 15 Mart 1993 tarihinde Ulaştırma Bakanlığının bir genelgesi ile ülke içinden yayın yapan bütün radyo ve televizyon istasyonlarının kapatılması direktifi verilmiştir. Bu genelge de, *“yayınları yapan tüm özel radyo ve televizyonlara ait vericilerin tamamının sökülmesi ve sorumluları hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunulması”* istenilmekteydi⁸. Böylece, lke içinde yayın yapan bütün radyo ve televizyon istasyonları mhrlenmeye başlanmış, fakat ilginç bir şekilde yurt dışından yayın yapan özel televizyonlar bu uygulamanın dışında bırakılmıştır.

Özel radyoların ve yurt içinden yayın yapan bir kısım televizyonların kapatılmasından sonra kamuoyu bu konuda büyük bir tepki ortaya koymuştur. Ama asıl tepki özel radyoların kapatılmasıyla ortaya çıktı. Özel otomobiller ve taksiler antenlerine, insanlar yakalarına siyah kurdele bağlayarak tepkilerine dile getirdiler. Kapatılan zel radyolar bir araya gelerek; konuşan Türkiye Radyosu adı altında ortak bir radyo yayını yapma kararı aldılar. lke yönetiminden sorumlu olanlar ise bu durumu her nedense görmezden gelmişler, hatta yasa dışı olduğu ileri sürülen bu kuruluşların programlarını katılarak sözü edilen fiili durumun bir anlamda daha da benimsenmesine neden olmuşlardı. Ülkemizde yaşanan bu hukuksuzlukla radyo ve televizyon yayınlara yönelik yayın tekeli adeta *“Metrukiyete”*

⁷ Cumhuriyet Gazetesi, 1 Ağustos 1990.

⁸ Hürriyet Gazetesi, 31 mart 1993.

uğratılmıştı. Sonuçta, bir taraftan kamu oyundan gelen yoğun baskı ve talepler, diğer taraftan bazı yayınların hukukun evrensel prensipleri ile akıl almaz bir şekilde çelişmesi, yürürlükteki düzenlemenin ihtiyacı karşılamadığı ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmenin gereklerine uymadığı gerçeğini açıkça ortaya koydu. Bu da doğal olarak TBMM'ni anayasal değişikliğe sevk etti, ancak yapılan anayasal değişiklik yasal düzenleme ile tamamlanmadığından yaşanan hukuksuzluk malesef devam etti, bu arada yapılan mahalli seçimler özel radyo ve televizyonlar konusunda bir şeyler yapılması zorunluluğunu bir kez daha hatırlattı. Hazırlıksız yakalanan parlamentomuz ise, ara bir çözüm olarak seçim yasaklarının özel radyo ve televizyonlar yönünden de geçerli olmasını sağlayabilmek için 28.12.1993 günü 3959 Sayılı Yasayı hemen yürürlüğe koydu. Bu yasayla, TRT kurumunun seçim döneminde tabi olduğu yasaklar özel radyo ve televizyon bakımından da geçerli kılındı (m.2). Kanımızca söz konusu kuruluşların hukuksal anlamda ilk olarak tanınmaları da işte bu 3959 Sayılı Yasayla mümkün olabildi, devamında ise yukarda da belirttiğimiz üzere, 3984 Sayılı Yasa ile özel radyo ve televizyonlar hukuksal bir rejime sahip oldular.

Kamuoyundan gelen yoğun baskı üzerine 08.07.1993 tarihinde TBMM'nin 3913 Sayılı Kararıyla 1982 Anayasanın 133.maddesi *"Radyo ve televizyon istasyonları kurmak ve işletmek kanunla düzenlenecek şartlar çerçevesinde serbesttir"* şeklinde değiştirilerek radyo ve televizyon üzerindeki devlet tekeli kaldırıldı. Radyo ve televizyon üzerindeki devlet tekeli kaldırılan 133.madde şu şekilde düzenlenmiştir:

"Madde 133-Radyo ve televizyon istasyonları kurmak ve işletmek hakkı kanunla düzenlenen şartlar çerçevesinde serbesttir.

Devletçe Kamu tüzel kişiliği olarak kurulan tek radyo ve televizyon kurumu ile kamu tüzel kişiliklerinden yardım gören haber ajanslarının özerkliği ve yayınlarının tarafsızlığı esastır."

Böylelikle özel radyo ve televizyonların anayasal altyapısı hazırlanmış oluyordu.

Birden gelişen bu olaylar ve yoğun bir şekilde artan yaklaşık 2000 radyo ve 500 televizyon kuruluşu, frekans kullanımı ve yayın içeriği yönünden denetimsiz olarak yayınlarını sürdürmekteydi. Uzun tartışmalardan ve çalışmalardan sonra, 13 Nisan 1994'de radyo ve televizyonların kuruluş ve yayınlarını düzenleyen 3984 Sayılı Kanun, TBMM tarafından kabul edilmiştir. Bu kanunla; ister devlet eliyle ister özel girişim tarafından yapılan radyo ve televizyon yayınları kanuni bir düzenlemeye tabi tutulmuştur. Böylece radyo ve televizyon konusunda yaşanan kargaşa ve başıboşluk da bu kanunla ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır.

Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkındaki Kanun'la radyo ve televizyonların kuruluşları ve yayınları ile ilgili kurallar ve ilkeler getirilmiştir. Kanun özel ve radyo ve televizyonların kuruluş şartlarını kurucu ve hissedarların konumlarını da belirlemiştir. Kanunla siyasi partiler, dernekler, sendikalar, meslek örgütleri, kooperatifler, vakıflar, mahalli idareler ve ortak oldukları kuruluşlar ile üretim, yatırım, ihracat, ithalat, pazarlama ve finans kurum ve kuruluşlarının özel radyo ve televizyon kurmaları yasaklanmıştır.

C) 3984 Sayılı Kanun Sonrası Yayıncılık

3984 Sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren yayın kuruluşlarının kanunun öngördüğü yayın ilkelerine uygun hareket etmeleri yasal zorunluluk haline gelmiştir. 3984 Sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra, ulusal radyo ve televizyon frekans alanı yapılmış ve arada hazırlanan yönetmelikler çerçevesinde yayın lisansı ve yayın izni verilmek üzere başvuruların yapılmasına dair duyurular yayınlanmıştır. Bu duyurular neticesinde, kanunun öngördüğü bu şartlara uygun olarak, 1186 Radyo ve 261 televizyon kuruluşu lisans başvurusunda bulunmuş, bunların dışındaki radyo ve televizyonlar yayından men edilmiştir. Böylece, radyo ve televizyon kuruluşlarıyla ilgili ilk eleme gerçekleştirilmiş ve 814 Radyo ile 239 televizyon kuruluşunun kontrolsüz yayın vermesine fiilen son verilmiştir.⁹

⁹ TURAN, Yusuf. "Dünden Bugüne radyo Televizyon Yayıncılığı ve RTÜK", RTÜK İletişim Dergisi, Mart-Nisan 2001, sf.25

İKİNCİ BÖLÜM

RTÜK'ÜN İDARİ YAPISI VE GÖREVLERİ

GENEL OLARAK

3984 Sayılı Kanunun 5.maddesine göre Radyo ve Televizyon Üst Kurulu,radyo ve televizyon faaliyetlerini düzenlemek amacıyla kurulan özerk ve tarafsız bir kamu tüzelkişiliğidir.

I-ÜYELERİN SEÇİMİ

A) Üyelikte Aranılan Şartlar ve Üye Sayısı

Üst Kurul, en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş, meslekleriyle ilgili konularda kamu veya özel kuruluşlarda en az on yıl görev yapmış, meslekî açıdan yeterli bilgiye, deneyime ve Devlet memuru olma niteliğine sahip, otuz yaşını doldurmuş kişiler arasından seçilecek 9 üyeden oluşur.**(15.05.2002 gün ve 4756 S.K.Değişik,m.6/ilk)**

B) Seçimi

Yukarıda belirtilen niteliklere sahip kişilerden siyasî parti gruplarınca, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı oluşum formülüne göre belirlenecek kontenjan doğrultusunda gösterilecek ve ***Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca seçilecek beş,***

Yükseköğretim Kurumu Genel Kurulunun, Kurul üyesi olmayan elektrik-elektronik, iletişim, kültür-sanat ve basın-yayın dallarından göstereceği dört aday arasından ***Bakanlar Kurulunca seçilecek iki,***

En çok sarı basın kartı sahibi üyesi bulunan iki **gazeteciler cemiyeti ile Basın Konseyinin** ortaklaşa göstereceği iki aday arasından **Bakanlar Kurulunca seçilecek bir,**

Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin kamu görevlileri arasından göstereceği iki aday arasından **Bakanlar Kurulunca seçilecek bir,** kişiden olmak üzere 9 üyeden oluşur. **(15.05.2002 gün ve 4756 S.K.Değişik,m.6/ilk)**

Üst Kurulun üyelerinin seçimine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu kararı ile Bakanlar Kurulu kararı, Resmî Gazetede yayımlanmaktadır.

Üyelerin seçim usulünü düzenleyen 3984 sayılı kanunun 6.maddesinin 1.fıkrasının(4756 sayılı kanunla yapılan değişiklik) yürürlüğü, yapılan düzenlemenin anayasaya aykırı olduğu iddiasıyla Cumhurbaşkanınca Anayasa Mahkemesine başvurusu sonucu, 11 Haziran 2002 günü Anayasa Mahkemesince durdurulmuştur.

C) Üyelerin Görev Süresi

Üst Kurul üyelerinin görev süresi dört yıldır. Üyelerinin görev süresinin bitiminden iki ay önce kurum ve kuruluşlar veya partiler yeni seçimlerini yaparak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına veya Bakanlar Kuruluna bildirir. Herhangi bir sebeple boşalma olması halinde o kişinin seçildiği usule göre kurum ve kuruluş veya partiler tarafından adaylar bir ay içinde teklif edilerek Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca veya Bakanlar Kurulunca seçim işlemi yapılır. Bu şekilde seçilen kişi, yerine seçildiği kişinin görev süresini tamamlar. Üyenin altmış beş yaşını doldurması halinde üyeliği son bulur **(15.05.2002 gün ve 4756 S.K.Değişik,m.6/son).**

D) Üyelikle Bağdaşmayan Haller

Üst Kurul üyeleri ile üçüncü derece dahil üçüncü dereceye kadar kan ve sıhrî hısımları, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, radyo ve televizyon hizmetleri alanında Üst Kurulun görev ve yetki alanına giren konularda herhangi bir yüklenme işine giremez, özel radyo ve televizyon şirketlerinde ve bu şirketlerin doğrudan veya dolaylı ortaklık bağı bulunan şirketlerde ortak veya yönetici olamazlar.

Üst Kurul üyeleri, üyelikleri süresince resmî veya özel başkaca hiçbir görev alamaz, özel veya kamu yayın kuruluşlarının görev ve yetki alanına giren konularda doğrudan veya dolaylı olarak taraf olamaz ve bu konularda hiçbir menfaat sağlayamaz, siyasî partiye üye olamazlar. Amacı sosyal yardım ve eğitim işlerine yönelmiş derneklerle vakıflardaki görevler ve kooperatif ortaklığı bu hükmün dışındadır. Üst Kurul üyeleri, kendileri veya üçüncü derece dahil üçüncü dereceye kadar kan ve sıhrî hısımlarıyla ilgili konularda müzakere ve oylamaya katılamaz.

Yukarıdaki esaslara aykırı davrananlar görevlerinden çekilmiş sayılır. Bu husus Üst Kurul tarafından re'sen veya yapılacak müracaatın değerlendirilmesi sonunda karara bağlanır. **(15.05.2002 gün ve 4756 S.K.Değişik,m.9)**

E) Üyelerin Seçim Tarzı İle İlgili “Değerlendirme”

4756 sayılı yasa ile değişiklik yapılmadan, 3984 sayılı yasanın 6.maddesine göre Üst Kurul üyeleri; basın, yayın, iletişim ve teknolojisi, kültür, din, eğitim, hukuk alanlarında birikimi olanlardan ve yüksek öğrenim görmüş, devlet memuru olma niteliğine sahip, beşi iktidar partisi veya partilerinin, dördü muhalefet partilerinin göstereceği adaylar arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce seçilen dokuz üyeden oluşmaktaydı. Bu durum kamuoyunda eleştirilmekteydi. Şöyleki;

RTÜK üyelerinin TBMM'ce seçilmesi, koalisyon hükümetleri ile yönetilen ve sık sık hükümet değişikliği olan ülkemizde iktidar-muhalefet

dengesi gözetilerek kurulan üye seçim sisteminin kısa sürede bozulmasına ve Türkiye Büyük Meclisindeki iktidar-muhalefet dengesini yansıtamaz duruma gelmesine sebep olmuştur. Bu nedenle uygulamada, yasanın amaçladığı iktidar-muhalefet dengesi bulunmadığı gibi, kimi zaman muhalefetim temsil edilememesi sorununu doğurmuştur.

Üyelerin siyasi partilerce aday gösterilmeleri ve TBMM’ce seçilmeleri kurulun özerkliği ve tarafsızlığına gölge düşürmüştür. Bu nedenle 4756 sayılı yasa ile yapılan değişik, Üst Kurulun oluşumuna yönelik bir kısım eleştirileri gidermiştir. Yeni düzenleme ile parlamento tek seçici olmaktan çıkarılmış, çoğulcu bir yaklaşımla, üniversitelerden, ve basın-yayın kuruluşlarından kuruma üyeler seçilebilmesi olanağı getirilmiştir.

Ancak, maddenin değişiklikten önceki metninde, Üst Kurul üyelerinde *“basın, yayın, iletişim ve teknolojisi, kültür, din, eğitim, hukuk alanlarında birikimi”* olma nitelikleri aranmışken, bu niteliklere yeni metinde yer verilmemiştir. Yeni metindeki *“mesleki açıdan yeterli bilgiye ve deneyime sahip olma”* koşulunun, önceki metinde öngörülen niteliklere göre yetersizliği açıktır. *“Mesleki”* bilgi ve deneyim, her zaman radyo ve televizyon yayıncılığı ile ilgili olmayabilecektir.

Radyo ve televizyon yayıncılığı konusunda çok önemli görevler üstlenen Üst Kurula seçilecek üyelerde, *“basın, yayın, iletişim ve teknolojisi, kültür, eğitim ve hukuk”* alanlarında birikimi olma niteliğinin aranmaması kanımızca bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir.

II) ULUSLARARASI HUKUKTA RTÜK BENZERİ KURULUŞLARIN OLUŞUMU

Almanya’da Eyaletler Arası Medya Direktörler Kurulu’nun 20 ile 45 arasında üyesi bulunmakta olup, üyelerin seçimi 13’ü parlamento tarafından, 32’si ise kamu dernek ve mesleki kuruluşlar tarafından atama yoluyla belirlenmekte ve 6 yıl süreyle görev yapılmaktadır.

Amerika'da Federal İletişim Komisyonu, 5 üyeden oluşmakta olup, Komisyon üyelerinin ataması başkan tarafından yapılmakta olup, senatonun onayı gerekmektedir. Görev süreleri 5 yıldır.

Avusturya'da Bölgesel Radyo Yayıncılık Kurulu, 20 üyeden oluşmakta olup, üyelerin ataması çeşitli kuruluşlar (Siyasi partiler, federal işçi sendikaları) belediyeler, eyalet valiler kurulunun göstermiş olduğu üyeler tarafından federal hükümetin teklif ettiği kişileri federal başkan atamaktadır. Görev süreleri 5 yıldır.

Fransa'da Görsel-İşitsel Üst Konseyi 9 üyeden oluşmakta olup, atamalardan 3'ü Cumhurbaşkanı, 3'ü senato başkanı, 3'ü de meclis başkanı tarafından yapılmaktadır. Konseyin başkanını ise üyeler arasından Cumhurbaşkanı seçmektedir. Görev süreleri 6 yıldır.

İngiltere'de Bağımsız Televizyon Kurumunun üyeleri 10 ile 12 arasında değişmekte olup, atama Kültür Bakanı tarafından yapılmakta olup, üyelerin görev süresi 5 yıldır.

İtalya'da bir üyeden oluşmakta olup, atama Cumhurbaşkanı tarafından yapılmaktadır. Görev süresi 1 yıldır.

Norveç'te Kitle İletişim Kurulu, 13 asil 1 yedek üyeden oluşmakta olup, atamaları normal devlet memurlarına uygulanan sistemle yapılan başvurular arasından yapılmaktadır.

Yunanistan'da Ulusal Radyo ve Televizyon Kurulu, bir başkan ve 8 üyeden oluşmakta olup, kurul üyelerinin ataması parlamentodaki siyasi partilerin gösterdiği adaylar arasından basın ve kitle iletişim bakanı tarafından yapılmakta olup, üyelerin görev süresi 3 yıldır.

Romanya'da Ulusal Görsel İşitsel Konseyi, 11 üyeden oluşmakta olup, üyelerin 2'sini Cumhurbaşkanı, 6'sını parlamento ve 3'ünü hükümet seçmekte olup, görev süresi 4 yıldır.

Danimarka'da Kablo ve Uydu Kurulu, 5 üyeden oluşmakta olup, üyeler Kültür Bakanı tarafından atanmaktadır. Görev süresi 5 yıldır.

Portekiz'de Üst Kurul, 13 üyeden oluşmakta olup, başkan yüksek dereceli memurlar konseyince önerilir. 5 üye parlamento 3 üye hükümet 4 üye medya ve güzel sanat konusunda isim yapmış kişilerce seçilir. Görev süresi 4 yıldır.

Hollanda'da Düzenleyici Kuruluş, 3-5 üyeden oluşmakta olup, Kültür Bakanlığının tavsiyesi üzerine kraliyet kararı ile atanmaları yapılır.

III)RTÜK'ÜN GÖREVLERİ

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun, radyo ve televizyonların yayınlarını teknik ve içerik açısından düzenlemek, kanal ve frekans tahsisini yapmak, yayınların kamu hizmeti anlayışına uygun olarak yapılmasını sağlamak gibi görevleri bulunmaktadır.Bu alanda düzenleyici, denetleyici ve gerektiğinde cezalandırıcı bir işleve sahiptir. Üst Kurulun buradaki işlevi bir çeşit "özel kolluk" işlevidir.

3984 sayılı yasanın 8. maddesinde RTÜK'ün "görev ve yetkileri" tek tek sayılmaktadır. Yasanın bu haliyle RTÜK'ün yetki ve görevlerinin bu madde kapsamında yer aldığı sanılabilir. Oysa, diğer maddeler incelendiği zaman, RTÜK'ün 8.madde dışında birçok görevleri ve yetkilerinin olduğu görülmektedir. Yine Üst Kurulun görevleri, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'nun Çalışma Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmeliğin 6.maddesinde ayrıntılı olarak 27 bent halinde düzenlenmiştir.

Üst Kurulun 3984 sayılı kanunun 8. maddesinde düzenlenen görevleri şunlardır:

- a) Ulusal ve bölgesel frekans planlamalarını yaptırmak,
- b) Ön şartları yerine getirmiş müracaatçı kuruluşlara, tarafsızlık ve hakkaniyet ölçüleri dahilinde yayın izni ve lisans vermek, 16 ncı maddeye uygun olarak ulusal, bölgesel ve yerel planlamalardaki kanal ve frekans bantlarının Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu eliyle kullanılan kanal ve

frekans bantları dışında kalanların en az % 50'sinin zaman paylaşımı ve bölgesel dengelere uygun biçimde kullanımını gözeterek kanal ve frekans bantları tahsis etmek.

Üst Kurulun en önemli görevlerinden bir tanesi yayın kuruluşlarına yayın izni ile lisans vermektir.

RTÜK'e tanınan yetkiler arasındaki *“yayın izni ve lisans vermek”* fonksiyonu bu kuruluşun özel bir kolluk kuruluşu olmasından kaynaklanmaktadır. Amacı ise, görsel işitsel iletişim özgürlüğünü güvence altına almaktır. Sonuçta kamu düzenini de korunmaktadır. Görsel işitsel iletişim özgürlüğünün diğer özgürlüklerden –*özellikle basın özgürlüğünden*- farklı bir rejime tabi tutulmasının bir çok nedeni vardır; öncelikle teknik neden, bu alanda radyo ve televizyon yayınları için kullanılabilen frekansların sınırlı ve kıt oluşudur. Ekonomik neden, daha çok yayın kuruluşunun kurulması ve program üretiminin büyük sermayeyi gerektirmesidir. Sosyolojik neden ise, görsel işitsel yayınların yazılı basından daha geniş bir kesime ulaşması ve daha etkileyici olmasıdır. Bu çerçevede idare, görsel işitsel iletişime girişi *“izin”* koşuluna tabi tutmaktadır. Yani, bu özgürlüğün sınırlanmasındaki teknik *“önleyici rejimdir”*. 1982 Ay. m. 26 ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi m.10'da devletin bu alanda izin sistemi kurabileceğini belirtmiştir. Ancak, 1982 Ay. m. 26'da izne tabi tutulan *“yayınlar”* olduğu halde, AİHS'de *“işletmeler”*dir¹⁰

RTÜK ön şartları yerine getirmiş müracaatçı kuruluşlara tarafsızlık ve hakkaniyet ölçüleri dahilinde yayın izni ve lisans vermek konusunda görevli ve yetkilidir. Yayın iznini iptal etmeye de münhasıran RTÜK yetkilidir. (3984 s.k. m.8(b), 16,33/son) Yayın izni ve lisans talebinde bulunabilmek için yurt içinde yayın yapacak kamu ve özel radyo-televizyon kuruluşlarının yerine getirmeleri gerekli ön şartları ve standartları Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi ilkeleri göz önünde bulundurularak, RTÜK tespit edecektir.(3984 sk. 8/f) RTÜK, ayrıca radyo ve televizyon istasyonu kuranlara, ödeyecekleri yayın izni ve lisans ücretini tespit etmekle yetkili ve görevli tutulmuştur. (3984 sk. m.8/g)

¹⁰ CANORUÇ, Mustafa Şenay a.g.e.s.229

RTÜK tarafından bu amaçla 26 Nisan 2001 tarihinde sıralama ihalesi yapılması kararlaştırılmış fakat, yayın kuruluşlarının ihalenin iptali istemiyle yargıya başvurmaları sonucu Danıştayın ilgili dairesi başkanlığınca yürütmeyi durdurma kararı verildiğinden ihale yapılamamıştır. Hakkında yürütmenin durdurulması kararı verilen ihaleye ulusal televizyon yayını yapan 16 kuruluşun katılması bekleniyordu. Hazırlanan ihale şartnamesine göre ihale, açık teklif usulü ile yapılacak ve sıralamada yer alacak ilk 11 (onbir) kuruluşa, ulusal bazda televizyon yayını yapmak üzere; T1 Tipi Ulusal Televizyon Yayın Lisansı verilecekti. İhale sonrası, sıralama dışında kalan yayın kuruluşlarının analog olarak yaptıkları yayınlar durdurulacaktı.

İhaleye, ilgili mevzuat uyarınca ulusal düzeyde televizyon yayını yapmak için T1 Tipi Ulusal Yayın Lisansı almak üzere, 28 Nisan 1995 tarihine kadar Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna başvuruda bulunmuş ve Başbakanlık'tan Ulusal Güvenlik Belgesi almış olan, mevzuatta ve söz konusu ihaleye ait şartnamede öngörülen ve Üst Kurul tarafından belirlenen hususları yerine getiren özel televizyon kuruluşları katılabileceklerdi. İhalenin muhammen bedeli (KDV hariç) 1.500.000.000.000.-(Bir trilyon beşyüz milyar) TL olarak belirlenmiş olup, katılımcı kuruluşlardan alınacak teminat tutarı da aynı miktarda olacaktı.¹¹

İhaleye katılan kuruluşlar, muhammen bedel üzerine KDV hariç olarak artış yaparak teklifte bulunulacaklardı. İhale tutarında en az artırım miktarı 10.000.000.000.-(on milyar) TL ve katları olarak belirlenmişti. Yayınca kuruluşlar, her turda, bir önceki turda yapmış oldukları tekliflerine ilave olarak, en az artırım miktarı veya katları kadar artırım yapmak zorunda olacaklardı. Artırımda bulunmayan veya teklif vermeyen yayıncı kuruluşun bir önceki teklifi geçerli olarak kabul edilecek ve bu kuruluş ihaleyi bu şekilde tamamlamış olacaktı. Hiç teklif vermeyen veya muhammen bedelin altında teklifte bulunan yayın kuruluşları ihale dışı kalacaklardı.

Yayın kuruluşları, ihalenin tamamlanmasından sonra, nihai tekliflerine göre en yüksek artırım teklif eden kuruluş birinci sırada olacak

¹¹ GÜRPINAR, Şemsettin RTÜK İletişim Dergisi, 21. Sayı, sf. 13

şekilde, tekliflerinin yüksekliğine göre en düşük teklifi veren yayın kuruluşuna kadar sıralanacaklardı. İhale sonucunda, teklifleri aynı olan kuruluşlar arasındaki sıralama önceliği kura ile belirlenecekti. Üst Kurul tarafından, ihale sonucu oluşan sıralamanın onaylanmasına müteakip, mevzuata öngörülen ve Üst Kurulun belirlediği hususları kapsayan taahhütnamenin verilmesini takiben, yayıncı kuruluşlara lisans verme işlemi başlayacaktı.

Yayın kuruluşları, talep ettikleri kanalları, ihale sonucunda oluşan sıralamaya göre; Üst Kurulun belirlediği metot ve şartlar dahilinde alacaklardı. Yayın kuruluşlarının, 28 Nisan 1995 tarihine kadar yaptıkları başvuru sırasında bildirdikleri taleplerin her coğrafi bölgede en az bir ili kapsamı ve ülke genelinde asgari % 70 kapsama alanına ulaşma şartı sağlanıncaya kadar; kuruluşlara, tercih edecekleri ve 28 Nisan 1995 tarihi itibarıyla başvuru sırasında yapmış oldukları taleplerine karşılık gelen Televizyon Ulusal Frekans Planı emisyon noktalarındaki tahsis müsait kanallardan tahsis yapılacaktı. Bu işlem, sıralamada yer alan tüm yayıncı kuruluşlara, ihale sonucu oluşan sıralama esas alınarak uygulanacaktı. Yayıncı kuruluşun, Televizyon Ulusal Frekans Planından tahsis edilecek kanallarla her coğrafi bölgede en az bir ili kapsama ve ülke genelinde asgari % 70 kapsama alanına ulaşma şartını sağlayamaması halinde, bu kuruluşun kanal tahsisi yapılmayacak ve lisans verilmeyecektir. Tahsis ve lisans alma haklarını kaybeden yayın kuruluşlarının, karasal televizyon vericileri vasıtasıyla (analog olarak) yaptıkları yayınlar, süresiz olarak durdurulacaktı.

Üst Kurul tarafından, Lisans Yönetmeliği'nin 29 ncu maddesinin (c) bendine uygun olarak, kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak yayınlar için lisans ve yayın izni ücretlerinin % 50 azaltılmasına karar verilmiş ve muhammen bedelin tespitinde dikkate alınmıştır. İhaleyi kazanan yayın kuruluşları; ihale bedeli ve lisans ücretini, ihalenin onaylandığının kendilerine tebliğinden itibaren 30 gün içinde Üst Kurula ödemekle mükellef olacaklardı. Bu süre içerisinde ihale bedeli ve lisans ücretini yatırmayan kuruluşun tahsis hakkı iptal edilecek ve kuruluşun karasal televizyon vericileri vasıtasıyla yaptığı

yayınlar süresiz olarak durdurulacak ve teminatları Üst Kurula gelir kaydedilecekti.¹²

Yayın kuruluşları, Lisans Yönetmeliği gereğince, lisans belgelerinde farklı bir hüküm bulunmadıkça; lisans aldıkları tarihten itibaren en çok 2 yıl içinde, lisanslarında belirtilen tüm emisyon noktalarından yayına geçmek ve yayın izni almak zorunda olacaklardı. Kuruluşlar, tahsis aldıkları emisyon noktalarındaki kanallardan yayına geçmek konusundaki ilgili işlemleri kapsayan ve her bir emisyon noktasından yayına geçilmesi planlanan tarihi belirleyen bir uygulama planını, lisans aldıkları tarihten itibaren iki ay içinde Üst Kurula vermek zorunda olacaklardı.

Bu uygulama planlarının Üst Kurula sunulmasının ardından yapılacak inceleme ve değerlendirme çalışmaları sonrasında, Üst Kurul tarafından; tüm ülke genelini ihtiva eden bir Master Uygulama Planı hazırlanarak, uygulanması için yayıncı kuruluşlara bildirilecek olup, bu plan; yayıncı kuruluşlar açısından bağlayıcı olacaktı. Yayıncı kuruluşlar, RTÜK tarafından kendilerine tahsis edilen kanalları, lisans aldıkları tarihten itibaren beş yıl süre ile kullanacaklardı. Yayıncı kuruluşlar, kendilerine RTÜK tarafından tahsis edilen yayın kanallarını kısmen veya tamamen başka kişi ve kuruluşlara devir veya temlik edemeyeceklerdi.

Yayıncı kuruluşlar, ihale şartnamesi ekinde verilen Lisans Taahhütnamesi'nde; *"Program Yayın İlkeleri, Esas ve Usulleri, Yayınlarda Uyulması Gerekli İlke ve Esaslar"* başlığı altında belirtilen hususlara da uymakla sorumlu olacaklardı. 3984 Sayılı Yasa kapsamında da tanımlanmış olan bu sorumluluklara ihale şartnamesinde yer alan bölümün ilk paragrafında *"yayıncı kuruluş kamu hizmeti anlayışı ve sorumluluğu içinde: Türk Milletinin bütün fertlerinin Atatürk İlke ve İnkılaplarına, Anayasada ifadesini bulan Atatürk Milliyetçiliğine bağlı bütün hak ve hürriyetlere saygılı, TC Anayasasında yazılı Türkiye Cumhuriyetinin temel niteliklerini Türk Milletinin milli, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen koruyan ve geliştiren; demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen,*

¹² GÜRPINAR, Şemsettin a.g.e.sf.14

insan haklarını saygılı topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve faydalı kişiler olarak yetişmelerini hedef alacaktır.” Şeklinde gösterilmişti.

Frekans tahsisi sıralama ihalesi 3984 Sayılı Yasayla kurulan Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun, radyo ve televizyon yayınlarının teknik özelliklerin amaçlayan en önemli adımıdır. Bu ihalenin şartnamesi ekinde verilen lisans taahhütnamesin de yer alan “*Program Yayın İlkeleri, Esas ve Usulleri, Yayınlarda Uyulması gerekli İlke ve Esaslar*” bölümü, yayıncının sorumluluklarını belirlemekte ve bu noktada Radyo ve Televizyon Üst Kurulu; radyo ve televizyon kuruluşlarının yapacakları yayınların “*içerik*” kısmını düzenlemektedir. 3984 Sayılı Yasada ve ihale şartnamesinde belirlenen yayıncıların sorumlulukları, denetim ve düzenlemeyi yapan kuruluş olarak Radyo ve Televizyon Üst Kurulu’nun çalışma alanını da belirlemiş olmaktadır.

Ancak, 26 Nisan 2001 tarihinde yapılması kararlaştırılan T1 Tipi Ulusal Televizyon Yayın Lisansı Almak Üzere Başvuran Kuruluşlara Kanal Tahsisine Teminen Kanal Tahsisinde Esas Alınacak Sıralama İhalesi; yayın kuruluşlarının iptal istemiyle idari yargıya gitmeleri sonucu verilen yürütmenin durdurulması kararı uyarınca yapılamamıştır.

Frekans tahsisi ihaleleri öncesinde, Üst Kurul ulusal yayın lisansı için 16, bölgesel yayını için 15, yerel yayını için 229 ve sadece kablolu yayını için 42 kuruluş başvurmuştur. Başvuruda bulunan yayın kuruluşu sayısı toplam 302 dir. Yine, ulusal radyo yayını lisans izni için 36, bölgesel radyo yayını için 188, yerel radyo yayını için 1051 kuruluş başvurmuştur. Başvuran radyo kuruluşu sayısı da toplam 1275 dir. Dünyanın hemen hiç bir ülkesinde, bu denli çok sayıda yayın kuruluşu bulunmamaktadır. Frekans tahsis ihaleleri neticesinde, televizyonların sayısında önemli bir değişiklik olmayacağı, buna karşılık radyoların sayısında % 50 oranında bir azalma olacağı öngörülmektedir. Bu oranda azalmanın en büyük sebebi radyo yayıncılığında halen yaşanan ve sürekli şikayetlerine neden olan frekans kirliliğidir. Yayın kuruluşları sayısında benzeri bir azalma, 3984 Sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle yaşanmış ve yasal olmayan yaklaşık 500 televizyon ve 200 kadar radyo kuruluşu denetime tabi tutularak bugünkü rakamlara indirgenmiştir. Frekans tahsis ihalelerinin tamamlanması sonrasında, ideolojik yayını yapan kuruluşlarla daha etkin

mücadele edilmesi mümkün olacak, hatta ihlalin ağırlığına göre, kuruluşların yayın izinleri dahil iptal edilebilecektir.¹³

Yürütmenin durdurulması kararına karşı Üst Kurul tarafından Bölge İdare Mahkemesinde itirazda bulunulmuş olup, sonucu beklenmektedir. Konu ile ilgili davalar ve safahatı şöyledir.¹⁴

“Birinci dava”;

Bir yayıncı kuruluş tarafından 12 .04.2001 tarihli dilekçe ile Danıştay’da dava açılmıştır

Bu davada 26.04.2001 tarihinde yapılacağı ilan edilen T1 Tipi Ulusal Yayın Lisansı Almak Üzere Başvuran Kuruluşlara Kanal Tahsisini Teminen Kanal Tahsisinde Esas Alınacak Sıralama İhalesi’nin ve bu ihalenin yapılmasına dayanak teşkil eden T1 Tipi Ulusal Televizyon Yayın Lisansı Almak Üzere Başvuran Kuruluşlara Kanal Tahsisini Teminen Seçme Önceliği Sıralama İhalesi Şartnamesi’nin 1 ve 2’inci maddesi ile *“Radyo ve Televizyon Kuruluşlarına Kanal veya Frekans Tahsisi Şartları ve Bunlara İlişkin İhale Usulleri ile Yayın Lisansı ve İzin Yönetmeliği”*nin geçici 1’inci maddesinin iptali ve yürütülmesinin durdurulması istemiyle açılmıştır.

Danıştay ilgili Dairesi ,24.04.2001 tarihli kararı ile,davalı idarenin savunmasının alınmasına ve şartnamenin istendiği ara kararına cevap gelmesine kadar 26.04.2001 tarihinde yapılacak olan ihalenin yürütülmesinin durdurulmasına karar vermiştir.

25.04.2001 tarihli dilekçe ile birinci savunma yapılmıştır.Davanın duruşmalı olarak görülmesi de talep edilen savunma sonucunda Danıştay ilgili Dairesinin kararı beklenmektedir.

¹³ GENER,Cihangir RTÜK İletişim Dergisi, “Yayın Durdurmalar,Yerel Yayıncılık ve Yerel Yayıncıların Karşılaştıkları Sorunlar”Sayı.22.sf.30

¹⁴ AKALIN,Emine RTÜK İletişim Dergisi,Sayı 22.sf.19

“İkinci dava”;

Bazı yayın kuruluşları tarafından muhtelif tarihlerde Ankara İdare Mahkemelerinde , 26.04.2001 tarihinde yapılacak olan Frekans Tahsisi ile ihale Şartnamesinin 1,14/2, 15, 2,3-a, 24/6, 31 nci maddelerinin, kanun ve yönetmeliklere aykırı olduğundan bahisle iptali ve yürütülmesinin durdurulması istemiyle açılmıştır.¹⁵

Ankara İdare Mahkemesi, önce şartnamenin bazı maddelerine ilişkin olarak yürütmenin durdurulmasına, bazı maddelerine ilişkin olarak da yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar vermiştir.

Yürütmenin durdurulması kararında ihalenin 26.04.2001 tarihinde yapılacağı bahisle yayın kuruluşları açısından giderilmesi güç zararlar doğacağı gerekçesine de yer verilmiştir. Yürütmenin durdurulması kararı Danıştay ilgili dairesinin aşağıda değinilecek kararının gerekçelerine dayandırılmaktadır. Yürütmenin durdurulmasına karşı Bölge İdare Mahkemesinde itirazda bulunulmuş olup, sonucu beklenmektedir.

Yürütmenin durdurulması kararına dayanak olanak Danıştay ilgili dairesi kararı şöyledir;

Dava, bir yayıncı kuruluş tarafından 18.03.1995 tarih ve 22231 Sayılı Resmi Gazete de yayımlanan genel duyurunun 7.maddesi ile davacı şirketin T1 Tipi Televizyon Yayın Lisansı başvurusunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır. Dava ilgili Danıştay Dairesinin 03.04.2001 tarihli kararı ile sonuçlandırılmış olup, bu karar ile dava konusu yapılan işlemin iptaline karar verilmiştir. İptal kararı ulusal yayın frekans planındaki bir kanal için usulüne uygun birden çok başvuru olması durumunda, kamuya en yararlı teklifin oluşturulabilmesi için ihale usulünün uygulanması gerektiği ve dava konusu duyuruda öngörülen sürede başvuruda bulunmadığı gerekçesiyle davacının başvurusunun 3984 Sayılı Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde değerlendirilip durumun uygun görülmesi halinde başvurusunun kabul edilmesi gerekirken

¹⁵ AKALIN,E a.g.e.sf.19

reddedilmesinde hukuka uygunluk olmadığı gerekçesiyle verilmiştir. Bu karar da RTÜK tarafından temyiz edilmiş olup, sonucu beklenmektedir.

c) Radyo ve televizyon kuruluşlarına, ulusal, bölgesel ve yerel yayınlar için ulusal kanal ve frekans bandı planlamalarına uygun olarak tahsis edilen yayın alanlarını kapsayacak verici tesisleri kurma ve işletme iznini 5.4.1983 tarihli ve 2813 sayılı Telsiz Kanunu hükümlerine uygun olarak vermek ve tesisin bu Kanun hükümlerine ve tesis şartlarına uygunluğunu denetlemek,

d) Bu Kanun hükümlerine uygun olarak radyo ve televizyon kuruluşlarının ulusal ve yerel yayınlarına imkan verecek, ulusal kanal ve frekans bandı planında öngörülen radyo ve televizyon vericileri ile sabit veya hareketli yayın yerleri arasında mevcut telekomünikasyon şebekesi yanında, uydu aracı ile bağlantı kurabilmeleri amacıyla ve öngörülen amaçlar için kullanılması kaydıyla uç linkleri kurabilmesi için 5.4.1983 tarihli ve 2813 sayılı Telsiz Kanunu hükümlerine uygun şekilde telekomünikasyon tesisleri kurma ve işletme izni vermek ve tesislerin bu Kanunda öngörülen izin esaslarına uygun olarak işletilmesini denetlemek,

e) Zaman paylaşımli program kanallarının tahsisinde bölgesel dengeleri gözeterek, kuruluşları ülkenin değişik bölgelerinde yayın yapmaya teşvik etmek,

f) Yurt içinden yayın yapacak kamu ve özel radyo-televizyon kuruluşlarının yayın izni ve lisans talebinde bulunabilmek için yerine getirmeleri gerekli önşartları ve standartları Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi İlkeleri göz önünde bulundurularak tespit etmek ve kamuoyuna duyurmak,

g) Kanal ve frekans bandı tahsisinde gerekli şartları ve tahsis hakkı alanların yayına geçme süresini ve radyo ve televizyon istasyonu kuranların ödeyecekleri yayın izni ve lisans ücretlerini ilgili yönetmeliklerle belirlemek,

h) Radyo-televizyon yayınlarını izleme sistemleri kurarak, yayınların 4 üncü maddeye ve bu alanda Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası antlaşmalara uygunluğu açılarından denetlenmesini yapmak.

RTÜK, yayın izni verdiği yayın kuruluşlarının izinden sonra da bu koşulları taşıyıp taşımadıklarını denetlemek ve gözetlemek zorundadır. Öyle ki RTÜK *“izin şartlarını ihlalden yayın kuruluşlarını uyarır”*.(m.33/ f.1) *“... yayın izninin verilmesi için gerekli şartlardan birini kaybeden ...yayın kuruluşlarının izni Üst Kurul’ca iptal edilir.”*(m.33/f.son) izin alınmadan yayın yapılması halinde, bu durum suç teşkil edecek, sonuçta yayın kuruluşlarının sahip ve yöneticileri cezalandırılacak ve yayın kuruluşlarının araçları müsadere edilecektir.(3984 s.k. m.34).

RTÜK’e izin sonrası verilen yetkiler, özgürlüklerin sınırlandırılmasında **“bastırıcı rejim”**e tabidir. Bu çerçevede iletişime girişte **“önleyici rejim”** söz konusudur.

Üst Kurulun yasa dışı radyo ve televizyon yayınlarına karşı yürüttüğü faaliyetleri üç grupta toplayabiliriz:

1-Yurt içinde yayın yapmakta olan radyo ve televizyon kuruluşlarının yayınlarını içerik yönünden kanuna ve ilgili yönetmeliklere uygunluğunun izlenmesi,

2-Yurt içinde yayın yapmakta olan radyo ve televizyon kuruluşlarının yayınlarının teknik yönden kanunla ve ilgili yönetmeliklerin uygunluğunun sağlanması,

3-Yurt dışından ülkemizin birlik ve bütünlüğünü bozmaya nitelik yayın faaliyetlerinin önlenmesi.

Üst Kurul, bugüne kadar bir yandan teşkilatlanmasını yaparken, diğer taraftan da ihtiyaç duyduğu yönetmelikleri hazırlamıştır. Bu çalışmalar devam ederken, eldeki teknik imkanlarla radyo ve televizyon yayınlarını izleme ve değerlendirme çalışmalarını sürdürmüştür. Zaman içinde, çok sayıda radyo ve televizyon kuruluşunun etkin ve yoğun bir şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesi mümkün olmuştur.

Radyo ve televizyon Üst Kurulu bünyesinde hali hazırda yayın yapan televizyonların tamamı dahil 48 televizyon kuruluşunun yayınları 24 saat

süreyle kaydedilmekte ve izlenmektedir. Bu kuruluşların yılda yaklaşık 352.000 saati bulan yayınları, uzman denetçi ve uzmanlar tarafından değerlendirilmektedir. Etkinlikleri çok daha yaygın olan ulusal ve kablolu televizyon kuruluşları ile ideolojik nitelikte yayın yapan kuruluşların yayınlarının izlenmesine ağırlık verilmektedir. Bunun dışında kalan kuruluşların yayınları, haklarında yazılı ve sözlü bir şikayet olması durumunda, kuruluşlardan alınan yayın kayıtları üzerine yapılan değerlendirmeler ile denetlenmektedir. Ayrıca Valiliklerde, Emniyet ve İstihbarat Teşkilatlarından alınan yayınlarla ilgili belgeler ve değerlendirmelerde dikkate alınmaktadır. Değerlendirilen yayınların yıllık toplam hacmi, en az ulusal yayınlar düzeyindedir. Bu değerlendirmelerin tamamı İzleme ve Değerlendirme Dairesi bünyesinde gerçekleştirilmektedir.

RTÜK,izleme sistemleri aracılığıyla ulusal yayınların tamamı ile bölgesel ve yerel yayınların bir kısmını sürekli olarak izlemekte,diğer yayınları ise ilgililerin ve vatandaşların şikayeti üzerine bant kayıtlarını izlemek ve dinlemek suretiyle yayıncı kuruluşların yayınlarını denetlemektedir. RTÜK'ün, 1994 yılında faaliyete geçmesinden bu yana geçen süreçte teşkilatlanması, istenilen düzeye ulaştırılamamıştır. Bu nedenle ülke çapında yayın yapılan radyo ve televizyon yayınlarının tamamının izlenmesi, kaydedilmesi ve denetlenmesi istenilen düzeyde yapılamamaktadır.Etkin bir denetle yapabilmek için bu amaçla, 16 Ocak 1998 tarihinde **Alo RTÜK 178 Telefonla Şikayet Hattını** hizmete sokmuştur.Hatta yapılan başvurular,günlük olarak İzleme ve Değerlendirme Dairesi Uzmanları tarafından rapor haline getirilmekte,daha sonra şikayetler değerlendirilmektedir.Kamuoyu ve Yayın Araştırmaları Dairesi Uzmanları tarafından yapılan yıllık değerlendirmeler,şikayet sayısına ve türüne göre tasnif edildikten sonra sosyolojik olarak incelenmekte,ayrıca gelen şikayetler,ulusal kanallara göre tasnif edildikten sonra ilgili kuruluşlara bilgi verilmektedir.

Yayın kuruluşlarının 3984 Sayılı Kanundaki yayın ilkelerine ve tahsis şartlarına aykırılık tespit edildiğinde yaptırımlar uygulamaktadır.

ı) Yayın kuruluşlarının, bu Kanun hükümlerine aykırı yayın yapması ve tahsis şartlarına uymaması halinde, gerekli müeyyideleri uygulamaya karar vermek,

j) Yurt içinde, yayınların ulaşamadığı yerlerde, yerel imkanlarla radyo ve televizyon vericisi kurulmasına izin vermek,

k) Uydu aracılığı ile yurt içinden veya yurt içine yapılacak yayınların ulusal ve uluslararası ilke ve esaslara uygunluğunu gözetmek, bu amaçla diğer ülkelerdeki yetkili kuruluşlarla işbirliği yapmak,

l) Şifreli yayınlarla kablolu radyo ve televizyon tesis ve yayınları ile ilgili kuralları bu kanundaki ilkeler çerçevesinde ve Posta, Telgraf ve Telefon İdaresi Genel Müdürlüğünün kablolu radyo ve televizyon tesislerini atıl bırakmamayı gözeterek belirlemek,

m) Radyo ve televizyon yayınları ile ilgili olarak kamuoyunda doğan tepki, beğeni ve hassasiyetleri sürekli olarak izlemek ve gerekli yönlendirmelerde bulunmak amacıyla gerekli kamuoyu araştırmalarını yapmak ve yaptırmak,

n) Telsiz Genel Müdürlüğünün görevleri saklı kalmak kaydıyla, radyo ve televizyon yayınlarıyla ilgili olan milletlerarası hukuk tüzelkişiliğine sahip kuruluşlar nezdinde Devleti, Dışişleri Bakanlığının görev ve yetkileri saklı kalmak kaydıyla, temsil etmek; radyo ve televizyon kuruluşlarının doğrudan üyesi bulundukları hariç olmak üzere, radyo ve televizyon yayıncılığı alanında faaliyet gösterip milletlerarası hukuk tüzelkişiliğine sahip olmayan uluslararası kuruluşlarda temsil görevini yerine getirmek ve bu bent gereğince belirlenen belgelere usulüne göre imza koymak,

o) Radyo ve televizyon konusunda ilgili kurum ve kuruluşlarla periyodik istişarelerde bulunarak, kamuoyu eğilimlerini değerlendirmek,

p) Bu Kanun ve Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi ilkelerine uygun biçimde çalışma ve faaliyetleri ile ilgili yönetmelik ve diğer düzenlemeleri hazırlamak.

IV)ULUSLAR ARASI HUKUKTA RTÜK BENZERİ KURULUŞLARIN GÖREV VE YETKİLERİ

Almanya'da kurul, yayın ilkelerini hazırlama, yayınları izleme, şikayetleri kabul etme, lisans verme ve frekans tahsisi yapmaktadır.

Amerika'da Komisyonun,yeni yasalar hakkında görüş bildirmekte, yönetmelik yapabilmekte, yayın ilkelerini hazırlamakta yayınları izlemekte, şikayetleri kabul etmede, lisan vermede, frekans tahsisi yapmaktadır.

Fransa'da konseyin, yeni yasalar hakkında görüş bildirmekte yönetmelik yapma, yayın işlerini hazırlama, yayınları izleme, şikayet kabulü, lisans verme, frekans tahsisi, kamu TV yöneticilerini atama ve görevden alma ve kamuoyu araştırmaları yapma görev yetkileri bulunmaktadır.

İngiltere'de kurumun, yeni yasalar hakkında görüş bildirme, yönetmelik yapma, yayın ilkelerini hazırlama, yayınları izleme, şikayet kabulü, lisans verme, frekans tahsisi, kamu televizyonları yöneticileri ve kurul üyelerini atama ve görevden alma, kamu araştırmaları yapma görev ve yetkileri bulunmaktadır.

İtalya'da kurulun, görüş bildirme, yönetmelik yapma, yayın ilkelerini, hazırlama, şikayet kabulü, frekans tahsisi, kamu TV yöneticilerini ve kurul üyelerini atama, kamu oyu araştırmaları yapma görevleri bulunmaktadır.

Norveç'te, yeni yasalar hakkında görüş bildirme, yönetmelik yapma, yayın ilkelerini hazırlama, yayınları izleme ve şikayet kabulü gibi kurulun görev yetkileri bulunmaktadır.

Yunanistan'da, kurulun yayın ilkelerini hazırlama, yayınları izleme, şikayet kabulü, lisans verme ve kamu Tv yöneticileri ile ilgili görüş bildirme görev ve yetkileri bulunmaktadır.

Hollanda'da, kurulun yayınların yasal kurallara uygunluğunun saptanması, kamu yayıncılarının mali yönden denetlenmesi, lisans verme ve kablo ile ilgili uygulamaların değerlendirilmesi görev ve yetkileri bulunmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YAYIN İLKE VE ESASLARI İLE YAYINCI KURULUŞLARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

I-YAYIN İLKELERİ

A)Genel Olarak

Yasanın 4.maddesinde 4756 sayılı kanunla yapılan değişiklikle yer alan yayın ilkeleri, oldukça ayrıntılı olarak 23 şık halinde (a'dan z'ye) düzenlenmiştir. Bu maddeler, TRT nin ilk kuruluş yasası olan 359 Sayılı Yasa dışında 1568 Sayılı değişiklik öngören yasa ile 14 Kasım 1983 de çıkarılan ve halen yürürlükte olan 2954 sayılı yasada var olan maddeler ile, Avrupa sınır ötesi televizyon sözleşmesinde de yer alan diğer maddelerin eklenmesi ile oluşmuş yayın ilkeleridir. Genel hatları ile devlet radyo ve televizyonları için öngörülen ve çok ayrıntılı olarak düzenlenen bu maddelerin aynen özel radyo ve televizyonlara uygulanmasının sıkıntılar yarattığı ve yaratacağı da esastır.

3984 sayılı yasanın 4.maddesinde 4756 sayılı kanunla 15.05.2002 günü yapılan değişiklikle;

“Radyo, televizyon ve veri yayınları, hukukun üstünlüğüne, Anayasanın genel ilkelerine, temel hak ve özgürlüklere, millî güvenliğe ve genel ahlâka uygun olarak kamu hizmeti anlayışı çerçevesinde yapılır. Yayınların Türkçe yapılması esastır. Ancak, evrensel kültür ve bilim eserlerinin oluşmasına katkısı olan yabancı dillerin öğretilmesi veya bu dillerde müzik veya haber iletilmesi amacıyla da yayın yapılabilir.

Radyo, televizyon ve veri yayınlarında uyulması gereken yayın ilkeleri şunlardır:

a)Türkiye Cumhuriyeti Devletinin varlık ve bağımsızlığına, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Atatürk ilke ve inkılâplarına aykırı yayın yapılmaması.

b)Toplumu şiddete, teröre, etnik ayrımcılığa sevk eden veya halkı sınıf, ırk, dil, din, mezhep ve bölge farkı gözeterek kin ve düşmanlığa tahrik eden veya toplumda nefret duyguları oluşturan yayınlara imkân verilmemesi.

c)Yayıncılığın, gerek yayın organı, gerekse hisse sahipleri ve üçüncü derece dahil olmak üzere üçüncü dereceye kadar kan ve sıhrî hısımları veya bir başka gerçek veya tüzel kişinin haksız çıkarları doğrultusunda kullanılmaması.

d)İnsanların dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri nedenlerle hiçbir şekilde kınanmaması ve aşağılanmaması.

e)Yayınlara toplumun millî ve manevî değerlerine ve Türk aile yapısına aykırı olmaması.

f)Özel hayatın gizliliğine saygılı olunması, kamu çıkarlarının gerektirdiği durumlar dışında kişilerin özel hayatının yayın konusu yapılmaması.

g)Türk millî eğitiminin genel amaçlarının, temel ilkelerinin ve millî kültürün geliştirilmesi.

h)Türkçenin, özellikleri ve kuralları bozulmadan konuşma dili olarak kullanılması; millî birlik ve bütünlüğün temel unsurlarından biri olarak çağdaş kültür, eğitim ve bilim dili halinde gelişmesinin sağlanması.

ı)Kişilerin manevî şahsiyetlerine eleştiri sınırları ötesinde saldırıda bulunulmaması, cevap ve düzeltme haklarına saygılı olunması, soruşturulması basın meslek ilkeleri çerçevesinde mümkün olan haberlerin soruşturulmaksızın veya doğruluğuna emin olunmaksızın yayınlanmaması, saklı kalması kaydıyla verilen bilgilerin kamu yararı ciddî bir biçimde gerektirmedikçe yayınlanmaması.

j)Yayıncılığın haksız bir amaç ve çıkara alet edilmemesi ve haksız rekabete yol açılmaması, ilân ve reklam niteliğindeki yayınların bu niteliklerinin şüpheye yer bırakmayacak şekilde açıklanması, bir basın organının özel çabalarla yarattığı ürünün kendi ürünüymüş gibi sunulmaması, ajanslardan veya başka bir medya kaynağından alınan haberlerin kaynağının belirtilmesine özen gösterilmesi.

k)Suçlu olduğu yargı kararı ile kesinleşmedikçe hiç kimsenin suçlu ilân edilmemesi veya suçluymuş gibi gösterilmemesi; kişileri suç işlemeye yönlendirecek veya korku salacak yayın yapılmaması.

l)Haberlerin yayınlanmasında tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine bağlı olunması; özgürce kanaat oluşumunun engellenmemesi; haber kaynaklarının kamuoyunun yanıltılmasının amaçlandığı haller dışında gizliliğinin korunması.

m)Halkı aldatacak, yanıltacak veya haksız rekabete yol açacak reklam yayınlarına yer verilmemesi.

n)Siyasî partiler ve demokratik gruplar arasında fırsat eşitliği sağlanması; tek yönlü, taraf tutan yayın yapılmaması; seçim dönemlerinde belirlenen seçim yasaklarıyla ilgili ilkelere aykırı davranılmaması.

o)Yayınlarda, mevzuatın eser sahiplerine tanıdığı hakların ihlâl edilmemesi.

p)Bilgi iletişim telefonları yoluyla yarışma ve benzeri yöntemlere başvurulmaması ve bunların sonucunda dinleyici ve seyircilere ikramiye verilmemesi veya ikramiye verilmesine aracılık edilmemesi, lotarya yapılmaması, bilgi iletişim telefonları yoluyla yapılacak anket ve kamuoyu yoklamalarının, hazırlık aşamasından sonuçlarının ilânına kadar noter nezaretinde gerçekleştirilmesi.

r)Televizyonda bölünür ekran yoluyla ana program ile ilgili veya ilgisiz bilgiler veren konuları işleyen yayınların yapılmaması, çerçeveler veya alt yazı tekniği kullanılarak sürekli yayın yapılmaması, haberde konu ile ilgili olmayan görüntülerin verilmemesi, haberle benzerlik arz eden görüntülerin arşiv niteliğinin belirtilmesi.

s)Program hizmetlerinin bütün unsurlarının insan onuruna ve temel insan haklarına saygılı olması.

t)Yayınların müstehcen olmaması.

u)Kadına, güçsüzlere ve küçüklere karşı şiddetin ve ayırımcılığın teşvik edilmemesi.

v)Yayınların karamsarlık, umutsuzluk, kargaşa ve şiddet eğilimlerini körükleyici veya ırkçı nefret duygularını kışkırtıcı nitelikte olmaması.

y)Suç örgütlerinin korkutucu ve yıldırıcı özelliklerinin yansıtılmaması.

z)Gençlerin ve çocukların fiziksel, zihinsel ve ahlakî gelişimini zedeleyecek türden programların, bunların seyredebileceği zaman ve saatlerde yayınlanmaması.”

3984 Sayılı Kanunun 4.Maddesinde sayılan yayın ilkeleri dışında 32.Maddedeki düzenleme ile,seçimlerde oy verme gününden önceki 7. günden itibaren,haber,röportaj gibi programlar veya reklamlar yoluyla,kamuoyu araştırmaları,anketler,tahminler,bilgi iletişim telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla siyasi bir partinin veya adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyunu etkileyecek her türlü yayınlarda bulunulmasına izin verilmesi de yayın ilkesine aykırılık olarak değerlendirilmiştir.

B)Yayın İlkeleri İle İlgili Maddelere İlişkin Eleştiriler

Yasanın yayın ilkelerini kapsayan 4.maddesi,uyarı ve kapatma cezalarının verilmesinde temel dayanak teşkil ettiğinden yoğun bir şekilde kamuoyunda eleştirilmektedir. Bu bakımdan yayın ilkelerinin, özellikle farklı düşüncelerde olan kişilerin sübjektif düşünceleri ile karar almalarına meydan verilmemesi gerektiğinden, ilkelerin yeniden düzenlemeleri zorunludur. Bu düzenlemelerin somut, kişisel yorumlara meydan vermeyecek nitelikte ilkeler olması gerekir. Bu ilkelerin bir kısmı anayasamızın temel hak ve özgürlükler ilkesinde vardır ve burada tekrar edilmesine gerek yoktur. Bir kısım yayın ilkelerinin ise anlatım özgürlüğüne, yayında çoğulculuğa çok sesliliğe aykırı olduğu görülmektedir. Bu bağlamda yayın ilkelerini düzenleyen 4.maddenin gözden geçirilmesi; bir kısım fıkraların çıkarılarak bir kısmın birleştirilerek yeniden yazılması gerekmektedir¹⁶. Bu konu son derece önemlidir, çünkü Üst Kurulun vermiş olduğu uyarı ve kapatma cezalarının önemli bir kısmı bu ilkelere dayanılarak verilmektedir. Bu bakımdan bir kısım yayın ilkelerinin kaldırılması,bir kısım fıkralarda da değişiklik yapılması uygun olacaktır.

Madde 4 /ilk fıkrası “ ...radyo ve televizyon yayınlarının Türkçe yapılması esastır ancak, amacı doğrudan yabancılara seslenen ve evrensel kültür ve bilim eserlerinin oluşturulmasına katkısı olan yabancı dillere tüm olarak yada tek ve dizi programlar halinde yayın yapılmasına; bu diller dışında kalan dillere araştırma sonucu kalan hedef kitle izleyici profillerine göre de yayınlarda

¹⁶ AZİZ,Aysel “3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluşları Hakkında Kanunun Uygulanmasına İlişkin Sorunlar ve Öneriler”,Yeni Türkiye Medya Özel Sayısı 1, Eylül-Ekim 1996,Ankara,sf.364

gerektiğinde Türkçesi ile birlikte söz ya da söz ağırlıklı programlara yer verilmesine...” şeklinde düzenlenmiştir. Kamuoyunda oldukça önemli tartışmalara neden olan bu maddenin, çok açık şekilde, Türkiye’de bulunan etnik grupların daha açık bir söyleyişle kürt kökenli vatandaşların diliyle yayın yapılmasına izin verilmemektedir. “*Evrensel kültür ve bilim eserlerinin oluşturulmasına katkısı olabilecek dil*” anlayışı ortaya tanımlanması gereken bir başka kavram çıkarmaktadır. “*Evrensel dil*” nedir ? BM’nin Güvenlik Konseyi’nde kullandığı diller midir? Rusça, Çince, Japonca yada İtalyanca, Flamanca’nın evrensel kültür ve bilim dili olduğuna göre bu dillerde yayın yapılabilecek midir? Yunanca eski medeniyetlerin dili ve aynı zamanda da yaşayan bir dil olarak yayınlarda kullanılabilecek midir? Bu dillerde yayın yapıp yapılmayacağını kim karar verecektir? RTÜK bu konuda yetkili midir? Yetkili ise kararlarını alırken, izin verirken ölçütleri ne olacaktır. Bunun için yönetmelik mi çıkaracaktır diye birçok soru akla gelecektir. Tüm bu soruların karmaşaya neden olabileceği açıktır. Kaldı ki, insan hakları bağlamında, iletişim özgürlüğü, kendini özgürce ifade etme ve haber alma, iletişimde bulunma gibi uluslararası belgelerin devletçe kabul edildiği bir ülkede bu tür kısıtlamaların nasıl bağdaştığı kuşkuludur¹⁷. Tüm bu yorumlar ışığında fıkranın yeniden düzenlenmesi uygun olacaktır.

“*Milli*” ve “*manevi*” değerler ile “*genel ahlak*”, *toplumun huzuru*” ve “*Türk aile yapısı*” gibi içeriği kesin olarak belirlenemeyen kavramlar radyo ve televizyonların yayın ilkeleri olarak belirlenmiştir.

“*Milli*” ve “*Manevi*” değerden neyin kastedildiğini ayrıca tanımlanması gerekir ki, bu bile sübjektif kalacaktır. Çünkü bir kişiye göre milli olan bir diğerine göre evrensel, bir diğerine göre de bölgesel olabilir. “*Milliliğin*” çağdaşlıkla bağdaşıp bağdaşmayacağı da ayrı bir konudur, aynı şekilde “*Manevi değerler*” sözcükleri de “*Kültür*” kavramına girer ki, bir toplumda maddi kültür varlıkları dışındaki herşeyin bu kapsama gireceği açıktır. “*Milli*” ve “*Manevi değer*” kavramları, sınırlarının nerede başladığı ve nerede bittiği belli olmayan son derece geniş kapsamlı sözcüklerdir. Milli ve manevi değerlere

¹⁷ AZİZ.Aysel a.g.e.sf.366

aykırı olmamak sınırlamasının, anayasada öngörülen haber alma özgürlüğü ve haber alma özgürlüğünün de sınırlarını daraltmaktadır.¹⁸

“Genel ahlak”, “toplumun huzuru” ve “Türk aile yapısı” gibi kavramlar da açık değildir ve yine uyarı ve kapatma cezalarında en çok dayanılan fıkra olma özelliğindedir. Bu fıkroda sözü edilen **“genel ahlak”**, **“toplumun huzuru”** ve **“Türk aile yapısı”** gibi kavramlar somut olmayan, herkesin istediği gibi yorumlayacağı kavramlardır. Haberlerde bir felaket haberinin gösterilmesi **“toplumun huzuru”** nu bozabileceği gibi, yerli yapım ya da dışarıdan alınan bir dizide ya da bir sinema filminde yoruma bağlı olarak toplumun huzurunu ya da kişisel huzurları bozabilecek mesajların yer olması her zaman söz konusudur. Aynı şekilde **“Türk aile yapısından”** ne anlaşılacağı da açık değildir. Kadının geleneksel kalıplar içerisinde iyi eş ve anne görevleriyle gösterilmesinin verilmesinin **“Türk ailesi tipini”**ni oluşturduğu hususları açık değildir ve her zaman için kişisel yorumlara açıktır. Ayrıca, gerek yasanın gönderme yaptığı anayasa maddelerinden, gerekse yasanın diğer fıkralarında bu konuda dolaylı düzenlemeler vardır. Tüm bu nedenler dikkate alındığında Üst Kurulu zor durumda bırakan bu ilkelerin de düzeltilmesi gerekmektedir.

Üst Kurulun, 1994 Nisan ayında faaliyete geçmesinde bugüne kadar radyo ve televizyon yayıncılığında, ideolojik yayınlar haricinde, üzerinde en hassasiyetle durduğu konuların başında, çocukların ruh sağlığını bozabilecek ve onların gelişiminde etkili olabilecek genel ahlaka aykırı yayınlar gelmektedir.

Genel ahlaka aykırı yayınlar nedeniyle Üst Kurul, bugüne kadar 10 ulusal televizyonu yayınlarını toplam 60 gün durdurmuştur. (Mayıs 2001 tarihi itibarıyla) Yine 2 bölgesel televizyonun yayınını 5 gün, 3 yerel televizyonunun yayınını 11 gün durdurmuştur.¹⁹

¹⁸ AZİZ.Aysel a.g.e.s.364

¹⁹ GENER,Cihangir RTÜK İletişim Dergisi,Sayı 23.sf.25

Çocuklara yönelik, cinsel ve şiddet içerici yayınlar nedeniyle 8 ulusal televizyonun yayını toplam 45 gün, 2 yerel televizyonunun yayını da 41 gün süreyle durdurmuştur.

Genel ahlaka aykırı yayınlar nedeniyle, radyolara uygulanan yaptırımların, televizyonlara kıyasla daha yoğun olduğu gözlemlenmektedir. Radyolara, 139 u ulusal nitelikte yayınlar olmak üzere toplam 209 gün geçici yayın durdurma uygulanmıştır.

Bazı yayınların, genel ahlaka aykırı olmalarının yanı sıra, yayınladıkları saat itibariyle, çocukların dinleyebileceği ya da izleyebileceği saatlerde gerçekleştirilmeleri nedeniyle çocuk ve gençlerin bu tür yayınlara karşı korunması düşüncesinin ön plana çıktığı ve yaptırımların da bu doğrultuda uygulandığı görülmektedir.

Alo RTÜK 178 hattına, hattın kurulduğu tarihten itibaren yapılan başvurularda, yayınlanan programların seviyesine yönelik şikayetlerin yer aldığı, yayınların Türk örf ve adetlerine aykırı olduğuna, programlarda ahlaka aykırı görüntü ya da ifadelerin bulunduğu dair yılda ortalama 7.500 şikayetin geldiği gözlemlenmiştir. Genel ahlaka aykırı görüntü veya ifadelerin yer aldığına ilişkin şikayetlerin incelenmesi sonucu, Üst Kurul, bunların yaklaşık % 50 sini haklı bulmuş ve tür yayınları gerçekleştiren kuruluşlara çeşitli yaptırımlar uygulamıştır.

Genel ahlaka aykırılık, neyin ahlak kapsamına girdiği, neyin ahlaksızlık olduğu konular kişilere bağlı olarak farklılık gösteren ve sübjektif kavramlardır. Bu nedenle içeriğinin herkes tarafından farklı değerlendirilen ve yayıncı kuruluşların en fazla ihlal yaptıkları ve dolayısıyla Üst Kurul tarafından en fazla uyarı ve yayın durdurma cezaları verilen yayın ilkesidir. Üst kurulun bu konudaki tespit ve değerlendirmeleri kanımızca yerinde olup ,kurulun ceza verdiği yayınlardan birkaç örnek vermek gerekirse;

KANAL D kuruluşunca 27 Ekim 1999 tarihinde yayınlanan **“Çarkıfelek”** programında sunucu Mehmet Ali ERBİL’in başındaki tacı

düzeltemeye çalışırken “ *ben bu taca da sıcacam yani. Ay ben bu tacın a..na koyim. Sıcayım, a bu ne lan*” ifadelerinin kullandığı, bir telefon bağlantısı sırasında da “*oğlunun a..na koyım senin*” şeklinde, ağzından kaçtığını iddia ettiği bir beyanı bulunduğu belirlenmiştir. Bu yayın nedeniyle kuruluşun yayını birgün durdurulmuştur.

Genel ahlaka aykırı nitelikte yayınları, radyolar açısından incelediğimizde, tıpkı televizyonlarda olduğu gibi, daha yaygın bir kitleye ulaşan ve dolayısıyla etki alanı da daha fazla olan ulusal radyolara, bu tür yayınlar nedeniyle daha yoğun yaptırım uygulandığı görülmektedir.

Marmara FM kuruluşunda 10 Şubat 2000’de yayınlanan “*Tiyatro Saati*” programında, “*Bir müslüman’ın bu devirde umumi vasıtalarla karısını bir yere yalnız başına göndermesi felakettir ve büyük gaflettir. Böyle nakil vasıtalarında kadınların, erkeklerle vücut temaslarını anlatmaya lüzum görmüyorum, Pazar yerlerinde de aynı hal mevcuttur... Çarşı esnafının kötü bakışlarından haremini korumanın yollarını ara...*” gibi ifadeler nedeniyle kuruluşa uyarı cezası verilmiştir.

Madde 4 (b) fıkrası yasada şöyle düzenlenmiştir: Radyo ve televizyon yayınlarının “**...toplumu şiddet, terör ve etnik ayrımcılığa sevk eden ve nefret duyguları oluşturacak yayınlara meydan verilmemesi ilkesine ...**” şeklinde düzenlenmiştir. “*nefret duyguları oluşturulacak*” sözcüklerinin, sübjektif karar verilmesine neden olunabileceği düşüncesiyle kaldırılması gerekir. Çünkü, “*nefret*” sözcüğü, bireyin karakteri, hoşgörü sınırları ile sıkıca ilişkilidir. Toplumun bir kesiminde bir haber bu duyguları yaratırken bir başka kesimin de önemli bir haber olarak nitelenebilir, hatta sevgi etkisi dahi yaratabilir. Bu bakımdan son derece muğlak, sınırları çizilemeyen bu sözcüklerin kaldırılmasında yarar görülmüştür.

Madde 4 (g) fıkrası Radyo ve televizyon yayınlarını “**...Türk milli eğitimin genel amaçlarını temel ilkelerini ve milli kültürün geliştirilmesi ilkesine...**” aykırı olamayacağı şeklinde düzenlenmiştir. Yukarıda belirtilen nedenlerle fıkra da belirtilen “**...milli kültürün geliştirilmesi...**” ile ilgili

düzenlemenin kaldırılmasında yarar vardır. Neyin **“milli kültür”** olduğu veya olmadığı, neyin **“milli kültüre”** aykırı olduğu konusunda somut ölçütlerin bulunması son derece zordur. Bu nedenle **“milli kültürün”** ibaresinin kanun metninden çıkarılması halinde Üst Kurulun bu fıkraya dayanarak zaman zaman sübjektif olabilecek yorumlara gitmesini önleyebilecektir.²⁰

Yine, anılan maddenin ikinci fıkrasının (k) bendinde, **“korku salacak yayın yapılmaması”**; (v) bendinde de, **“Yayınların karamsarlık, umutsuzluk,... eğilimlerini körükleyici... nitelikte olmaması”** yayın ilkesi olarak sayılmıştır. Bir yayının korku salacak ya da karamsarlık ve umutsuzluk duygularını körükleyici nitelikte olması kişilere göre değiştiğinden, bu ilkelerin belirgin olmadığı, nesnel içerik taşımadığı açıktır.

Madde 4 (p) fıkrası “...yayınlarda haber ve reklam programları dışında hedef izleyici kitle ve yayın kuruluşunun yayın politikası çerçevesinden söz ya da müzik ağırlıklı yerli yapımlara da yer verilir...” şekilde düzenlenmiştir. Bu fıkranın tümden kaldırılması veya değiştirilmesi gerekmektedir. Maddenin kapsamında yayıncıların yayınlarda haber ve spor dışında yayınların yerli olması ve haber verme eğitim ve kültür ve eğlendirme sorumluluklarını dikkate alarak yayın yapmaları ön görülmüştür. Yasanın gerek bu fıkrası, gerekse haber, eğitim ve kültür yayınları ve Türk müziği ile ilgili düzenlenmeleri ile devlet yaklaşımı ile yaklaşıldığı açıktır. Bu fıkra da uzman radyo ve televizyon yayıncılığını dikkate almadığı, çok seslilik anlayışının, her yayın kanalının her türlü mesajı vererek çok sesliliği sağladığı gibi yanlış bir anlayış ile düzenlenmiş bir fıkra olduğu görülmektedir. Oysa özel radyo ve televizyon kanallarının sayısal fazlalığı bu kanallarının uzmanlık alanlarının belirlediği yayın politikaları çerçevesinde yayın yapmalarının “özel” olmanın en temel koşulu olması gerekir. Özellikle, reklam geliri ile yaşayacak bu kanalların uzmanlaşma alanlarını karşılık farklı reklamlara yer vereceği de doğaldır. Bu durum tüm amerikan yayıncılığının temel özelliklerinden biridir. Bu maddenin tümünün kaldırılması düşünülmeyişi taktirde, **“...yayıncıların, yayın zamanlarını en az yarısının yerli yapımlara ayırmasını sağlamak...”** şeklindeki düzenlemenin kaldırılması ve bunun yayın kuruluşuna tavsiye niteliğinde olacağı kanısındayız.

²⁰ AZİZ.Aysel a.g.e.s.365

3984 sayılı yasada değişiklik yapan,4756 sayılı yasa ile,radyo ve televizyon yayıncılığındaki yayın ilkeleri yeniden düzenlenmiştir.Bu düzenleme ile nesnel olmayan ve sübjektif değerlendirmelere açık yayın ilkelerine dokunulmayarak kamuoyunun beklentilerine cevap verilmemiştir.Ayrıca birçok, yeni,yayın ilkesi kabul edilmiştir.Örneğin;

“Atatürk ilke ve inkılaplarına aykırı yayın yapılmaması”(m.4/a),“...kişileri suç işlemeye yönlendirecek veya korku salacak yayın yapılmaması”(m.4/k),“program hizmetlerinin bütün unsurlarının insan onuruna ve temel insan haklarına saygılı olması”(m.4/s),“yayınların müstehcen olmaması”(m.4/t),“kadına, güçsüzlere ve küçüklere karşı şiddetin ve ayırimcılığın teşvik edilmemesi”,(m.4/u),“yayınların karamsarlık, umutsuzluk, kargaşa ve şiddet eğilimlerini körükleyici veya ırkçı nefret duygularını kışkırtıcı nitelikte olmaması” (m.4/v),“suç örgütlerinin korkutucu ve yıldırıcı özelliklerinin yansıtılmaması” (m.4/t)gibi.

Sonuç olarak,yukarıda açıklanan bu ilkelerin yeteri kadar belirgin olmadığı, nesnel içerik taşımadığı açıktır. Belirtilen ilkelere aykırı yayın yapılması, Yasanın 33.maddesi uyarınca yayıncı kuruluşun yayın izninin iptali cezası ile cezalandırılmasına yol açabilmektedir. Belirgin ve nesnel olmayan ilkelere uyulması zorunluluğu, yayın kuruluşlarında tedirginlik yaratacak, radyo ve televizyonların doğru ve yansız yayın yapmaları, yurt ve dünya gerçeklerinin halka duyurulmasına engel oluşturmaktadır. Böylece toplumun doğru ve yansız haber alma hakkı zedeleneyecektir.

Yayın ilkelerine aykırı eylemler hakkında uygulanan yaptırımların idari cezalar olmasına rağmen sonuçları itibarıyla yargı organlarınca gerçek kişiler hakkında verilen şahsi cezalara benzer sonuçlar doğurmaktadır. Ceza hukukunun **“kanunsuz ve suç ve ceza olamayacağı”** temel ilkesinin gereği olarak, yasaklanan ve yaptırım öngörülen eylemlerin açık biçimde, kuşkuyla yer bırakmayacak belirginlikte düzenlenmesi gerekir. Oysa, yukarıda belirtilen yayın ilkeleri içeriği tartışmalı genel kavramlarla anlatılmıştır. Bu nedenle 3984 sayılı kanunun 4.Maddesindeki yayın ilkelerinin yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

II-YAYIN ESASLARI

Yayın esasları yasanın muhtelif maddelerinde düzenlenmiştir. Bunları şöyle sırlayabiliriz:

1)Özel radyo ve yayın kuruluşlarının uyması gereken idari,mali ve teknik şartlar ile yayın alanı yayın saat ve süreleri ile ilgili esasların RTÜK tarafından ayrıca belirleneceği (m.30) de düzenlenmiştir.

2)Reklamların yayınlanmasına,sürelerine ve ilke ve esaslar Kanunun 19,20 ve 21.maddelerinde düzenlenmiştir.Buna göre:

"Bütün reklamlar adil ve dürüst olacak,yanıltıcı ve tüketicinin çıkarlarına zarar verecek nitelikte olmayacak,çocuklara yönelik veya içinde çocukların kullanıldığı reklamlarda,onların yararlarına zarar verecek unsurlar bulunmayacak,çocukların özel duyguları gözönünde tutulacaktır.

Reklamcı, programların içeriğine herhangi bir müdahalede bulunamaz.

Reklamlar günlük yayın süresinin % 15'ini geçemeyecektir. Ancak, ürünlerin alımının, satımının, kiralanmasının veya hizmetlerin topluma doğrudan sunulmasını sağlamak üzere bu oran spot reklamların % 15'ini aşmaması kaydıyla % 20'ye çıkarılabilir. Bir saatlik yayın içerisinde spot reklamlara ayrılan süre % 20'yi aşamaz.

Ürünlerin alımını, satımını, kiralanmasını veya hizmetleri halka doğrudan sunan türdeki reklamların yayını günde bir saati geçemez"(m. 19)

"Reklamlar program hizmetinin diğer unsurlardan açıkça ve kolaylıkla ayırdedilebilecek ve görsel ve işitsel bakımdan ayrılığı fark edilecek biçimde düzenlenecek, bilinçaltı ile algılanan reklamlara izin verilmeyecektir. Haber veya güncel programları düzenli olarak sunan kişilerin görüntü ve seslerine reklamlarda yer verilmeyecektir"(m.20)

"Reklamlar program arasına yerleştirilir. Programın bütünlüğü,değeri ve hak sahiplerinin hakları zedelenmeyecek biçimde bir program içine de yerleştirilebilir.

Birbirinden bağımsız bölümleri olan programlarda veya spor programları ile benzer yapıda aralar içeren olay ve gösteri programlarında,

sadece bölüm veya devre aralarına yerleştirilebilir. Reklamlar arasında en az yirmi dakika süre bulunmalıdır.

Konulu filmlerin veya televizyon filmlerinin (diziler, eğlence programları ve belgeseller hariç) süreleri kırkbeş dakikadan fazla olması halinde, her kırkbeş dakikalık süre sonunda bir kez olmak üzere reklam için kesinti yapılabilir. Film kırkbeş dakikadan fazla ise kırkbeş dakikadan sonraki zamanda her yirmi dakika aralıkla reklam yerleştirilebilir.

Hiçbir dini tören yayınına reklam alınamaz. Haber bültenleri, güncel programlar, çocuk programları otuz dakikadan kısa oldukları takdirde reklamlarla kesilemezler.

Her türlü yayında gizli reklam yapılması yasaktır".(m.21)

3) Alkol ve tütün ürünleri reklamları ile ilgili ilke ve esaslar Kanunun 22.maddesinde düzenlenmiştir.

"Alkol ve tütün ürünleri reklamlarına izin verilemez. Reçete ile satışına izin verilen ilaç ve tedavilerin reklamı yapılamaz. Diğer ilaç ve tedavilerin reklamları dürüst, gerçeği yansıtan ve doğrulanması mümkün unsurlardan oluşacak ve ferdin zarardan korunması gereklerine uygun olacaktır."(m.22)

4) Desteklenmiş programlarla ilgili ilke ve esaslara aykırılık kanunun 23.maddesinde düzenlenmiştir.

"Bir program veya dizi tamamen veya kısmen mali destek görmüşse, bu husus programın başında ve/veya sonunda uygun ibarelerle belirtilir.

Destekleyen taraflar, programın içeriğine ve yayınlanış biçimine, yayıncının sorumluluğunu ve bağımsızlığını etkileyecek hiçbir müdahalede bulunamazlar.

Desteklenen programlarda, destek verene veya üçüncü bir kişiye ait mal ve hizmetlere atıfta bulunulması ve bunların alınması, satılması ve kiralanması teşvik edilmeyecektir.

Programlar yirmi ikinci maddede yasaklanmış olan mal ve hizmetlerin üretimi veya satışıyla iştigal eden özel veya tüzelkişilerce desteklenemez"(m.23)

5)Seçim döneminde yapılacak yayınlara ilişkin esaslar, Kanunun 27.maddesinde düzenlenmiştir.

“Seçim dönemlerindeki yayınlar,kanunla Yüksek Seçim Kuruluna verilen yetkiler çerçevesinde Yüksek Seçim Kurulu tarafından düzenlenir.Üst Kurul,seçim dönemlerindeki yayınlarını Yüksek Seçim Kurulunun kararları doğrultusunda denetler”(m.27)

III-YAYINCI KURULUŞLARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Kanuna göre özel radyo ve televizyon kuruluşlarının yükümlülüklerini şöyle sıralayabiliriz:

a) Üst Kurulun ulusal yayın izni verdiği kuruluşlar izin tarihinden itibaren en geç ikinci yıl sonunda Türkiye alanının %70'ine yayınlarını ulaştırmak ve haftada asgari seksen saat yayın yapmak mecburiyetindedirler.(m.18)

b)Özel radyo ve televizyon kuruluşlarının yayınlarında belirli oranlarda eğitim,kültür,türk halk ve sanat müziği programları koymak zorundadırlar.(m.31).

c) Tüm özel radyo televizyon kuruluşları, elde edilen brüt reklam gelirlerinden % 5 oranında bir payı üst kurula süresinde ödemek zorundadır.(m.12,13).

d)Özel radyo ve televizyonların kuruluş ve hisse oranlarına ilişkin yükümlülükleri bulunmaktadır;

“Siyasî partiler, dernekler, sendikalar, meslek kuruluşları, kooperatifler, vakıflar, mahallî idareler ile bunlar tarafından kurulan veya bunların ortak oldukları şirketler, iş ortakları, birlikler ile üretim, yatırım, ihracat, ithalat, pazarlama ve finans kurum ve kuruluşlarına radyo ve televizyon yayın izni verilmez; bu kuruluşlar radyo ve televizyon yayın izni almış şirketlere ortak olamazlar.

Özel radyo ve yayın kuruluşlarının hisseleri nama yazılı olmak zorundadır. Bu şirketlerde herhangi bir kişi lehine intifa senedi ihdas edilemez.

Üst Kurul tarafından düzenlenecek yönetmeliğe uygun olarak her yıl yapılacak yıllık ortalama izlenme oranı ölçümlerine göre yıllık ortalama

izlenme veya dinlenme oranı % 20'yi geçen bir televizyon veya radyo kuruluşunda bir gerçek veya tüzel kişinin veya bir sermaye grubunun sermaye payı % 50'yi geçemez. Gerçek kişinin hisselerinin hesaplanmasında üçüncü derece dahil olmak üzere üçüncü dereceye kadar kan ve sıhrî hısımlara ait hisseler de aynı kişiye aitmiş gibi hesaplanır.

Bir gerçek veya tüzel kişi veya bir sermaye grubu % 50'den fazla hissesine sahip olduğu bir televizyon veya radyonun yıllık ortalama izlenme veya dinlenme payı % 20'yi geçerse Üst Kurul tarafından yapılan bildirimden itibaren doksan gün içinde, ortağı bulunduğu televizyon veya radyodaki hisselerinin bir bölümünü halka arz ederek veya bir kısım hisselerini satarak, sermaye payını % 50'nin altına indirir. Yıllık izlenme veya dinlenme oranının aşımı birden fazla televizyon ve radyodaki hisselerin toplamı nedeniyle meydana gelmişse, bu oranı % 50'nin altına indirecek biçimde yeterli sayıda şirketi satar. Bu yükümlülüğün ihlâli durumunda kuruluşun yayın izni iptal edilir.

Ulusal izlenme oranları, Üst Kurul tarafından her takvim yılı için tespit edilir ve o yılı izleyen Ocak ayı içinde açıklanır.

Özel radyo ve televizyon yayın kuruluşlarının hisse senetlerinin halka arzında 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre Sermaye Piyasası Kurulundan izin almadan önce Üst Kurulun onayının alınması şarttır.

Bir özel radyo ve televizyon yayın kuruluşunda yabancı sermayenin payı ödenmiş sermayenin % 25'ini geçemez.

Bir özel radyo ve televizyon yayın kuruluşunda ortak olan gerçek veya tüzel yabancı kişi bir başka radyo ve televizyon kuruluşuna ortak olamaz.

Yerli veya yabancı hissedarlar hiçbir şekilde imtiyazlı hisse senedine sahip olamazlar.

Radyo ve televizyon yayını izni verilen bir anonim şirketin hisse devirleri, devir tarihinden itibaren bir ay içinde, ortakların ad ve soyadları ile şirketin devri sonucunda oluşan ortaklık yapısı ve oy payları hakkındaki bilgilerle Üst Kurula bildirilir. Bu şirketlerin bir başka şirkete devri, bir başka şirketin devralınması, bir başka şirketle birleşme işlemlerinden önce, Üst Kuruldan gerekli bilgi ve belgelerle izin alınması zorunludur. Bu işlemler sonucunda şirket yapısında bu Kanun hükümlerinde öngörülen hususlara aykırılık oluştuğu

takdirde Üst Kurulun vereceği süre zarfında bu aykırılık giderilmek zorundadır. Aksi halde yayın izni iptal edilir.

Radio ve televizyon yayın izni verilen veya verilecek anonim şirketlerde bulunması gereken diğer asgarî idarî, malî ve teknik şartlarla yayın alanı, yayın saat ve süreleri ile ilgili esaslar her yıl Üst Kurul tarafından tespit olunur. Şirketler yapılarını verilen süre içinde tespit olunan şartlara uydurmak zorundadır. Aksi halde yayın izni iptal edilir.

Radio ve televizyon yayın kuruluşları, yayın izninin verilmesinden sonra da esas sözleşmelerine bu Kanundaki esaslara aykırı hükümler koyamazlar; iştiğal konularına, radyo ve televizyon yayıncılığı ile bağdaşmayan faaliyetleri dahil edemezler.

Yurt dışından Türkiye'ye yönelik yayın yapan radyo ve televizyon kuruluşlarına kanal, frekans ve kablo kapasitesi tahsis edilemez. Bunlara Türkiye'de vergi mükellefi olanlar tarafından verilen reklam ve ilân bedelleri vergi matrahlarından düşülemez. Ancak, uydu platformu ve kablo sisteminden iletilen ve yurt dışından yapılan yabancı kaynaklı yayınların Türkçe seslendirilmelerine, birkaç dilden aynı anda yayın yapılmasına ve Türkçe reklam girişine olanak tanınır. Türkçe reklam girişi yapılan yayınlar için Üst Kurulun ilgili reklam yönetmeliği uygulanır"(m.29).

e)Yeniden iletim yasağına ilişkin yükümlülükleri Kanunun 26.maddesinde düzenlenmiştir.4756 sayılı yasa ile yapılan değişiklikle yeniden iletim yasağı hemen hemen kaldırılmıştır. Buna göre;"Bu Kanuna aykırı olmamak kaydıyla, süreklilik arz etmeyen yayınların iletim ve yeniden iletimi serbesttir. İletim ve yeniden iletimin usul ve esasları Üst Kurulca düzenlenen yönetmelikle belirlenir.

Yeniden iletimi yapılan yayınlarla ilgili olarak Üst Kurula bilgi verilir.

İletim ve yeniden iletim yoluyla yapılan yayınlar hakkında, 25 ve 33 üncü madde hükümleri saklıdır."(m.26).

f)Yayıncı kuruluşların cevap ve düzeltme hakkıyla ilgili yükümlülükleri Kanunun 28.Maddesinde düzenlenmiştir.Buna göre;

Gerçek ve tüzelkişilerin kişilik haklarına saldırı teşkil eden yayınlar ile gerçeğe aykırı olduğu iddia edilen yayınlara karşı cevap ve düzeltme hakkı tanınması için ilgililer yargı yoluna başvurabilirler. İlgili dava açmaya esas olmak

üzere,yazılı olarak üst Kurula başvurarak yayın bandından ücretini ödeyerek bir kopya isteyebilir.

Yargıya yapılan başvuru üzerine yargı gerekli incelemeyi yapar.Başvuru yerinde görülürse düzeltme ve cevap,saldırı teşkil eden veya gerçeğe aykırı yayının yapıldığı aynı saatte,aynı program içinde yayınlanır . Mahkeme kararını ilgili kuruluş, tebliğ edildiğinin ertesi günü yayınlamak zorundadır.

g)Yayın kuruluşları ,yaptıkları her yayının bandını bir yıl süre ile muhafaza etmek zorundadırlar.

h) 4207 sayılı Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanunda TRT ve özel televizyon kuruluşlarına, ayda en az 90 dakika tütün ve tütün mamulleri alışkanlığının zararları konusunda uyarıcı ve eğitici mahiyette yayın yapma zorunluluğuna getirmektedir²¹.

ı)Yayıncı kuruluşların kendileri ile ilgili her türlü değişikliği Üst Kurula süresi içersinde haber vermemeleri yükümlülüğü bulunmaktadır. Yayıncı kuruluşlar el değiştirebilmekte, adres değiştirebilmekte ya da yayın logosunu değiştirebilmekte olup,bu değişiklikleri yasal süre içinde Üst Kurula bildirmeleri gerekmektedir.

²¹ GÜNDÜZ, (5.3. 1997) sf.11, Yeni Günaydın (4.3.1997); Hürriyet (4.3.1997); Milliyet (4.3.1997).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YAPTIRIMLAR

I-GENEL OLARAK

3984 Sayılı Yasada yer alan yaptırımları iki ana başlık altında inceleyebiliriz, bunlardan **“birinci gruba”** göre, özel radyo ve televizyonların yayın izin şartları, ilkeleri ve yasada öngörülen diğer esasları yerine getirmemesinden kaynaklanan tedbir niteliğindeki idari yaptırımlardır. Kaynağını esasen 33.maddede bulan bu yaptırımlar uyarı, para cezası, özür dileme, durdurma ve iptaldir. Söz konusu maddenin 1.fıkrasına göre öngördüğü hükümlülükleri yerine getirmeyen, izin şartlarını ihlal eden yayın ilke ve esaslarını aykırı yayın yapan radyo ve televizyonlar öncelikle uyarılır veya aynı yayın kuşağı içersinde özür dilemesi istenir. Bu talebe uyulmaması veya aykırılığın tekrarı halinde ihlâl konu olan programın yayını, bir ilâ oniki kez arasında durdurulur. Bu süre içinde programın yapımcısı ve varsa sunucusu hiçbir ad altında başka bir program yapamaz. Yayını durdurulan programların yerine, aynı yayın kuşağında ve reklamsız olarak, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına Üst Kurulca hazırlattırılacak eğitim, kültür, trafik, kadın ve çocuk hakları, gençlerin fiziksel ve ahlakî gelişimi, uyuşturucu ve zararlı alışkanlıklarla mücadele, Türk dilinin güzel kullanımı ve çevre eğitimi konularında programlar yayınlanır.

Aykırılığın tekrarı halinde ise;

Ulusal, yerel, bölgesel ve kablo ortamından yayın yapan kuruluşlara düzeyde yayın yapan kuruluşlara, ihlâlin ağırlığına ve yayın kuruluşunun türüne göre değişen oran ve miktarlarda idarî para cezası uygulanmaktadır.

İhlâlin, ihlâl tarihinden itibaren, takip eden bir yıl içinde tekrarı halinde bu idarî para cezaları yüzde elli oranında artırılmaktadır. İhlâlin, ihlâl tarihinden itibaren takip eden bir yıl içinde üçüncü kez tekrarında ise ihlâlin ağırlığına göre izin uygulaması bir yıla kadar geçici olarak durdurulmaktadır.

4 üncü maddenin ikinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerindeki ilkelere aykırı yayın yapılması halinde uyarı yapılmamakta ve yayın kuruluşunun yayını bir ay durdurulmaktadır. İhlâlin tekrarı halinde yayın süresiz olarak durdurulup, yayın lisans izni iptal edilmektedir.

Yayın izninin verilmesi için gerekli şartlardan birini kaybeden veya şartların uygunluğunu hile ile elde eden kuruluşların yayın lisans izni iptal edilmektedir.

Anılan bu yaptırımlar,çeşitli açılardan gruplandırılmaktadır. Bunlardan bir ayrıma göre, bu yaptırımların bir kısmının yayın öncesindeki, yayın sırasındaki ya da yayın sonrasındaki ihlallere karşı uygulanabilecekleri de olabilmektedir. Başka bir ayrımla da bu yaptırımların bir bölümünün yayının bizzat içeriği ile bir diğer bölümünün ise özel radyo ve televizyonların yayın düzeni ile ilgili olduğunu söyleyebiliriz. Örnek vermek gerekirse, kuruluşa ve hisse senetlerine ilişkin esaslar (m.29) yayın öncesine ve yayın düzenine ilişkindir. Reklamların içeriği, sunuluşu ve yerleştirilmesi ise yayın sırasında olup bazen içeriği bazen de yayın düzenini ön plana çıkarmaktadır. Örneğin bazı ürünleri (alkol ve tütün gibi) reklamlarının yapılması yayının içeriğini belli sürelerle dikkat edilmeden reklamların yayınlanması ise yayının düzenine ilişkin ihlallerdir. (m.16) Hem yayın sonrasında hem yayın düzenine ilişkin olarak ta cevap ve yayın düzeltme hakkını verebiliriz .

Öyle ise bu çerçevede özetleyecek olursak 1.grupta yer alan ihlaller, yukarıda anılan yükümlülöklere aykırılık teşkil eden ve aykırılık nedeniyle idarece doğrudan doğruya yaptırım altına alınabilen ve dar anlamda suç teşkil etmeyen hukuka aykırı eylemlerdir.

“İkinci grup” yaptırımlara gelince bunlar gerçek anlamda suç olup bu nedenle adli makamlar tarafından uygulanmaktadır. 3984 Sayılı RTÜK kanunundaki belirtilen istisnalar dışında izin almadan radyo ve televizyon yayını yapan veya izni Üst Kurul tarafından geçici ve sürekli iptal edilmesine rağmen yayında bulunanlara ya da yayın bantlarını 1 yıl süre ile muhafaza etmeyen ve bu süre içersinde Cumhuriyet Savcılığına istenmesine rağmen sesli ve

görüntülü olarak teslim etmeyenlere²²ve gönderilen bandın içerik bakımından istenen yayın olmaması veya bantta tahrifat, çıkarma, silme gibi işlemler yapılması hallerine yöneliktir. 4756 sayılı yasa ile yapılan değişiklikle Ek 2.maddeye göre söz konusu cezalar hürriyeti bağlayıcı ceza, para ve müsadereidir.

II-İDARİ CEZALAR

A) Uyarı ve Özür Dileme

3984 sayılı Yasanın “*uyarı,para cezası, durdurma ve iptal*” başlığını taşıyan 33. maddesi üç halde özel radyo ve televizyon kuruluşlarının uyarılacağını düzenlemiştir. Buna göre Üst Kurul:

- Öngördüğü yükümlülükleri yerine getirmeyen,
- İzin şartlarını ihlal eden,
- 3984 sayılı yasada belirtilen diğer esaslara aykırı yayın

yapan,

“*Özel radyo ve televizyon kuruluşlarını uyarır veya aynı yayın kuşağında açık şekilde özür dilemesini ister*”. **(15.05.2002 gün ve değişik 4756 Sayılı Kanun,m.33/1.)** RTÜK’ün 3984 sayılı kanuna dayanarak çıkardığı her türlü yönetmelik, bildiri, duyur, tebliğ... vb. düzenlemeler yayıncı kuruluşlar için yükümlülük teşkil edecektir.⁽²³⁾⁽²⁴⁾

Özür dileme cezası,4756 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle getirilmiştir.Üst Kurul yukarıda belirtilen durumlarda uyarı cezası verebileceği gibi uyarı cezası yerine aynı yayın kuşağı içersinde açık şekilde yayıncı kuruluştan özür dilemesini de isteyebilecektir.Burada iki cezadan birini seçmek tamamen Üst Kurulun takdirine bırakılmıştır.

²² MAHMUTOĞLU,Fatih Selami a.g.e.sf.196

²³ Üst Kurul görev ve yetkileri içerisinde m. 8 (p) bendine göre “Bu kanun ve Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi ilkelerine uygun biçimde çalışma ve faaliyetleri ile ilgili yönetmelik ve diğer düzenlemeleri hazırlamak”ta bulunmaktadır.

²⁴ GÖZÜBÜYÜK/TAN’da “RTÜK’ün öngördüğü yükümlülükleri yerine getirmeyen... “ifadesini kullanarak aynı görüste olduğu kanısını vermektedir. (GÖZÜBÜYÜK, S./TAN, T. a.g.e. sf. 299)

4.maddenin 2.fıkrasının (a),(b),ve (c) bentlerindeki ilkelere aykırı yayın yapılması halinde uyarı cezası verilememekte,doğrudan yayın kuruluşunun yayını bir ay süre ile iptal edilmektedir.

Özel radyo ve televizyon kuruluşları için üç durumda öngörülen “uyarı” yaptırımı, TRT için 4756 sayılı kanunla değişiklik yapılmadan önce yalnızca “yayın ilke ve esaslarının ihlali” için söz konusu edilmişti. 4756 sayılı kanunla 3984 sayılı kanunun 35.maddesi yürürlükten kaldırıldığından bundan böyle TRT için uyarı cezası verilemeyecektir.

Üst Kurul, bu güne kadar , TRT’yi bu nedenle iki kez uyarılmıştır.

B)Yayın Durdurma

Üst Kurulun öngördüğü yükümlülükleri yerine getirmeyen, izin şartlarını ihlal eden, yayın ilke ve esaslarına aykırı yayın yapan ve bu nedenlerden birisiyle “uyarılan” veya “özür dileme”si istenilen yayın kuruluşunun, özür dilememesi veya aynı ihlali tekrarlaması durumunda, ihlale konu olan programın yayını,bir ila oniki kez arasında durdurulabilmektedir. (15.05.2002 gün ve değişik 4756 Sayılı Kanun,m.33/1). Bu süre içinde programın yapımcısı ve varsa sunucusu hiçbir ad altında başka bir program yapamamaktadır. Yayını durdurulan programların yerine, aynı yayın kuşağında ve reklamsız olarak, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına Üst Kurulca hazırlattırılacak eğitim, kültür, trafik, kadın ve çocuk hakları, gençlerin fiziksel ve ahlakî gelişimi, uyuşturucu ve zararlı alışkanlıklarla mücadele, Türk dilinin güzel kullanımı ve çevre eğitimi konularında programlar yayınlamak zorundadır.

3984 Sayılı Kanunda 4756 Sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, ihlali yapan“**program yayını**”na,”**program yapımcısı**”na ve”**program sunucusu**”na da ceza verilmiş olmaktadır.Ayrıca 3984 Sayılı Kanunla getirilen kamuoyunda çok tartışılan ve tepki gösterilen“**ekran karartma**” uygulamasına son verilmiş olmakta, “**ekran karartma**” cezası yerine, “**yayını durdurulan programların aynı yayın kuşağında reklamsız olarak, Üst Kurulca hazırlattırılacak eğitim, kültür, trafik, kadın ve çocuk hakları, gençlerin**

fiziksel ve ahlakî gelişimi, uyuşturucu ve zararlı alışkanlıklarla mücadele, Türk dilinin güzel kullanımı ve çevre eğitimi konularında programlar yayınlamak zorunluluğu getirilmektedir”.

İhlâlin, ihlâl tarihinden itibaren takip eden bir yıl içinde üçüncü kez tekrarında ihlâlin ağırlığına göre izin uygulaması bir yıla kadar geçici olarak durdurulabilmektedir. **(15.05.2002 gün ve değişik 4756 Sayılı Kanun,m.33/2).** Bu düzenlemede, uyarının içeriği konusunda bir açıklığa, özür dileme konusunun ayrıntılarını yer verilmemiştir. Bu belirsizlik, uygulanan yaptırımın onur kırıcı ve teşhir edici bir özellik taşımasına neden olabilecektir. Fıkra göre, Üst Kurulun özür istemine uyulmaması durumunda programın yayını bir ile on iki kez arasında durdurulabileceği gibi, bu süre içinde programın yapımcı ve sunucusu hiç bir ad altında başka program yapamayacaktır. Katkısı, başkalarınca hazırlanmış bir programı sunmaktan ibaret olan sunucu hakkında böyle bir yaptırım öngörülmesi haksız uygulamalara yol açacak niteliktedir. Bu düzenlemelerle, idari nitelikteki bir üst kurula basın ve haber alma özgürlüğünü sınırlayıcı yetkiler verilmekte, yargı alanına giren konularda idare yetkili kılınmaktadır.

İdare, düzenleme ve denetleme alanındaki konularda, kamu düzeni, genel güvenlik, kamu yararı, genel ahlak, genel sağlık, ekonomik ve sosyal ilişkilerin düzenli yürütülmesini sağlama gibi amaçlarla idari para cezası uygulama ya da kişi özgürlüğünü kısıtlayıcı yaptırımlar dışında çeşitli yasalar koyma yetkisine sahiptir. Ancak, düşüncüyü açıklama ve yayma, basın ve haber alma gibi temel hak ve özgürlükler söz konusu olduğunda idarenin yetkisinin Anayasanın bu kavramlara yaklaşımı içerisinde değerlendirilmesi gerekir, Anayasanın 26.maddesinin son fıkrasında, “Haber ve düşünceleri yayma araçlarının kullanılmasına ilişkin düzenleyici hükümler, bunların yayını engellememek kaydıyla, düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyetinin sınırlanması sayılmaz”; 28.maddesinin üçüncü fıkrasında da, “Devlet,basin ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır” denilmektedir. Aynı doğrultuda bir kural, tüm özgürlükler için Anayasanın 5.maddesinde yer almaktadır. Ayrıca, Anayasanın 29.maddesinin üçüncü fıkrasında, yasanın, haber, düşünce ve kanaatlerin özgürce yayınlanmasını engelleyici ya da zorlaştıracı koşullar

koyamayacağı; 30.maddesinde de, basın işletmelerinin, Devlet bütünlüğüne yönelik bazı suçlar dışında işletilmekten alıkonulamayacağı öngörülmektedir.

Bu kurallar, genelde yazılı basına yönelik olmakla birlikte, amaç basın işletmelerini korumak olmayıp, düşünceyi yayma ve haber alma özgürlüklerinin güvence altına alınması olduğuna göre, aynı ilkelerin görsel ve işitsel medya için de geçerli olması ve idareye, bu araçların kullanılmasını engellemeye varan nitelikte önlemler alma yetkisi verilmesinden olabildiğince kaçınılması gerekir. Yasanın ~~33~~ maddesi, bu kurallarla bağdaşmayan uygulamalar öngörmektedir. Bu maddeye göre, yapılan uyarı üzerine özür dilemeyen radyo ve televizyon kanalının ihlale konu olan yayını bir ile oniki kez arasında durdurulabilecek; aykırılığın yinelenmesi durumunda, 375 milyar liraya ulaşan para cezası verilebilecek; yayınlar bir yıla kadar ya da süresiz durdurulabilecek ya da yayın izni iptal edilebilecektir. Böylece, eylemle önlem arasında bulunması gereken adil denge bozulmuş, yaptırım bir baskı ögesi durumuna gelmiş olacaktır. Üstelik bu yaptırımlar idari bir üst kurulun takdirine bırakılmıştır.²⁵ Ceza Yasası'nın 2002 yılı içinde işlenen suçlar için öngördüğü üst sınırın 54.526.024.000.TL. olduğu gözününe alındığında bu miktarın çok yüksek olduğu açıktır.

4 üncü maddenin ikinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerindeki ilkelere aykırı yayın yapılması halinde uyarı yapılmadan yayın kuruluşunun yayını bir ay durdurulmaktadır(**15.05.2002 gün ve değişik 4756 Sayılı Kanun,m.33/3**).

Bunun yanında milli güvenliğin açıkça gerekli kıldığı hallerde veya kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması kuvvetle ihtimal dahilinde ise, Başbakan veya görevlendireceği bakan, yayını **“durdurabilmektedir”**. (m.25/f- I). Bu konuda alınacak icrai, idari kararlar aleyhine açılacak iptal davaları doğrudan doğruya Danıştay'da açılabilir. Danıştay, bu davalara öncelikle bakmakta ve öncelikle karara bağlamak zorundadır. Yürütmeyi durdurma talepleri hakkında ise 48 saat içinde karar vermektedir. (m.25/f. II). Bu yetkinin

²⁵ Bkz. Cumhurbaşkanı Sayın Ahmet Necdet SEZER'in 3984 Sayılı Kanunda Değişiklik yapan 4676 Sayılı Kanun tasarısını TBMM'ne iade gerekçeleri.

bir nevi “**sansür yetkisi**” olduđu²⁶ ve yürürlükten kaldırılması gerektiği belirtilmektedir.²⁷

Radyo ve Televizyon Yayınları Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmeliğe İki Ek Madde İlave Edilmesi Hakkında Yönetmeliğin Ek m.2 hükmüne göre²⁸; RTÜK, 3984 sayılı yasanın m.33/f-2’ye göre, özel radyo ve televizyon kuruluşları hakkında verdiği yayın izin uygulamasının geçici olarak durdurulması kararları radyolarda, yayınların durdurulacağı saatten bir saat önce ve yayının durdurulmasından sonraki ilk yayında sözlü olarak iki defa; televizyonlarda ise, yayınların durdurulduğu sürece ekranda yazılı olarak kamuya duyurulur, müeyyide uygulamasının hangi yayın ilkelerinin ve/veya esaslarının ihlalinden dolayı verildiği bu duyurularda açıkça belirtilir, denmektedir.

Yayının geçici olarak durdurulması cezasının bir sansür yetkisi olduğu belirtilmiş, radyo ve televizyonları kapatmakla aslında izleyici ve dinleyicilerin cezalandırıldığı ifade edilmiştir.²⁹

C)Gelir Getirici Yayın Yapma Yasağı

4756 Sayılı Yasa ile yapılan değişiklik ile Üst Kurula ,cevap ve düzeltme hakkına ilişkin yargı kararlarına uymayan veya geciktiren yayın kuruluşuna para cezasının yanında, eylemin ağırlığına göre üç aya kadar “**gelir getirici yayın yapma yasağı**” cezası verebilme yetkisi verilmiştir(**15.05.2002 gün ve değişik 4756 Sayılı Kanun,m.28/6**). Bu yetki çok geniş bir yetki olup, aynı zamanda yayıncı kuruluşlar için de çok ağır bir cezadır.Çünkü Üst Kurul’un para cezasının yanında ayrıca üç aya kadar gelir getirici yayın yasağı uygulaması durumunda, pek çok radyo ve televizyon kuruluşu, altından kalkılamaz parasal sorunlar nedeniyle yayınına son vermek zorunda kalacaktır.

²⁶ YARSUVAT, D. a.g.m. sf. 30

²⁷ KABOĞLU, İ. Ö.”*Düşünce Özgürlüğü*” a.g.e. sf. 94

²⁸ RG. 19.11.1996 t. ve S.22822.

²⁹ KABOĞLU, İ. Ö.”*Düşünce Özgürlüğü*” a.g.e. sf. 94

D)Para Cezası

4756 Sayılı Yasa ile yapılan değişiklik ile yayıncı kuruluşlara para cezası da verilebilmektedir.

“Üst Kurul, öngördüğü yükümlölükleri yerine getirmeyen, izin şartlarını ihlâl eden, yayın ilkelerine ve bu Kanunda belirtilen diğer esaslara aykırı yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarını uyarır veya aynı yayın kuşağında açık şekilde özür dilemesini ister. Bu talebe uyulmaması veya aykırılığın tekrarı halinde ihlâle konu olan programın yayını, bir ilâ oniki kez arasında durdurulur.

Aykırılığın tekrarı halinde;

a)Ulusal düzeyde yayın yapan kuruluşlara, ihlâlin ağırlığına göre, yüz yirmi beş milyar liradan az olmamak kaydıyla iki yüz elli milyar liraya kadar,

b)Yerel, bölgesel ve kablo ortamından yayın yapan kuruluşlara;

1.Kapsadığı yayın alanı itibariyle, bir milyondan fazla nüfusa ulaşan il ve ilçelere yayın yapanlara, ihlâlin ağırlığına göre, altmış milyar liradan az olmamak kaydıyla yüz milyar liraya kadar,

2.Kapsadığı yayın alanı itibariyle, beş yüz bin ilâ bir milyon arasında nüfusa ulaşan il ve ilçelere yayın yapanlara ihlâlin ağırlığına göre, otuz milyar liradan az olmamak kaydıyla altmış milyar liraya kadar,

3.Kapsadığı yayın alanı itibariyle, iki yüz elli bin ilâ beş yüz bin arasında nüfusa ulaşan il ve ilçelere yayın yapanlara, ihlâlin ağırlığına göre, yirmi milyar liradan az olmamak kaydıyla kırk milyar liraya kadar,

4.Kapsadığı yayın alanı itibariyle, iki yüz elli bin den az nüfusa ulaşan il ve ilçelere yayın yapanlara, ihlâlin ağırlığına göre, beş milyar liradan az olmamak kaydıyla on milyar liraya kadar,

c)Radyo yayınları için yukarıdaki miktarların yarısı kadar,

İdarî para cezası uygulanır.

Bu maddedeki para cezaları, her yıl Maliye Bakanlığınca ilân edilen yeniden değerleme oranında artırılır.

İhlâlin, ihlâl tarihinden itibaren, takip eden bir yıl içinde tekrarı halinde bu idarî para cezaları yüzde elli oranında artırılır.” (15.05.2002 gün ve değişik 4756 Sayılı Kanun,m.33/2).

Ayrıca, cevap ve düzeltme hakkına ilişkin yargı yargı kararlarına uymayan veya geciktiren yayın kuruluşun yayınlarından sorumlu en üst yöneticisi ile kuruluşun sahibi olan anonim şirketin yönetim kurulu başkanına birinci ihlal de,otuz milyar liradan doksan milyar liraya kadar ağır para cezası verilmektedir. **(15.05.2002 gün ve değişik 4756 Sayılı Kanun,m.28/6)** Bu fıkarda öngörülüne para cezalarının tutarı, özellikle bölgesel ve yerel yayın yapan kuruluş yönünden son derece yüksektir.

33.maddenin ikinci fıkrasında, aykırılığın yinelenmesi durumunda verilecek idari para cezalarına yer verilmiştir. Fıkraya göre, ulusal düzeyde yayın yapan kuruluşlara 125-25 milyar lira arasında, bölgesel, yerel ya da kablo ortamında yayın yapan kuruluşlara, kapsadığı yayın alanındaki il ve ilçe nüfusuna göre 60-100, 10-60, 20-40 ve 5-10 milyar lira arasında idari para cezası uygulanabilecektir. Radyo yayınları için uygulanacak para cezaları, bu tutarların yarısı kadar olacaktır. Gerek bu fıkarda öngörülen idari para cezalarının gerekse 4756 Sayılı Yasanın çeşitli maddeleriyle değiştirilen 3984 ve 5680 sayılı yasaların çeşitli maddelerinde yer verilen diğer para cezalarının tutarlarının çok yüksek olduğu açıktır.

4756 Sayılı Yasa ile düzenlenen para cezaları, belli sermaye gruplarının elinde olmayan ulusal ve özellikle yerel ve bölgesel televizyon, radyo ve basın kuruluşları için amaç-araç orantısını gözetmeyen boyuttadır. Cezaların caydırıcı nitelikte olması, ancak televizyon, radyo ve basın kuruluşlarının yaşam şansını ellerinden almaması gerekmektedir. Anayasanın 13.maddesinin ikinci fıkrasında, temel hak ve özgürlüklerle ilgili genel ve özel sınırlamaların “*demokratik toplum düzeninin gerekleri*”ne aykırı olamayacağı belirtilmiştir. Buna göre, hak ve özgürlükler, ancak demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olarak sınırlandırılabilir. Demokratik hukuk devletinde, güdülen amaç ne olursa olsun, sınırlamalar özgürlüğünün kullanılmasını ölçsüz biçimde ortadan kaldıracak düzeyde olamaz. Anayasa Mahkemesi’nin çeşitli kararlarında da

belirtildiği gibi, bir sınırlama kuralının demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olabilmesi için **“ölçülülük”** ilkesinin gözetilmesi, amaç ve sınırlama **“orantısının”** korunması gerekmektedir.

Ölçülülük ilkesi, yasal düzenlemede sınırlama aracının, sınırlama amacına ulaşmaya elverişli olmasını, sınırlama aracıyla amacı arasındaki oranın ölçüsüz olmamasını anlatmaktadır. Yasa ile getirilen para cezalarının, Anayasanın 28.maddesinde sözü edilen basın özgürlüğü yönünden son derece ağır nitelik taşıdığı kuşkusuzdur. Ulusal, bölgesel ve yerel çerçevede hizmet veren bir çok görsel, işitsel ya da yazılı medya kuruluşlarının kapanmasına neden olacak tutarlardaki para cezalarını haklı bir nedene dayandırmak ve demokratik toplum düzeninin gerekleriyle ve hukuk devleti ilkesiyle bağdaştırmak olanaklı değildir. Ayrıca, para cezalarının alt ve üst sınırları arasındaki genişlik, takdir hakkının kullanılmasında haksızlığa, adaletsizliğe ve keyfi uygulamaya neden olabilecek boyuttadır.

4756 Sayılı Yasa ile yapılan değişiklikle, 3984 Sayılı Yasanın 12.maddesinin, birinci fıkrasının (d) bendinde, radyo ve televizyon kuruluşlarına 33.madde uyarınca verilecek idari para cezaları, Üst Kurulun gelirleri arasında gösterilmiştir. Üst Kurulun gelirleri arasında gösterilen idari para cezaları, Üst Kurulca verilen para cezalarıdır. Bu durum, Üst Kurulun idari para cezası verirken yanlış ve keyfi davranabileceği kuşkusuna neden olabilecektir. Para cezalarının çok yüksek tutarlarda olması ve alt-üst sınırları arasındaki genişlik, bu kuşkuyu daha da artıracaktır. Bu nedenle, idari para cezalarının Üst Kurulun gelirleri arasından çıkarılarak Hazineye bırakılması uygun olacaktır

E)Yayın izninin iptali

Yayın iznin iptali üç halde mümkündür.Buna göre;

Birincisi,yayın izninin verilmesi için gerekli şartlardan birini kaybeden veya şartların uygunluğunu hile ile elde eden özel radyo ve televizyon kuruluşlarının izni, Üst Kurulca **“iptal”** edilir. (m.33/4) Uyg. Yön. m.23'e göre, **“Radyo ve televizyon kuruluşlarının bu yönetmelikte öngörülen koşullardan herhangi birini taşımadığını, sonradan anlaşılması veya izin verildikten sonra bu**

koşullardan herhangi birini kaybetmeleri hallerinde, eksiklik uygun görülecek süre içerisinde giderilmediği takdirde, Üst Kurul yayın iznini IPTAL edebilir” demektedir.

İkincisi, 4 üncü maddenin ikinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerindeki ilkelere aykırı yayın yapılmasının tekrarı halinde yayın süresiz olarak durdurulur ve yayın lisans izni iptal edilir.

Üçüncüsü, cevap ve düzeltme hakkına ilişkin yargı yargı kararlarına uymayan veya geciktiren yayın kuruluşun yayınlarından sorumlu en üst yöneticisi ile kuruluşun sahibi olan anonim şirketin yönetim kurulu başkanına birinci ihlal de,otuz milyar liradan doksan milyar liraya kadar ağır para cezası verilmekte,ayrıca, kuruluş Üst Kurulca eylemin ağırlığına göre üç aya kadar gelir getirici yayın yapma yasağı verilebilmektedir.İhlalin ikinci kez tekrarı halinde ise yayın izni iptal edilmektedir(15.05.2002 gün ve değişik 4756 Sayılı Kanun,m.28/6).

Üst Kurulun kuruluşundan bu yana, radyo ve televizyon kanallarına lisans tahsisi edilmediğinden dolayı yayın izninin iptali cezası söz konusu olmamıştır. Lisans tahsisinin yapılmaması sürekli eleştirilmektedir³⁰

III)NİSAN 1994-EYLÜL 2001 ARASINDAKİ YAYINLAR NEDENİ İLE RTÜK TARAFINDAN UYGULANAN YAPTIRIMLAR:

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından, 1994 Nisan ayı ile 2001 Eylül ayı arasında **ulusal televizyon** kuruluşlarına toplam **435 uyarı** verilmiş, yayınları toplam **234 gün süreyle geçici olarak durdurulmuştur**. **Bölgesel televizyon** kuruluşlarına **48 uyarı** verilmiş, yayınları toplam **255 gün süreyle geçici olarak durdurulmuştur**. **Yerel televizyon** kuruluşlarına **461 uyarı** verilmiş, yayınları toplam **2396 gün süreyle geçici olarak durdurulmuştur**. Sadece kablolu yayın yapan televizyonlara 6 uyarı verilmiş, yayınları 1 gün durdurulmuştur. Televizyon kuruluşlarının yayınları toplam 2886 gün süreyle geçici olarak durdurulmuştur. Radyo kuruluşlarına 726 uyarı verilmiş, yayınları

³⁰ DAĞDEVİREN, Emre, “Lisans niçin gelmez?” Yeniüzyıl 9.5.1997 sf.12.

da toplam 12108 gün süreyle geçici olarak durdurulmuştur. Tüm yayın kuruluşlarına uygulanan geçici yayın durdurma, toplam 14994 gündür.

Bölücü ve yıkıcı nitelikte yayın yapan 63 radyoya 246 uyarı cezası verilmiş, bunlardan 30'unun yayınları toplam 8548 gün süreyle geçici olarak durdurulmuştur. Yine bölücü ve yıkıcı nitelikte yayın yapan 22 televizyon kuruluşuna 60 uyarı verilmiş, bunlardan 9'unun yayınları toplam 654 gün süreyle geçici olarak durdurulmuştur. Bölücü ve yıkıcı nitelikte yayın yapan kuruluşlara uygulanan toplam geçici yayın durdurma süresi 9202 gündür.

İrticai nitelikte yayın yapan 52 radyoya 220 uyarı verilmiş, bunlardan 23'ünün yayınları toplam 2814 gün süreyle geçici olarak durdurulmuştur. Yine irticai nitelikte yayın yapan 29 televizyon kuruluşuna (ulusal, bölgesel ve yerel) 102 uyarı verilmiş, bunlardan 9'unun yayınları toplam 1666 gün süreyle geçici olarak durdurulmuştur. İrticai nitelikte yayın yapan kuruluşlara uygulanan toplam geçici yayın durdurma süresi 4480 gündür.

Kişilik haklarının ihlali nedeniyle 65 radyoya 112 uyarı verilmiş, bunlardan 17'sinin yayınları 345 gün süreyle geçici olarak durdurulmuştur. Aynı nedenle 73 televizyon kuruluşuna 156 uyarı verilmiş, bunlardan 24'ünün yayınları 254 gün süreyle geçici olarak durdurulmuştur. Kişilik haklarının ihlali nedeniyle uygulanan toplam geçici yayın durdurma süresi 599 gündür.

Genel ahlaka aykırı yayınlar nedeniyle 29 radyoya 43 uyarı verilmiş, bunlardan 9'unun yayınları 209 gün süreyle geçici olarak durdurulmuştur. Aynı nedenle 26 televizyon kuruluşuna 94 uyarı verilmiş, bunlardan 16'sinin yayınları 87 gün süreyle geçici olarak durdurulmuştur. Genel ahlaka aykırı yayınlar nedeniyle uygulanan toplam geçici yayın durdurma süresi 296 gündür.

Çocukların ve gençlerin ruh sağlığını bozacak nitelikte yayınlar nedeniyle 11 radyoya 12 uyarı verilmiş, bunlardan 1'inin yayınları 3 gün süreyle durdurulmuştur. Aynı nedenle 27 televizyon kuruluşuna 86 uyarı

verilmiş, bunlardan 10'unun yayınları 93 gün süreyle geçici olarak durdurulmuştur. Çocuklara yönelik şiddet yayınları nedeniyle uygulanan toplam geçici yayın durdurma süresi 96 gündür.

Uyarı ve geçici yayın durdurma cezaları incelendiğinde, ulusal televizyon kuruluşlarınca ağırlıklı olarak, 3984 sayılı Kanunun **4. Maddesinin** “**d**” (genel ahlaka aykırı yayınlar); “**i**” (yasalara saygılı olma esasına aykırı yayınlar); “**j**” (kişilik haklarına aykırı yayınlar) ve “**m**” (Çocukların ve gençlerin ruh sağlığını bozacak nitelikte yayınlar) bentleri kapsamında ihlaller yapıldığı, buna karşılık bölgesel ve yerel televizyon kuruluşları ile radyo kuruluşlarınca ağırlıklı olarak **4. Maddenin** “**a**” (Türkiye Cumhuriyetinin varlık ve bağımsızlığına aykırı yayınlar); “**c**” (Anayasanın genel esaslar kısmında yer alan ilkelere aykırı yayınlar); “**f**” (İnsanların dini inançları nedeniyle kınanmaması ilkesine aykırı yayınlar) ve “**g**” (Toplumu şiddet, terör ve etnik ayrımcılığa sevk eden ve toplumda nefret duyguları oluşturacak nitelikte yayınlar) bentleri kapsamında ihlaller yapıldığı görülmektedir.

Bölücü-yıkıcı ve irticai radyo ve televizyon kuruluşlarına uygulanan toplam yayın durdurma, 13682 gündür. Tüm yayın kuruluşlarına verilen toplam 14994 gün yayın durdurma cezası göz önüne alındığında, bölücü-yıkıcı veya irticai yayınlara verilen yayın durdurma cezası oranının, toplamın % 91'ini oluşturduğu görülmektedir.

İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü ile Radyo ve Televizyon Üst Kurulu arasında imzalanan protokol çerçevesinde, 1998 Ağustos ayı başı ile 31 Ağustos 2001 arasındaki dönemde Türkiye genelinde Valilikler tarafından Üst Kurula, yayınlarla ilgili olarak toplam 2163 adet yazı gönderilmiştir. Bu yazılardan 1574 adedi, haklarında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmayan, bilgilendirici mahiyetteki yazıları kapsamaktadır. Geriye kalan toplam 589 yazı üzerinden yapılan incelemeler sonucunda, bu yazılara konu olan yayınlardan 319'unda 3984 sayılı Kanunun muhtelif hükümlerine aykırılık olduğu tespit edilmiş ve Üst Kurula gerekli müeyyidelerin uygulanması hususunda karar istihsaline gidilmiştir. Üst Kurul, söz konusu 589

yayından 204'ünde ise, herhangi bir ihlal bulunmadığına karar vermiştir. Halen toplam 66 yayın hakkında Üst Kurul değerlendirmesi sürdürülmektedir.³¹

IV) RTÜK'ÜN YAYINCI KURULUŞLAR HAKKINDA UYGULAMIŞ OLDUĞU YAPTIRIMLARLA İLGİLİ KARARLARA İLİŞKİN ÖRNEKLER:

A) 3984 Sayılı Yasanın, Yayın İlkelerini Kapsayan

4. Maddesinin (a) Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar:

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun, CNN Türk televizyon kanalı hakkında **3984 Sayılı Yasanın, yayın ilkelerini kapsayan 4. maddesi nin (a) bendinde** belirtilen 'Türkiye Cumhuriyetinin varlık ve bağımsızlığına,devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü' ilkesine aykırı yayın yaptığı gerekçesiyle bir günlük yayın durdurma kararı vermiştir.

Üst Kurulun müeyyide kararına konu olan programda, Abdullah Öcalan'ın cezasının infaz edilmesinin veya edilmemesinin Türkiye'de ve Avrupa'da yaratacağı yankılar üzerinde durulmuş ve Mehmet Ali BİRAND'ın konuklarına yönelttiği, **"ÖCALAN bundan sonra Mandelalaşacak mı?"** sorusuna Doç. Dr. Ümit ÖZDAĞ, ÖCALAN ile MANDELA arasında benzerlik olmadığı yanıtını vermiştir. Daha sonra aynı soru Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi temsilcisi Wolfgang PEKHART'a da sorulmuş, kendisi MANDELA ile Abdullah ÖCALAN'ın benzer yönlerinin olmadığını, dolayısıyla da ÖCALAN'ın siyasallaşmasının söz konusu olmayacağını ifade etmiştir.Bu nedenle yayıncı kuruluş 1 gün yayın durdurma cezası ile cezalandırılmıştır.Toplumun çeşitli kesimlerinden gelen tepkiler üzerine üst kurul yayınladığı bildiri ile kurulun kararını savunmuştur.

Üst Kurul yayınladığı basın bildirisinde ;

"Nelson Mandela'nın, ırk ayrımcılığına karşı hukuki zeminden ayrılmaksızın hak arama mücadelesi veren ve bu mücadeleyi, uğrunda yıllarca

³¹ İstatistikler RTÜK Yayınları İzleme Ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığından alınmıştır.

hapis yattığı ülkesinde devlet başkanı seçilerek tamamlayan bir "özgürlük savaşı" olduğu kamuoyumuzun malumudur. Hatta bir dönem ülkemizde ödüle layık görüldüğü de bilinmektedir. Abdullah ÖCALAN ise, MANDELA'nın ayrımcılığa karşı verdiği hak arama mücadelesinin aksine, on binlerce sivil vatandaşımızın, asker ve kamu görevlimizin hunharca öldürülmesinin sorumlusu olarak, yıllardır toplumumuzu barış içerisinde bir arada tutan tüm unsurlara ve doğrudan insan hayatına karşı yürütülen bölücü ve topyekün bir terör hareketinin başında yer almıştır.

Yayıncının birbirine tamamen zıt kimlikleriyle tanınan "özgürlük savaşı" Mandela ile bir "şaki"yi, bir "bebek katili" teröristi özdeşleştirmesi, Devletimizin uluslararası arenada haklı olarak savunduğu tüm argümanları zedeleyici, katledilmiş on binlerce insanı hiçe sayarak geride kalan yakınlarını incitici, tahrik edici, terör hareketinin iç ve dış destekçilerine cesaret verici nitelikte bulunmuştur. Program konuklarının sağduyulu cevapları bile yayıncının sorumsuz davranışını hafifletmediği gibi, böylesi bir özdeşleştirmeye neredeyse terör örgütünün siyasallaşma çabalarına alet olunmuştur.

Radyo ve televizyon yayınlarının **kamu hizmeti anlayışı içerisinde yapılması** 3984 Sayılı Yasanın, yayın ilkelerini kapsayan 4. maddesinde açıkça belirtilmiştir. Yasanın bu hükmünden yola çıkarak, sorumlu bir yayıncının, toplumda yaşanmış ve yaşanmakta olan sosyal ve politik travmayı göz önünde bulundurması, gerçeklere ve toplumun bakış açısına aykırı düşecek imajları öne çıkaracak ifadelerden kaçınması gerekirken; söz konusu yayında (muhtemelen reytingi yüksek bir tartışma zemini oluşturmak amacıyla hareket edilerek) yayıncı sorumluluğu göz ardı edilmiştir.

Kaldı ki bu tutum, yayın kuruluşunun diğer programlarına da hakim olmaktadır. Nitekim, 2 Ocak 2000 tarihinde Bandırma ve Metris cezaevlerinde çıkan isyan sırasında hapisanedeki bir İBDA-C militanı ile canlı telefon bağlantısı kurularak on beş dakika boyunca örgüt propagandası yapılmasına imkan tanınmış olduğu da kamuoyumuzun malumudur. Yayıncının bu olayda da kamu hizmetinin gerektirdiği sorumluluğu göz ardı ettiği açıktır.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, 3984 Sayılı Yasayı uygulamakla görevlidir. Yayın kuruluşları da söz konusu yasanın kendileri için öngördüğü yükümlülükleri yerine getirmek mecburiyetindedirler. Bu yükümlülüklerin en önemlilerinden olan yayın ilkeleri 3984 Sayılı Yasanın 4. maddesinde

belirlenmiştir. ilgili kuruluş hakkında alınan müeyyide kararı 4. maddenin "Türkiye Cumhuriyetinin varlık ve bağımsızlığına, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne" aykırı yayın yapılamayacağına ilişkin (a) bendine dayandırılmıştır. Söz konusu hüküm kaynağını doğrudan doğruya Türkiye Cumhuriyeti Anayasasından almaktadır. Dolayısıyla Üst Kurul 4. maddenin (a) bendine aykırı yayın yapan kuruluşları takibe almakta, ihlalin tekrarı halinde ilgili kuruluşlar hakkında bir yıla varan sürede yayın durdurma kararı vermektedir.

Hal böyle iken; şu ya da bu nedenle, hiçbir yayın kuruluşu için Üst Kurulun istisna yaratması ya da bir yayın ihlalinin görmezden gelmesi beklenemez. Bununla birlikte, yalnızca yasayı uyguladığı halde, haksız, yersiz ve hakaretimiz ithamlarla bir kamu kuruluşuna ve onun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilen üyelerine karşı top yekün bir taarruzu tercih eden çevrelere, Üst Kurul kararlarının yargı denetimine tabi olduğunu ve hukuki zeminde hak arama yolunda sonuna kadar açık olduğunu bir kez daha hatırlatmakta yarar görülmüştür.³² Şeklinde, Üst kurulu ve kararını savunmuştur.

B) 3984 Sayılı Yasanın, 4. Maddesinin (c)³³ Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar:

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Kanal D televizyon yayın kuruluşunu 21 Şubat 1996 günü yayınlanan ana haber bülteninde yer alan ifadelerin, 3984 sayılı Kanunun 4. maddesinin c) fıkrasında belirtilen "...kişi haklarına,..." aykırı olmamak ilkesinin ihlal ettiği gerekçesiyle uyarılmıştır.

Söz konusu yayında Çanakkale Milletvekili Hamdi ÜÇPINARLAR'a yönelik "Zinacı Bakan Hamdi ÜÇPINARLAR", "Bakanlık gücünü kendi uçkur zevki için kullanan zinacı Bakan", "Türk siyasi hayatının çöplüğüne düşmüş olan bir kişi", "...Kuduz hastalarında bir sendrom vardır. Öleceklerini anlayınca etrafa tükürük saçarak ve başkalarının da ölmelerini isterler. Şimdi bu skandalcı Bakan da böyle yapıyor. Ben siyaset çöplüğüne düştüm, onlar da batsın deyip

³² RTÜK'ün 24.02.2000 tarihli basın bildirisi.

³³ 3984 Sayılı Yasanın 4. maddesinin (c) bendi, 15.05.2002 ve 4756 Sayılı Yasa ile yapılan düzenleme ile 4. maddenin ilk fıkrasında yeniden düzenlenmiştir.

hayasızca çamur ve iftira atıyor.”, “... uçkuru düşük Bakan”, “..şehvet düşkünü Bakan” ifadeleri yer almıştır.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, yayınladığı basın bildirisi ile³⁴ kişilik haklarına gerekli özen ve dikkatin gösterilmesini, haber verilirken veya bilgilendirilirken, kişilik haklarına saygılı olunması, kişiyi küçük düşürücü, aşağılayıcı ve onuruna gölge düşürücü yayınlardan kaçınılması isteyerek, İletişim özgürlüğü kullanılırken, uluslar arası sözleşmelerde sayılan ve yasalarımızda yer alan temel hak ve özgürlükler konusunda duyarlı davranılması gerektiğini bildirmiştir.

Üst Kurul ,ayrıca 3984 Sayılı Yasanın 4. maddesinin;

"Anayasanın Genel Esaslar kısmında yer alan ilkelere, demokratik kurallara ve kişi haklarına" ilişkin c) bendine aykırı olarak;

3.10.2000 tarihinde yayınladığı *"Hadisi Şerifler"* adlı programda, *"Mürşid-i azam bizlere ilk 14 basamakta iman basamaklarını açıklar. Mürşid-i azam hep bu yolun güzelliğini, mutluluğunu dile getirmek için gece gündüz çaba sarf ediyor değerli dinleyiciler ve hepinizi Allah'a davet ediyor. O zamanımızın hakka götüreni, o zamanımızın Hakka davet edeni çünkü... Kim ona tabi olursa katiyetle Allah ifade ediyor, o kişinin ruhunun Allaha ulaşmasına hiçbir güç mani olamayacaktır... Zamanın Mürşid-i Azam'ına sonsuz bir teslimiyet içinde olmamız, ulaştığımız bütün sermayenin sahibinin, o olduğunu idrak etmemiz lazımdır... Allah'ın yardımı olmadan, mürşitlerin himmeti olmadan, nefis telim edemez... Yani bilmeli ki, her olayda nereye ulaşırsa ulaşınsın kişi mutlaka Allah'ın nusreti ve mutlaka bağlı bulunduğu Mehdi Aleyhisselam'ın himmeti kesinlikle vardır..."* şeklinde ifadelerle yer veren Radyo Nur'un (İstanbul) yayınının 180 gün süreyle durdurulmasına karar vermiştir.

³⁴ RTÜK'nun 04.04.1996 günlü basın bildirisi.

C)3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinin (d)³⁵ Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar:

Kablolu ortamda ve Antalya'da yerel yayın yapan E TV kuruluşunun 24 Ekim 1998'de yayınladığı ve kadına uygulana şiddet konusunun ele alındığı *"Negatif"* adlı programda, sunucunun, *"Kadın kaşınınca dövülmeli"* tezini savunduğu, *"kaşınan kadın dövülmeli mi?... Eşin seni aldatıyor, kızın lezbiyenim dedi, oğlun eşcinselim dedi, ne yaparsın?... Kadında beyin mi var?... Boşan, bi de nafaka ver. Nah nafaka, doğrudan annenin evine yallah"* şeklinde ifadeler kullandığı görülmüş, kuruluşun yayını 1 gün durdurulmuştur.

Ordu'da yerel yayın yapan ORT TV'de 15 Mayıs 2000'de yayınlanan *"Söz Sizin"* adlı programda, *"Basını bilmeyenler, basın ilkelerinden bahsediyor. Siz Reha Muhtar'dan daha çok saçmalıyorsunuz. Ordu'nun Reha Muhtar'ı sizmisiniz? Seni kim öttürüyor? Arkandakilere söyle, fazla öttürüyorlar yavrum. Seviyen bu kadar düdük. Birinin borazancısısın. Parayı veriyorlar, öttürüyorlar"* sözleri nedeniyle kuruluşa uyarı cezası verilmiştir.

D) 3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinin (g)³⁶Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar:

6 Eylül 2000 tarihli yayınında, *"Allah yolunda cihadımız, zafere ve İslam Devletini kurana dek sürecek. şunu iyi bilin ki, bizim kuracağımız devletimiz, ne sadık uşağınız Karafistan'ın ne de Vahistan'ın yönetimine benzemeyecek. Biz yeryüzünde adaleti, barışı ve insanlığı tesis etmek için varız ve sizin çıkardığınız fitnenin de kökünü kazıyacağız..."* ifadelerine yer veren,

18 Eylül 2000 tarihinde yayınladığı müzik parçalarında, *"Kızıl kıyamet, insan emiyor yeryüzü/Bir inancı daha salıveriyoruz ortalığa/Bu kez kıyametler kopuyor/Anlamli savaşlar veriliyor şimdi/Peygamber otağı işgal altında, Kudüs işgal altında/Ey şehidan, utançtan yere bakıyor yüzlerimiz/Bu*

³⁵ 3984 Sayılı Yasanın 4.maddesinin (d)bendi, 15.05.2002 ve 4756 Sayılı Yasa ile yapılan düzenleme ile 4.maddenin ilk fıkrasında yeniden düzenlenmiştir.

³⁶ 3984 Sayılı Yasanın 4.maddesinin (g)bendi, 15.05.2002 ve 4756 Sayılı Yasa ile yapılan düzenleme ile

karanlık çağın hesabını nasıl verecek insanlar/Rabbimin emrine uydun ey şehit/Kanını akıtıp Allah yolunda/şahadet şerbetini içtin ey şehit/fiehadet aşkıyla yanar yüreğim/Küfrün suratına kalkar bileğim/Zulmü yeryüzünden kaldırmak için/Hakkım hakim kılmak bütün dileğim/fiehadet Ruhunu yaşat kalbinde/Hiçbir engel kalmaz senin yolunda/İslamın yolunda kurban olsan da/Ölmezsin müslüman Allah yolunda..." "Garip anam başını bağlar/Bağladı diye besbelli/Yağdı üstüne kurşunlar" ;

25 Eylül 2000 tarihinde yayınladığı bir şiirde, "...Hani söz vermiştik Akabe tepesinde/Kanımızla, malımızla, canımızla koruyacaktık Resulullahı/Rabbani davayı elden ele, gönülden gönüle/Cihatsız ve şehadetsiz bırakarak/Mücadelesiz ve vuslata özensiz bir günü yaşanmamış kabul edip/Doğarken nişanlandığımız ölümle/Cihat masasında şehadet gömleği giyerek/Nikahlanacağımız günün hasretiyle yanıp tutuşacaktık..." ifadelerine yer veren Özel FM'in (İstanbul) yayınının 120 gün süreyle,

Aynı bend hükmüne aykırı olarak;

1 Eylül 2000 tarihinde yayınladığı ana haber bültenlerinde, 1 Eylül Dünya Barış gününde meydana gelen eylemleri protesto etmek amacıyla Emeğin Partisi İl Başkanı Nejdet BALİ ve Yönetim Kurulu Üyesi Av. Yıldız İMREK'in yaptığı basın açıklamasına ve BALİ'nin "Hiçbir haklı gerekçe olmadan 58 kişi keyfi biçimde gözaltına alınarak, en temel insan hakları çiğnenmiştir. Tamamen keyfi bir şekilde sokağa çıkmamız engellenmiş, kimliklerimiz alınmış ve tam 45 dakika, bir saat kadar tutulmuşuz ve tartaklandık", İMREK'in "Görüşme hakkımızı kullanmak istedik ama, bundan sonra çıkan Emniyet Müdür Yardımcısı içeridekilerin avukat istemediğini belirterek görüşmemize izin vermediler. Benim de edindiğim bilgilere göre bugün gerek postanenin önü, gerek Eğitim-Sen binası, gerek diğer sendikalar, kamu sendikaları, demokrasiden ve emekten yana olan siyasi partilerin önünde polis tarafından ablukaya alınarak içeridekilerin dışarıya çıkması engellenmiş..." şeklindeki ifadelerine yer veren Güneş TV (Malatya) ve Ufuk TV'nin (Malatya) yayınlarının 2'şer gün süreyle, durdurulmasına karar verilmiştir.

18, 19, 20, 21, 25 Eylül 2000 tarihli ana haber bültenlerinde İmam Hatip Liseleri ve Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesinde başörtülü öğrencilerin okullara alınmamasıyla ilgili haberi, başörtüsü yasağının, Milli Eğitim Bakanlığının kılık kıyafet genelgesine istinaden uygulanmak yerine, başörtüsüne tepki olarak uygulandığı şeklinde yer veren ve başörtüsü ile ilgili protesto eylemlerini meşru gösteren, sürekli kamuoyu oluşturacak şekilde ve kışkırtıcı nitelikte yayın yapan **KANAL 7 Televizyonunun yayınının bir gün süreyle,**

15.8.2000 tarihinde yayınladığı "*İstekler*" programı içinde cezaevinde bulunan bütün tutsaklar için yayınlanan bir müzik parçasında yer alan "*Dağların yücesinde ateşler yanar/oturmuş dağ başına sevdalılar/Gün gelir kahpe savrulur/Cemo ovaya inende/Alnında yıldızlı bere/Elinde mavzeriyle/Çıkıp Dersim dağlarına/Türkü söylemek var ya/Savrulup ovaya inen bulutlar/Muştusudur kopacak fırtınanın/ O büyük günün görkeminde/Çocuklar halaya duracak*" ifadeleri nedeniyle **Radio Arkadaş'ın (Adana) yayınının 180 gün süreyle durdurulmasına,**

29.9.2000 tarihinde yayınladığı "*Urfa Gündemi*" isimli programda HADEP Şanlıurfa İl Başkanının "*Cumhuriyetin kurulduğu günden bugüne, her başkaldırı, her hak isteme, her hak arayışının baskıcı bir yöntemle, baskıcı bir rejimle bastırmak, halka rağmen yönetimde olmak, halka rağmen Devlet olmak halka rağmen, vatandaşa rağmen bir devlet yapısı, artık çağ dışı bir yaklaşımdır. Bu ancak otoriter rejimlerde, faşist rejimlerde görülen bir anlayıştır... Biz problemin mevcut baskıcı yöntemlerle çözülmeyeceğini, ancak siyasal çözümün, bu işe çözüm bulabileceğini, savaş ortamının bir an evvel durdurulmasını, diyalog sürecinin, demokratik sürecin başlatılmasını söyledik...güven ortamını kalıcı hale dönüştürmek için 15-20 yıllık savaşın yaşandığı bu bölgede, bu kadar hasar görmüş bir yapının çok kısa süre içinde Avrupa normlarını yakalamasını mümkün görmüyoruz...*" şeklindeki ifadelerine yer veren **Şanlıurfa TV'nin yayınının bir ay süreyle durdurulmasına karar verilmiştir.**

E) 3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinin (1)³⁷ Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar:

26 Ağustos 2000 tarihinde yayınlanan ve *"Cinler var mı? Cin nedir? İnsanları nasıl etkiler? Ne yapabilirler? Nasıl yaratılmışlardır? Ne yer, ne içerler? Ömürleri ne kadardır? Her insanın cini var mı? Cinler insanlara aşık olur mu? Cinlerle cinsel ilişki kurulur mu?"* sorularına cevap aranan *"Konuştukça"* isimli program nedeniyle KANAL 7'nin ile ;

10.9.2000 tarihli ana haber bülteninde Adana'da yakalanan Tarzanlar Çetesine ilişkin bir haber yayınlayan ve spikerin *"Adana'da yakalanan Tarzanlar Çetesinin 9 üyesi DGM tarafından tutuklandı ve cezaevine konuldu. Cezaevine konulur konulmaz rakipleri Şirinler Çetesinin adamlarınca öldürülmek istendi. Amaçlarına ulaşamayan çete üyeleri 13 gardiyanla Cezaevi 2. Müdürünü 3 saat boyunca rehin tuttu"* ifadeleriyle sanıkların *"İlkönce şoföre sıktım, şoför darbeyi aldı öldü, araba durdu, rasgele içindeki kim varsa taradım. En çok Kemal'in üstünde çalıştım. Kemal ölmedi 8 tane mermi yedi ölmedi. İnşallah bir dahaki sefere... gerekli bilgiler amirlerimize verilmiştir, kimse de rahatsız olmasın, bu savaş devam ediyor. Bir ay sonra görürsün ne günü olduğunu"* şeklindeki sözlerine yer veren, KANAL D 'nin,yayınlarının birer gün süreyle durdurulmasına karar vermiştir.

Yine "Yayınlarda Adalet ve tarafsızlığa yasalara saygılı olma esasına" ilişkin (1) ³⁸bendine aykırı olarak,

19.9.2000 tarihli ana haber bülteninde ve 20.9.2000 tarihli *"Haber Kritik"* adlı programında, YÖK'ün üniversitelere gönderdiği kılık kıyafet yönetmeliği ile Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi önünde okula alınmayan öğrencileri konu alan haberlere ve *"YÖK'ün üniversitelere gönderdiği kılık kıyafet yönetmeliği bilimin önünde ilk engel olarak öğrencilerin önündeydi.", "Uzun saçlı sakallı ve başörtülü öğrenciler ilk gün ders yerine YÖK'ün yasak genelgesini ezberlediler.", "Türkiye'nin geleceği gençleri*

³⁷ 3984 Sayılı Yasanın 4.maddesinin (1)bendi, 15.05.2002 ve 4756 Sayılı Yasa ile yapılan düzenleme ile 4. maddenin (1) bendinde yeniden düzenlenmiştir

³⁸ 3984 Sayılı Yasanın 4.maddesinin (1)bendi, 15.05.2002 ve 4756 Sayılı Yasa ile yapılan düzenleme ile 4. maddenin (1) bendinde yeniden düzenlenmiştir

depresyonun sınırında yaşam sürmeye mahkum etmek yeni bin yılda ülkeyi karanlığa mahkum etmekten daha hafif bir suç mu?", "Neden okumadın? İşte cevap: Bizi eskiden ailelerimiz okutmazdı şimdi ise devlet okutmuyor." Şeklinde ifadelerle yer veren **STV'nin yayınının bir gün süreyle durdurulmasına karar verilmiştir.**

F) 3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinin (j)³⁹Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar:

24 Temmuz 2000 tarihinde yayınladığı ve gazete başlıklarının okunduğu programda KKTC Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş hakkında *"Peki Adayı kara para ticaretine, bir kumarbaz ülke haline getiren acaba kim? Bugün Denktaş'ın bu otellerde büyük hisseleri var. Kıbrıs topraklarının önemli bir bölümü, Adadaki gayrimenkullerin, mal varlıklarının önemli bir bölümü Denktaş ailesine ait bugün ve şimdi kalkmış Denktaş adadaki laçkalıktan dem vuruyor. Evet adaya Balkanlardan kadınları sokup, sahte nüfus cüzdanlarıyla ya da nüfus cüzdanlarına el koyarak onları cüzdansız bırakan bir ada, bir ülke Kıbrıs ve bu ülkede kumarhanelerde yapılan oyunların ya da bütün otellerde hemen hemen gerçekleşen fuhuşun rantını yiyen Denktaş Ailesi. fiimdi Denktaş Ailesinin ferdi neden yakınıyor ki? Cumhurbaşkanı sıfatıyla neden laçkalıktan söz ediyor. Biz bunu anlayamadık. Çünkü Denktaşlar ve onların aileleri gibi birkaç aile için ada bulunmaz nimet"* ifadelerine yer veren **Özgür Radyo'nun** (İstanbul) yayınının 180 gün süre ile durdurulmasına karar vermiştir.

G) 3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinin (k)⁴⁰Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar:

Üst kurul,Türkiye Futbol Federasyonu Yayın Talimatı ve Futbol Federasyonu ile yaptığı sözleşme hükümlerine aykırı olarak diğer kanallara maç

³⁹ 3984 Sayılı Yasanın 4.maddesinin (j)bendi, 15.05.2002 ve 4756 Sayılı Yasa ile yapılan düzenleme ile 4.maddenin (ı) bendinde yeniden düzenlenmiştir.

⁴⁰ 3984 Sayılı Yasanın 4.maddesinin (k)bendi, 15.05.2002 ve 4756 Sayılı Yasa ile yapılan düzenleme ile 4.maddenin (j) bendinde yeniden düzenlenmiştir.

görüntülerini vermeyen, Rekabet Kurumunun aksi yönde aldığı karara rağmen aynı yaklaşımını sürdüren ve bu şekilde 3984 Sayılı Yasanın 4. maddesinin **"Özel amaç ve çıkarlara hizmet eden ve haksız rekabete yol açıcı yayın yapılmaması esasına"** ilişkin **(k) bendini ihlal eden TELEON' un uyarılmasına karar vermiştir.**

Kamuoyunda **"Medya Savaşları"** olarak tanımlanan, Uzan Grubu ile Doğan Grubu arasındaki karşılıklı karalama kampanyaları, Üst Kurulun ulusal düzeyde yayın yapan televizyon kuruluşlarına, bugüne kadar uyguladığı en ağır yaptırımların verilmesine neden oldu. Bugüne kadarki uygulamalarında, herhangi bir yayın ihlali halinde, kamuoyunun bilgilenme sürecinden asgari düzeyde mahrum kalması politikası çerçevesinde, Üst Kurul, ulusal televizyonlara ortalama 1 günlük yayın durdurma cezası vermekteydi. Ancak bu yaptırımların, kuruluşlar için yeterince caydırıcılık unsuru içermediği gerekçesiyle, bir günlük yayın durdurma cezasının alt sınırından uzaklaşmıştır.

Üst Kurul, Kanal D, Teleon ve İnterstar televizyonlarının, 2001 yılı Temmuz ayı ile Ekim ayı arasındaki yayınlarında birbirlerini karşılıklı suçlamalarını, Anayasada ifade edilen temel hak ve özgürlükler ile kişi haklarına saldırı niteliğinde olduğu, kamu yararının değil, özel amaç ve çıkarların ön planda tutulduğu, yayın kuruluşlarının birer yargıç gibi davranarak, yargısız infaz gayreti içerisine girdikleri çerçevesinde değerlendirerek ve 10 Ekim 2001 tarihli toplantısında, 3984 Sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin **(k)** bendinde belirtilen, **"Özel amaç ve çıkarlara hizmet eden ve haksız rekabete yol açıcı yayın yapılmaması"** ilkesinin ihlali nedeniyle, ihlalin ağırlığıyla orantılı olarak, Kanal D'nin yayınının 3 gün, Teleon'un ve İnterstar'ın yayınlarının 5'er gün süreyle durdurulmasına karar vermiştir.

İnterstar televizyonuna, 1-7 Ekim tarihleri arasındaki yayınları nedeniyle verilen bu kapamanın 18 Ekim'de kuruluşa tebliğ edilmesine karşın, kuruluşun 16-31 Ekim arasındaki yayınlarında, aynı doğrultudaki suçlamalarını sürdürdüğü tespit edilerek Üst Kurul, İnterstar'ın yayınlarında **"hakaret dozunu ve vurgusunu arttırması"** karşısında, yayınların 3984 Sayılı kanunun 4 ncü

Maddesinin (k) bendinde yer alan hükümleri tekraren ihlal kasdını taşıdığı kanaatine vararak ve bir ulusal televizyon için bugüne kadar verilen en ağır cezayı uygulayarak, 14 Kasım 2001 tarihli toplantısında, İnterstar'ın yayınlarının 15 gün süreyle durdurulmasını kararlaştırmıştır

H)3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinin (m)⁴¹Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar:

18.9.2000 tarihli ana haber bülteni içerisinde, kıyamet gününden sonra 40 gün gökten meni yağacak mı! Sorusuna cevap aranan bir tartışmayı ekrana getiren ve bu esnada spikerin tartışmacıları kışkırtarak, birbirlerine ağır sözlü ifadelerle konuşmalarına ve tartışmayı basit bir kavga boyutuna çekmesine rağmen, *"cinlerin nerede oturduğu"* gibi sorularla ısrarla yayını sürdüren,

27.9.2000 tarihli ana haber bülteninde, bir Türk Halk Müziği yorumcusunun evinin kapısına bırakıldığı iddia edilen birtakım mesaj ve eşyalarla ilgili habere yer veren ve gerek stüdyo bölümlerinde gerekse yorumcu ile yapılan röportajların yer aldığı bölümlerde kapıya bırakıldığı iddia edilen cinsel içerikli mesajlar ile kadın iç çamaşırları, kamçı, kelepçe ve zincir gibi şiddet içerikli bir cinselliği çağrıştıran nesneler ve bunları destekleyen mesajları defalarca ekrana getiren, spikerin *"Allah bizim de başımıza böyle taciz versin diyen en az 30 milyon Türk erkeği vardır", "Son klibin çok tutmuş vaziyette, öyle ki sapıklar kapına zincir, kelepçe bırakıyor. Bu aşırı ilgi ve sevgi de gösteriyor ki sen bu işi becermişsin"* şeklindeki sözlerine dakikalarca yer veren,

5.10.2000 tarihli ana haber bülteninde bir sanatçının Antalya'daki otel odasının balkonuna çıplak çıkması haberine ve yakın plan çekimlerine, sanatçının geçtiğimiz günlerde vizyona giren filmindeki sevişme sahneleriyle birlikte yer veren **KANAL 6 Televizyonunun yayınının birer gün süreyle üç kez durdurulmasına, karar verilmiştir.**

⁴¹ 3984 Sayılı Yasanın 4.maddesinin (m)bendi, 15.05.2002 ve 4756 Sayılı Yasa ile yapılan düzenleme ile 4.maddenin (z) bendinde yeniden düzenlenmiştir.

I) 3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinin (n)⁴²Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar:

14.9.2000 tarihli ana haber bülteninde "Gözlükte Trilyonluk Vurgun" başlıklı bir haber yayınlayan ve gerçekliği henüz bilinmeyen ve mahkemelerce kanıtlanabilecek bir olayda, tek taraflı bazı açıklamalara dayanarak bir kişiyi kamuoyu önünde suçlu ilan eden KANAL D Televizyonunun yayınının "Aksi, yargı kararıyla kesinleşmedikçe hiç kimsenin suçlu olarak ilan edilemeyeceği"ne ilişkin (n) bendine aykırı olarak, birer gün süreyle iki kez durdurulmasına,karar verilmiştir.

J)3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinin (t) Bendine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar:

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, 7 Aralık 2000 tarihli toplantısında, 3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun yayın ilkelerini kapsayan 4'ncü maddesinin "...Türkçeyi aşırılığa kaçmadan, özellikleri ve kuralları bozulmadan konuşma dili olarak kullanmak; milli birlik ve bütünlüğün temel unsurlarından biri olarak çağdaş eğitim ve bilim dili halinde geçilmesini ve zenginleşmesini sağlamak esasına" ilişkin (t) bendine aykırı yayın yapan TGRT Televizyonuna müeyyide uygulanmasını kararlaştırmıştır.

TGRT Televizyonunda hafta içi her gün yayınlanan "Mahalleler Yarışıyor" adlı programın 4/10/2000 tarihli bölümüne, Taksim'de çiçek satan beş kişilik bir grup yarışmacı olarak katılmıştır. Sunucu Seda SAYAN'ın çiçekçi kadınlarla konuşurken, çok basit ve kuralsız bir Türkçe kullandığı, "... kız aranızda konuşmayın", "... kız güzel ya bu..", "niye gülüyon ki (kız)..." "... ne ki, bu ?...", "... ay bu soruları ben hazırlamıyorum bacım ya...", "...dur kız.., "biz de bunu halkın arasında anket yapıyoruz...", "Nereye gidiyon ya...", "dur kız ne kikirdiyon sen ya...", "ne dolanıyon orda gel..." gibi ifadelere yer vererek

⁴² 3984 Sayılı Yasanın 4.maddesinin (n)bendi, 15.05.2002 ve 4756 Sayılı Yasa ile yapılan düzenleme ile 4.maddenin (k) bendinde yeniden düzenlenmiştir.

gereksiz yeri Türkçeyi deforme ettiği görülmüştür. Bun karşılık yarışmaya katılan çiçekçi kadınların düzgün bir Türkçe ile sorulara cevap verdikleri dikkat çekmiştir. Bu dilin bir oyun içinde aksan ya da yerel ağız olarak değil de iletişim dili olarak kullanılması, programın 17:30 gibi çocukların izleyeceği bir saatte yayınlanması ve sonucunun izleyicilere tarafından model alınabilecek, sevilen bir sanatçı olması, ayrıca bu durumun programın sadece belirtilen tarihteki bölümüne mahsus olmaması, diğer günlerde de tekrar etmesi nedeniyle ilgili kuruluşun uyarılmasına karar verilmiştir.

K)3984 Sayılı Kanunun 21.Maddesine Aykırı Yayın Yapılmasına İlişkin Kararlar:

28.9.2000 tarihinde yayınladığı "*Regaip Kandili Özel Program*"nda Mevlid-i Şerif yayını sırasında bant halinde 357 adet reklam yayınlayan Mesaj TV (Ankara) ile,

16.12.2000 tarihinde 50 dakika süre ile spot reklam ve ardından hiç ara vermeden 10 dakikalık hareketli reklam yayınlayan TVM'nin (Malatya) yayınının 3984 sayılı kanunun 21.maddesine aykırı yayın yapmaları nedeni ile birer gün süreyle durdurulmasına karar vermiştir.

Ayrıca;

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, TRT-1 kanalında 9 Ekin 2001 tarihinde yayınlanan "*Salkım Hanımın Taneleri*" filmini, yayınlandığı haliyle sakıncasız bulmuştur. Üst Kurul, 5 Aralık 2001 tarihli toplantısında, adı geçen filmi, ülkemizin uluslararası imajı üzerinde bırakacağı etkileri de göz önünde bulundurarak, tarihi, sosyolojik ve psikolojik açılardan bütüncül bir yaklaşımla değerlendirip, bu çerçevede, Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun, Salkım Hanımın Taneleri filminin, sosyal yapımızla ve tarihi gerçeklerle bağdaşmayan bölümlerini yayınlamadığını, filmi olumsuz unsurlardan arındırma gayreti içinde bulunduğunu belirterek Filmin, yayınlandığı haliyle, 3984 Sayılı Kanunun 4 ncü maddesindeki yayın ilkelerine açık bir biçimde aykırılık görülmediğinden, TRT'ye herhangi bir yaptırım uygulanmasına gerek olmadığına karar vermiştir.

V-ADLİ CEZALAR

A-İzinsiz Radyo Ve televizyon Yayını Yapmak

Bu tür yaptırımlar gerçek anlamda suç olup, 3984 Sayılı Yasada 15.05.2002 günü 4756 Sayılı Kanunla yapılan değişiklikle Ek 2.maddede düzenlenmiştir. Değişiklikten önce benzer düzenleme 34.maddede yer almaktaydı.

Buna göre,

a)Kanunda öngörülen istisnalar dışında,

- Üst Kurul'dan izin almadan radyo ve televizyon yayını yapan

veya,

- Üst Kurul tarafından geçici veya sürekli olarak iptal edilmesine

rağmen yayın yapan,

Kişiye, kuruluşların ise sahip ve yöneticilerine fiilleri başka bir suç oluştursa bile fiilin ağırlığına göre altı aydan iki yıla kadar hapis ve bir milyar liradan yüz milyar liraya kadar para cezası verilir. Ancak, Türkiye Cumhuriyetinin varlık ve bağımsızlığına, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne karşı yıkıcı ve bölücü faaliyetlere sevk edecek şekilde yayın yaptıkları tespit edilerek yayınları durdurulan veya yayın izinleri iptal edilen kişiler, bu kuruluşların sahipleri ve yöneticileri ile bu tür yayınlarda görev alanlar Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesine göre cezalandırılır. Ayrıca tüm yayın cihazları Türk Ceza Kanununun 36 ncı maddesine göre müsadere edilir.

(15.05.2002 günü ve değişik 4756 Sayılı Kanunun Ek 2.m /1.f.)

b) Yayın bantlarını bir yıl süre ile muhafaza etmeyen ve bu süre içinde Üst Kurul veya Cumhuriyet savcılığınca istenmesine rağmen sesli ve görüntülü olarak teslim etmeyen yayın kuruluşlarının sahip ve yöneticileri, altı aydan bir yıla kadar ağır hapis ve bir milyar liradan on milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, bir aydan üç aya kadar ilgili kuruluşun yayınının durdurulmasına karar verilir. Gönderilen bandın içerik bakımından istenen yayın olmaması veya bantta tahrifat, çıkarma, silme gibi işlemler yapılması halinde, ayrıca iki yıldan on yıla kadar ağır hapis ve iki milyar liradan

on milyar liraya kadar ağır para cezası verilir. **(15.05.2002 günü ve değişik 4756 Sayılı Kanunun Ek 2.m /2.f.)**

Burada, ceza sorumluluğunda söz konusu olan suçta ve cezada şahsılık ve kusur prensibi dikkate alınmamıştır. Sadece ekonomik olarak bir yayın kuruluşu ile irtibatlı olan bir kişinin veya kişilerin başkalarının fiillerinden dolayı sorumlu olması düzenlenmiştir ki, bu ceza hukuku prensiplerine uygun değildir. Aynı durum yönetici olan kişi içinde geçerlidir. Bunun gibi kanun TCK m. 36'ya göre *"tüm yayın cihazlarının müsadereğini"* emretmiş, ceza yanında *"emniyet tedbirine"* de yer vermiştir. Bu haliyle basın özgürlüğünün kısıtlandığı söylenebilecektir. Zira yayın ilkelerine uyulmadığı gerekçesiyle kapatılan ve yayına devam eden bir radyo ve televizyon şirketinin tüm malvarlığına el konabilecektir. Radyo ve televizyon yayın araç ve gereçlerinin büyük bir sermayeyi gerektirdiği dikkate alındığında bu cezanın ağırlığı ortadadır.

B) Tazminata İlişkin Hüküm

3984 Sayılı Yasanın 28/8. maddesi aynı zamanda bir özel hukuk sorunu olan yayınlardan dolayı zarara uğrayan kişilerin *"tazminat"* davası açabilmelerini saklı tutmuştur. Yalnız burada da değişik bir usul izlenmiş tazminat talebinin haklı görülmesi durumunda tazminat tutarının, on milyar liradan az olmamak koşuluyla fiilin ağırlık derecesine göre belirleneceği; bu maddeye göre açılacak manevi tazminat davalarında yargıcın uygunluk (tensip) kararı ile birlikte bilirkişiyi de atayacağı belirtilmiştir.

İlgili yasanın tazminat davası açma hakkını saklı tutması gereksizdir. Çünkü, böyle bir hüküm bulunmasa bile, ilgili yayından etkilenen gerçek veya tüzel kişiler, genel hükümlere göre, tazminat davası açabilirler.

Ayrıca, hüküm altına alınacak tazminatın alt sınırı yasa ile belirlenmiş; böylece, yargıcın takdir hakkı sınırlandırılmış, hatta tümüyle ortadan kaldırılmıştır. Kişinin, kişilik değerlerine saldırıyla oluşacak zarar tutarının yasa ile belirlenmesi, sorumluluk konusunu düzenleyen hukukun temel kurallarıyla bağdaşmamaktadır. Manevi tazminat tutarı, her somut olayın özelliği ve istem

gözetilerek yargıç tarafından takdir edilir. Manevi tazminat davasına yol açan yayının gerçek olmasına karşın, kullanılan sözlerle sınır aşılmış olabilir ve bu aşma derecesi her olayda farklılık gösterebilir. Yine, böyle bir yayına, zarar görenin davranışı da neden olabilir. Bütün bu olgular, istenecek ve hüküm altına alınacak tazminat tutarının belirlenmesinde önemli etkenlerdir. Bu nedenle, hükmedilecek tazminat tutarının alt sınırının bir yasal düzenlemeyle belirlenmesi hukukun genel ilkelerine uygun düşmemektedir.

Kişilik haklarına saldırıya ilişkin tazminat davaları, Borçlar Yasası'nın 49.maddesinde düzenlenmiştir. Dava, özel hukuk alanında açılmış bir tazminat davası niteliğindedir. Türk Hukukunda, özel hukuk alanındaki tazminat davalarına yasa koyucuların karışması ve alt sınırı belirlemesi yolunda bir uygulama yerleşmemiştir. Bu tür alt sınır tutarını belirlemek ceza hukukuna özgü bir uygulamadır ve Devletin cezalandırma hakkından kaynaklanmaktadır. Özel Hukuk alanındaki bu tür uygulamalar, tazminat yaptırımını, gerçek zararı ve kimi durumlarda zarar gören kişinin istemini de aşan ve haksız zenginleşmesine neden olan bir tür ceza yaptırımını niteliğine büründürecektir.

Öte yandan, bu düzenleme ile, tazminat davalarında yargıca bilirkişi atama zorunluluğu getirmektedir. Oysa, teknik bir konuda da olsa, bilirkişilerin görüşü yargıcı bağlamamaktadır. Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasası'nın 275.maddesine göre, yargıçlık mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuksal bilgi ile çözümlenmesi olanaklı konularda bilirkişi incelemesi yaptırılamaz.

Bu nedenle, tazminat davalarında bilirkişiye başvurulmasını zorunlu kılan fıkra kuralı genel hukuk ilkeleriyle bağdaşmamaktadır

C)Mevcut Radyo Ve Televizyon Yayınlarının Hukuki Durumu

3984 Sayılı kanun çıkarıldıktan bu yana frekans tahsis ihalesi yapılmadığından özel radyo ve televizyon yayınları 3984 Sayılı Kanunun Geçici 6.Maddesine göre yapılmaktadır.Şöyleki;

3984 Sayılı Kanunun geçici 6.maddesine göre *“Üst Kurul,kendi oluşumu ile yayın izni ve lisansı vermeye başlayacağı tarihe kadar geçecek süre zarfındaki radyo ve televizyon yayınları rejimini ayrıca ve öncelikle düzenler. Bu süre zarfında kullanılmakta olan kanal ve frekanslar,kullananlar için herhangi bir suretle müktesep hak teşkil etmezler .”* Hükmü yer almaktadır.

RTÜK,3984 Sayılı Kanunun yukarıda anılan hükmüne dayanarak Radyo ve Televizyon Kuruluşları Kanal ve Frekans Tahsis Şartları ve Bunlara İlişkin İhale Usulleri ile Yayın Lisansı ve İzni Yönetmeliğini çıkarmış olup,bu yönetmelik 10 Mart 1995 tarih ve 22223 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu yönetmeliğe göre *“Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte yayında bulunan radyo ve televizyon istasyonlarının yeri, kullandığı frekans kanalı, en yüksek yayın gücü (erp) ve yayın saatleri bir ay içinde Üst Kurula bildirilir”*Geçici m.1 .

*“Geçici 1 inci maddede konu edilen istasyonlardan bu Yönetmeliğin 14 üncü ve 28 inci maddesinde belirtilen teknik kurallara uymadığı Üst Kurul'un görevlendireceği uzmanlar tarafından saptananlar iki ay içinde bu Yönetmelik hükümlerine uygun hale getirilir; aksi takdirde bu istasyonların faaliyetlerine son verilir.”*Geçici m.2.

*“Yayın kuruluşları, Üst Kurul tarafından lisans başvurusu yapılmasına ilişkin genel duyurunun yapılmasını izleyen bir ay içinde bu Yönetmeliğin ilgili hükümlerine uygun olarak lisans için başvurmak zorundadırlar. Bu süre içinde başvuruda bulunulmayan kuruluşların istasyonları derhal kapatılır.”*Geçici m.3.

RTÜK ,18 Mart 1995 tarihli 22231 sayılı Resmi gazetede bir tebliğ yayınlayarak lisans ve yayın izni almak için yayıncı kuruluşların anılan tebliğde istenilen şartları yerine getirmek suretiyle 28 nisan 1995 gününe kadar başvurularını yapmalarını istemiştir.Tebliğin 7 ve 8. maddelerine göre süresi içinde başvurmayan ve ya başvurusu kabul edilmeyen yayın kuruluşlarının halen yayın yapmakta olan istasyonlarının kapatılacağını bildirmiştir.Yayıncı kuruluşlar tarafından yapılan başvuruların kabul edilebilir olup olmadığı

hususunda ise 5 yıl gibi uzunca bir süre sonra karar vermiştir. RTÜK bu süre içerisinde,yayıncı kuruluşların lisans talebi başvurularını yeterli görerek,yayın izni vermediği halde,yayıncı kuruluşların yayınlarının 3984 sayılı Kanundaki yayın İlkelerine uygunluğunu denetleyerek , yayın ilkelere aykırılıklardan dolayı uyarı ve geçici yayın durdurma cezaları vermek ve reklam gelirlerinden pay almak suretiyle izinsiz (korsan)yayınlara ,yasal yayın muamelesi yapmıştır.İzinsiz yayınlardan dolayı halen lisans ve frekans talebi başvurusunda bulunan yayıncı kuruluşlar hakkında bu nedenle suç duyurusunda da bulunmamıştır.

3984 Sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden buyana 8 yılı aşkın bir süre geçmesine rağmen frekans tahsis ihalesi yapamadığından yayın izni ve yayın lisans vermemektedir.Bu nedenle yayıncı kuruluşlar,telsiz verici.verici-alıcıları için telsiz Genel Müdürlüğünden ruhsatname alamadıkları için 2813 Sayılı Telsiz kanununa muhalefet etmektedirler. Ulaştırma Bakanlığı Telsiz Genel Müdürlüğü de bu duruma göz yummaktadır.

2813 Sayılı Telsiz Kanununun 11.Maddesine göre telsiz verici cihazı kurmak talebinde bulunacaklar gerekli bilgileri Ulaştırma Bakanlığına bildirerek,frekans tahsis ve tescil işlemlerini yaptırmak zorundadırlar.

3984 ayılı RTÜK Kanununun 16.maddesine göre ise 2813 Sayılı Telsiz Kanununun diğer hükümleri saklı kalmak kaydıyla,kamu ve tüm özel radyo ve televizyon kuruluşlarına kanal ve frekans bandı tahsisi ile yayın izni ve lisansı vermek ve bu tahsis ve izni iptal etmek yetkisi,münhasıran Üst Kurula ait bulunmaktadır.

2813 Sayılı Telsiz Kanununun 13.maddesine göre,Ulaştırma Bakanlığınca telsiz verici ve verici-alıcı tesisi kurma ruhsatı verilen kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler kullanacakları her verici veya verici-alıcı cihaz için bir ruhsatname almak mecburiyeti bulunmaktadır.

Yine aynı kanunun ceza hükümlerini düzenleyen 32/ilk maddesine göre;13.madde de belirtilen ruhsatı almaksızın verici veya verici-alıcı telsiz tesisi kuranlar bir yılda kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır.

Yukarıda açıklanan yasa maddeleri karşısında durumu özetleyecek olursak,RTÜK tarafından frekans tahsisi yapılmadığı için yayıncı kuruluşlara Ulaştırma Bakanlığınca verici veya verici-alıcı telsiz tesisi ruhsatı verilememektedir.Buna rağmen yayıncı kuruluşlar yayınlarını iletmek için verici-alıcı tesisi kurduklarından, kanımızca Telsiz kanununun 32/ilk maddesine muhalefet etmektedirler.

VI) ULUSLAR ARASI HUKUKTA RTÜK BENZERİ KURULUŞLARIN UYGULAMIŞ OLDUĞU YAPTIRIMLAR

Almanya'da kurul, uyarı, para cezası, yayın durdurma ve lisansı geri alma yaptırımları uygulamakta olup, kararlara karşı yargı yolu açık bulunmaktadır.

Amerika'da Komisyon, uyarı, para cezası, yayını durdurma, lisansı geri alma, karşı tarafa savunma hakkı tanıma yaptırımlarında bulunabilmekte, komisyonun kararlarına karşı yargı yolu açık bulunmaktadır.

Fransa'da konsey, uyarı, para cezası, yayını durdurma, lisansı geri alma ve ihlallerin türüne göre hem para hem de hapis cezası verebilmektedir. Konseyin kararlarına karşı idareye ve yargıya müracaat hakkı bulunmaktadır.

İngiltere'de kurum, uyarı, para cezası, yayını durdurma, lisansı geri alma, yayın süresini azaltma, yayın akışını değiştirme ve gerekli durumlarda özür dilenmesini sağlama yaptırımları uygulamakta olup, kurumun kararlarına karşı yargı yolu açık bulunmaktadır.

İtalya'da kurul, uyarı, para cezası, yayını durdurma ve lisansı geri alma yaptırımları uygulamakta, kurulun kararlarına karşı yargı yolu açık bulunmaktadır.

Norveç'te kurul, uyarı, para cezası, yayını durdurma ve lisans iptali müeyyideleri uygulamaktadır. Kurulun kararlarına karşı idare ve yargı yolu açıktır.

Yunanistan'da kurul, uyarı, para cezası, yayın durdurma ve lisans iptali cezaları verebilmektedir. Kurulun kararlarına karşı yargı yolu açık değildir.

Hollanda'da kurul, uyarı, para cezası, lisans iptali veya yayın süresinin azaltılması gibi cezalar verebilmektedir.

VII-SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Televizyon ve radyo yayınları, toplum hayatımızda büyük bir yer tutmaktadır. Toplumun her kesimi, izleme ve dinleme oranları farklı olmakla birlikte, günün önemli bir zaman dilimini televizyon izlemek ve radyo dinlemekle geçirmektedir. Bu nedenle her geçen gün kitap ve gazete okuma, tiyatro ve sinemaya gitmek gibi aktivitelerimizi sınırlamaktayız.

Yapılan araştırmalara göre, televizyon filmlerindeki ana karakterlerin toplumun yapısıyla ters orantılı olduğu, filmlerdeki şiddetin gerçek hayattaki şiddeti aşırı derecede abarttığı ortaya çıkmıştır. Bu nedenle televizyon yayınları, yanlış bilgileri içerdiğinden izleyenleri de gerçek hayattan uzaklaştırmaktadır.

Özel radyo ve televizyon kanallarının artmasıyla toplumun çeşitli kesimlerinden ağırlıklı olarak müstehcen yayınlar, filmlerdeki şiddet, öldürme ve korku sahneleri, şahıs ve kuruluşları hedef alan küçültme, karalama niteliğindeki yayınlar, konuşmalardaki argo kelimelerin fazlalığı nedeniyle tepkiler gelmiştir. Yayınların belirli ilkelere bağlanması, bunların denetlenmesi ve belirlenen ilkelere aykırı yayın yapılması halinde uygulanacak yaptırımlar için 3984 sayılı Radyo Ve Televizyonların Kuruluş Ve Yayınları Hakkındaki Kanun kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. 3984 Sayılı Kanun ile, idarenin radyo ve televizyon yayıncılığı alanındaki özel kolluk yetkisini kullanmak üzere RTÜK kurulmuştur.

RTÜK'ün faaliyete başlamasından sonra uygulamaları ve yaptırım kararları ,toplumun her kesiminde tartışma konusu olmuş,daha sonra bu tartışmalar,3984 sayılı kanuna ve kanunda belirlenen yayın ilke ve esasları ile yayıncı kuruluşların yükümlülükleri konusunda odaklaşmıştır.

RTÜK, yetkileri ve uyguladıkları yaptırımlar nedeni ile bir çeşit idari yargı işlevi görmektedir.Bu nedenle RTÜK üyelerinin TBMM ve bakanlar kurulu tarafından seçimine son verilmelidir. Radyo ve televizyon yayıncılığında çok önemli yetkilerle donatılan ve yansız olarak görev yapması gereken Üst Kurul'a siyasi kimlikli kişilerin seçimine olanak sağlayan yöntemin uygun ve doğru olamayacağı açıktır. Üyeler,üniversiteler,basın ve yayın kuruluşlarının temsilcileri,kültür bakanlığı ve demokratik kitle örgütlerinin (işçi-işveren sendikaları,belediyeler,okul aile birlikleri ...v.b.) gösterecekleri adaylar arasından cumhurbaşkanınca seçilecek bir düzenleme yapılmalıdır.Nitekim üyelerin seçim usulünü düzenleyen 43984 sayılı kanunun 6.maddesinin 1.fıkrasının(4756 sayılı kanunla yapılan değişiklik) yürürlüğü, yapılan düzenlemenin anayasaya aykırı olduğu iddiasıyla Cumhurbaşkanınca Anayasa Mahkemesine başvurusu sonucu, 11 haziran 2002 günü Anayasa Mahkemesince durdurulmuştur.

3984 Sayılı Yasanın 4.Maddesinde düzenlenen yayın ilkelerinden bir kısmı,bir takım sübjektif değerlendirmelere ve keyfi uygulamalara açık,soyut ifadeler içermektedir.Bu ilkelere aykırı yayın yapılması halinde denetimi TBMM tarafından seçilen ve idari bir kuruluş olan RTÜK tarafından yapılacağından,verilecek kararların kişisel değerlendirmelerden uzak ve tarafsız olacağı konusunda şüpheler oluşacaktır.Bu nedenle,keyfi uygulamalara yol açabilecek *"nefret duyguları oluşturacak yayınlar"* (4/g.m),*"milli","manevi değerler"*(4/b.m),*"genel ahlak,toplumun huzuru","Türk aile yapısı"*(4/d.m),*"Türk milli eğitiminin genel amaçları","milli kültürün geliştirilmesi"*(4/h.m),gibi ifadelerin yasadan çıkarılması gerekmektedir. Çünkü bu kelimelerin içeriği, her üyenin kişisel, siyasi,kültürel ve dünyevi görüşüne göre değişik şekilde doldurulabilmektedir.Dolayısıyla RTÜK'teki üyelerin değişmesiyle RTÜK'ün yukarıda anılan ilkelere ilişkin görüşü de değişebilecektir. Belirtilen ilkelere aykırı yayın yapılması, Yasa'nın 33.maddesi uyarınca yayın durdurma hatta

yayın izninin iptali cezalarının uygulanmasını gerektirmektedir. Belirgin ve nesnel olmayan ilkelere uyulması zorunluluğu, yayın kuruluşlarında tedirginlik yaratacak, radyo ve televizyonların doğru ve yansız yayın yapmaları, yurt ve dünya gerçeklerinin halka duyurulmasına engel oluşturacaktır. Böylece toplumun doğru ve yansız haber alma hakkı zedeleneyecektir. Oysa, yasaklanan ve yaptırım öngörülen eylemlerin açık biçimde, kuşkuya yer bırakmayacak belirginlikte düzenlenmesi gerekir.

Radyo ve televizyon yayınları,görsel işitsel iletişim özgürlüğü çerçevesi içinde düşünüldüğünden,özgürlüklerin sınırlandırılması da Anayasanın 13.maddesinde öngörüldüğü şekilde,"*demokratik toplum düzeni gereklerine* " uygun olarak sınırlanabilecektir. . Bu açıdan görsel - işitsel iletişim özgürlüğü, aynı zamanda haber kaynaklarına ulaşma, haber alma ve verme özgürlükleriyle de alakalı olmaktadır. Bu açıdan yayın durdurma yaptırımı, Anayasasının "*resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber almak, ya da vermek serbestliği*" ne (m.26/I), "*haberlerin yayımını engellememe*" kaydına (m.26/.....) devletin "*haber alma hürriyetini sağlayacak tedbirleri alma yükümlülüğü*" ne (m.28/III), kanun "*haber düşünce ve kanaatlerin serbestçe yayınlanmasını engelleyici veya zorlaştıracı siyasal, ekonomik, mali ve teknik şartlar koyamaması*" na (m.29/IV), yayın yasağının ancak yargı göreviyle sınırlı olarak Anayasada öngörülen durumlarda (m.28/IV) sadece hakim kararıyla mümkün olması ilkelerine aykırılık teşkil etmektedir. Bu çerçevede yayın durdurma cezası ile yalnız ihlali yapan yayın kuruluşu cezalandırılmamakta tüm izleyici ve dinleyiciler de cezalandırılmaktadır.⁴³

Yasa ile getirilen para cezalarının, Anayasanın 28.maddesinde sözü edilen basın özgürlüğü yönünden son derece ağır nitelik taşıdığı kuşkusuzdur. Ulusal, bölgesel ve yerel çerçevede hizmet veren bir çok görsel, işitsel ya da yazılı medya kuruluşlarının kapanmasına neden olacak tutarlardaki para cezalarını haklı bir nedene dayandırmak ve demokratik toplum düzeninin gerekleriyle ve hukuk devleti ilkesiyle bağdaştırmak olanaklı değildir. Ayrıca, para cezalarının alt ve üst sınırları arasındaki genişlik, takdir hakkının

⁴³ CANORUÇ, Mustafa Şenay a.g.e.sf.330

kullanılmasında haksızlığa, adaletsizliğe ve keyfi uygulamaya neden olabilecek boyuttur.

4556 Sayılı Yasa değişikliği ile düzenlenen yayın durdurma ve yayın izninin iptali cezaları, yayıncı kuruluşlar için amaç-araç orantısını gözetmeyen boyuttur. Cezaların caydırıcı nitelikte olması, ancak televizyon, radyo ve basın kuruluşlarının yaşam şansını ellerinden almaması gerekmektedir. Anayasanın 13.maddesinin ikinci fıkrasında, temel hak ve özgürlüklerle ilgili genel ve özel sınırlamaların “*demokratik toplum düzeninin gerekleri*”ne aykırı olamayacağı belirtilmiştir. Buna göre, hak ve özgürlükler, ancak demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olarak sınırlandırılabilir. Demokratik hukuk devletinde, güdülen amaç ne olursa olsun, sınırlamalar özgürlüğünün kullanılmasını ölçsüz biçimde ortadan kaldıracak düzeyde olamaz. Anayasa Mahkemesi’nin çeşitli kararlarında da belirtildiği gibi, bir sınırlama kuralının demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olabilmesi için “*ölçülülük*” ilkesinin gözetilmesi, amaç ve sınırlama “*orantısının*” korunması gerekmektedir.

Ölçülülük ilkesi, yasal düzenlemede sınırlama aracının, sınırlama amacına ulaşmaya elverişli olmasını, sınırlama aracıyla amacı arasındaki oranın ölçsüz olmamasını anlatmaktadır. Ayrıca, yayın durdurma cezalarının alt ve üst sınırları arasındaki genişlik, takdir hakkının kullanılmasında haksızlığa, adaletsizliğe ve keyfi uygulamaya neden olabilecek boyuttur.

RTÜK’ün yaptırımları bakımından yayın durdurma cezası tamamen kaldırılmalı, yayın izninin iptali cezası ise ağırlaştırılmalıdır. Başbakan veya görevlendirdiği bakanın yayınları durdurma yetkisi demokratik ilkelere aykırı olduğundan kaldırılmalıdır. Yayın kuruluşları her türlü ceza ile cezalandırılmadan önce mutlaka “*savunmaları*”, alınmalıdır.

Frekans tahsis ihalesi bir an önce yapılmalı, böylece mevcut yayınların meşruluğu tartışma konusu olmaktan çıkarılmalıdır. Buna paralel olarak yayıncı kuruluşların, 2813 Sayılı Telsiz Kanununa aykırı olarak yayın yapmaları önlenmeli, hukuk devletinin gerekleri yerine getirilmelidir.

EKLER

RTÜK'ÜN YAYINCI KURULUŞLAR HAKKINDA KURULUŞUNDAN 2001 YILI EYLÜL AYINA KADAR UYGULAMIŞ OLDUĞU YAPTIRIMLARIN LİSTESİ⁴⁴:

İ)YANILTICI, ÇOCUKLARIN ZARARINA VE SÜRELERİNİ AŞAN REKLAM İHLALLERİ (3984 SAYILI KANUNUN 19. MADDESİ)

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ATV	1	-
CİNE 5	2	1
HBB	1	-
İTERSTAR	1	-
KANAL 6	2	1
KANAL D	2	1
SHOW TV	3	2
TOPLAM	12	5

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
AHU EGEM TV- Uşak	1	-
TOPLAM	1	-

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ŞAFAK RADYO- G.Antep	1	-
TOPLAM		

İİ)REKLAMLARIN PROGRAMLARDAN AYRILMASINA VE REKLAMLARDA HABER SPİKERLERİNİN KULLANILAMAYACAĞINA İLİŞKİN REKLAM İHLALLERİ

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ATV	2 (20/1-20/2)	-
HBB	2 (20/1)	1
İTERSTAR	1	-
KANAL 6	1	-
KANAL D	2 (20/1-20/2)	-

⁴⁴Tez çalışmamızın yazıldığı tarih itibarıyla 3984 Sayılı Yasada değişiklik yapan 4756 Sayılı Yasa ile düzenlenen yayın ilkeleri ne aykırı yayın yapan yayın kuruluşları hakkında uygulanan henüz bir yaptırım kararı olmadığından,3984 Sayılı Yasanın değişikliktan önceki düzenlemesine göre uygulanan yaptırımlara ilişkin kararların listesine yer verilmiştir.

SAMANYOLU TV	1	-
SHOW TV	1	-
TGRT	1	-
TOPLAM	11	1

BÖLGESEL TELEVİZYONLAR

YAYIN	UYARI	KAPATMA
KURULUŞU	SAYISI	(GÜN)
MESAJ TV (K)	1	-
TOPLAM	1	-

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN	UYARI	KAPATMA
KURULUŞU	SAYISI	(GÜN)
A TV- Antalya	1	-
AHU EGEM TV- Uşak	1	-
AS TV - Denizli	1	-
BAŞAK TV- Kayseri	1	-
E TV- Antalya (K)	1	-
KBRT TV- Ankara	1	-
RİZE TV- Rize	1	-
VİZYON TV- Denizli	1	-
TOPLAM	8	-

ULUSAL RADYOLAR

YAYIN	UYARI	KAPATMA
KURULUŞU	SAYISI	(GÜN)
DÜNYA RADYO- Ankara	1	-
TOPLAM	1	-

BÖLGESEL RADYOLAR

YAYIN	UYARI	KAPATMA
KURULUŞU	SAYISI	(GÜN)
BAŞAK FM- İzmir	1	-
SES FM- Uşak	1	-
TOPLAM	2	-

YEREL RADYOLAR

YAYIN	UYARI	KAPATMA
KURULUŞU	SAYISI	(GÜN)
BANAZ DOST FM- Uşak	1	-
BİZİM İLLER FM- Denizli	1	-
ÇTR FM- Denizli	1	-
DEMRE FM- Antalya	1	-
DOST FM- Denizli	1	-
GENÇLİĞİN SESİ RD- Uşak	1	-
HEDEF RADYO- Ankara	1	-
ÖZLEM RADYO- Uşak	1	-
RADYO EKSPRES- Denizli	1	-
RADYO GÖKKUŞAĞI- Manisa	1	-
ROMANTİK RADYO- İzmir	1	-
SEÇİL FM- Manisa	1	-
SEV RADYO- Balıkesir	1	-
SEVTEK FM- Uşak	1	-
ŞAFAK RADYO- G.Antep	1	-
STARBEST FM- Ankara	1	-
TOPLAM	16	-

**III)YAYINLARA REKLAM ALINAMAYACAĞI, HABER BÜLTENLERİNİN
İLK 30 DAKİKASINDAN ÖNCE REKLAM YAYINLANMAYACAĞI, GİZLİ
REKLAM YAPILAMAYACAĞI İLE REKLAMLARIN YERLEŞTİRİLMESİNE
İLİŞKİN REKLAM İHLALLER**

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ATV	1 (21/5)	-
CİNE 5	3 (21/2-21/4-21/5)	-
FLASH TV	2 (21/3-21/4)	-
GENÇ TV	2 (21/1- 21/5)	-
HBB	1 (21/5)	-
İNERSTAR	2 (21/4- 21/5)	-
KANAL 6	1 (21/3)	-
KANAL 7	1 (21/5)	-
KANAL D	3 (21/2-21/4-21/5)	-
KRAL TV	1 (21/5)	-
NTV	1 (21/5)	-
SAMANYOLU TV	1 (21/4)	-
SHOW TV	1 (21/4)	-
TOPLAM	19	-

BÖLGESEL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
KANAL E (K)	1 (21/5)	-
MESAJ TV (K)	1 (21/3)	-
EGE TV- İzmir	1	-
KON TV- Konya	1	-
TOPLAM	4	-

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
A TV- Antalya	2	1
AS TV- Denizli	1	-
BAŞAK TV- Kayseri	2	1
CAN TV- Diyarbakır	1	-
ÇANAKKALE TV- Çanakkale	1	-
DEHA TV- Denizli	1	-
DOĞU TV- Erzurum	1	-
ELİF TV- Kayseri	1	-
G TV- Ş.Urfa	1	-
HİSAR TV- G.Antep	1	-
KANAL 25- Erzurum	1	-
KANAL-50- Nevşehir	1	-
KANAL A- Antalya	1	-
KAY TV- Kayseri	1	-
KBRT TV- Ankara	1	-
METRO TV- Adana	1	-
METRO TV- Diyarbakır	1	-
OLAY TV- G.Antep	1	-
RİZE TV- Rize	1	-
ŞANLIURFA TV- Ş.Urfa	1	-
TOPLAM	22	2

ULUSAL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
RADYO D- İstanbul	1	-
TOPLAM	1	-

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
BAYRAK FM- Sivas	1	-
TOPLAM	1	-

**IV)İÇKİ, SİGARA, İLAÇ VE SAĞLIK MERKEZİ REKLAMLARININ
YAPILAMAYACAĞINA İLİŞKİN REKLAM İHLALLERİ**

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
GENÇ TV	1	-
TOPLAM	1	-

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
A TV- Antalya	1	-
HİSAR TV- G. Antep	1	-
SKY TV- İzmir	1	-
SRT TV- Sivas	1	-
TOPLAM	4	-

ULUSAL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
AKRA FM- İstanbul	1	-
MARMARA FM- İstanbul	1	-
MELTEM RADYO- İstanbul	1	-
MORAL FM- İstanbul	1	-
RADYO KLAS- İstanbul	1	-
TOPLAM	5	-

BÖLGESEL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
CEM RADYO- İstanbul	1	-
ÇEKMECE FM- İstanbul	1	-
İSTANBUL FM-İstanbul	1	-
RADYO ŞAHİN- İstanbul	1	-
TOPLAM	4	-

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
AKTİF RADYO- Ankara	1	-
BAYRAK FM- Ankara	1	-
CAN RADYO- İzmir	1	-
DADAŞ RADYO- Erzurum	1	-

DOLUNAY FM- İstanbul	1	-
PENDİK FM- İstanbul	1	-
RADYO LİFE- Sakarya	1	-
RADYO ÜLKÜ- İçel	1	-
TOPLAM	8	-

V)PROGRAM DESTEKLEMESİ İLKELERİNE AYKIRI YAYINLAR

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
CİNE 5	1	-
FLASH TV	1	-
GENÇ TV	1	-
İNERSTAR	1	-
KANAL 6	1	-
KANAL D	1	-
KRAL TV	1	-
TOPLAM	7	-

BÖLGESEL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
EGE TV- İzmir	1	-
TOPLAM	1	-

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
BRT- Konya	1	-
DOĞU TV- Erzurum	1	-
ERCİYES TV- Kayseri	1	-
GÖZDE TV- Samsun	1	-
TOPLAM	4	-

ULUSAL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
RADYO KLAS- İstanbul	1	-
TOPLAM	1	-

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ARİFAN RADYO- Ankara	1	-
AS FM- Aydın	1	-
BAYRAK FM- Sivas	1	-
DENGE RADYO- Ankara	1	-
RADYO EKİN- Ankara	1	-
RADYO 35- İzmir	1	-
SİSTEM FM- Kocaeli	1	-
SEV RD- Balıkesir	1	-
STARBEST FM- Ankara	1	-
HEDEF RADYO- Ankara	1	-
TOPLAM	10	-

VDYENİDEN İLETİM YASAĞINA AYKIRI YAYINLAR

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN	UYARI	KAPATMA
KURULUŞU	SAYISI	(GÜN)
FLASH TV	1	-
İTERSTAR	1	-
KANAL D	1	-
KANAL 6	1	-
KANAL 7	1	-
MTV	1	-
SAMANYOLU TV	1	-
SHOW TV	1	-
TOPLAM	8	-

BÖLGESEL TELEVİZYONLAR

YAYIN	UYARI	KAPATMA
KURULUŞU	SAYISI	(GÜN)
KENT TV -Sakarya	2	1
KON TV- Konya	1	-
MESAJ TV- Ankara (K/B)	1	-
TOPLAM	4	1

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN	UYARI	KAPATMA
KURULUŞU	SAYISI	(GÜN)
AKDENİZ TV- Antakya	1	-
ART TV- Antalya	1	-
AS TV- Denizli	2	1
BTV- Ankara (Y-K)	3	2
BAŞAK TV- Kayseri	1	-
BAYRAK TV- K.Maraş	2	1
BEY TV- Konya	1	-
ÇORUH TV- Artvin	1	-
DESTAN TV- Kütahya	1	-
DOĞU TV- Erzurum	2	1
E TV- Antalya (K-Y)	2	1
ELİF TV- Kayseri	2	1
ER TV- K.Maraş	1	-
G TV- Karabük	1	-
G TV- Ş.Urfa	1	-
HİLAL 1 TV- Çorum	1	-
HRT TV- Antakya	2	1
HAMLE TV- Muğla	2	1
İĞDIR TV- Iğdır	1	-
KANAL 04- Ağrı	2	1
KANAL 23- Elazığ	1	-
KANAL 32- Isparta	2	1
KANAL 33- İçel	1	-
KANAL 68- Aksaray	2	1
KANAL 72- Batman	2	1
KANAL E- Elazığ	3	2
KANAL S- Samsun	2	1
KANAL Z- Zonguldak	1	-
KAY TV- Kayseri	1	-
KÖROĞLU TV- Bolu	2	1
KUZEY TV- Trabzon	2	1
KTV-Kırşehir	2	1
LALE TV- Nevşehir	1	-
LİNE TV- Bursa	2	1

MARMARA TV- Balıkesir	1	-
MERCAN TV- Adıyaman	2	1
ORT TV- Ordu	2	1
OSTİM TV- Ankara	1	-
RİZE TV- Rize	4	3
SELAM TV- Siirt	2	1
SİPAŞ TV- Sivas	2	1
SÖZ TV- Diyarbakır	1	-
SEFA TV- Tokat	1	-
SUN TV- İçel	1	-
SÜPER TV- Eskişehir	2	1
TEMPO TV- Giresun	1	-
UFUK TV- Malatya	2	1
YILDIZ TV- Mardin	1	-
TOPLAM	83	33

ULUSAL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ÇAĞ FM- İstanbul	1	-
TOPLAM	1	-

BÖLGESEL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
RADYO FOREKS- İstanbul	1	-
RADYO S- Bursa	1	-
TOPLAM	2	-

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
AKBEST RD- Balıkesir	1	-
AKTİF RADYO- Trabzon	1	-
ARKADAŞ RADYO-Sivas	1	-
BATI RADYO- İzmir	1	-
BEST FM- Bartın	1	-
BESTRAİN FM- Balıkesir	1	-
BİZİM İLLER FM- Denizli	1	-
BRT 69 FM- Bayburt	1	-
CAN RADYO- İstanbul	1	-
ÇAĞRI FM- Bayburt	1	-
DOST FM- Denizli	1	-
GENÇLİĞİN SESİ FM- Uşak	1	-
HİLAL FM- Sakarya	1	-
HRT JEST FM- Konya	1	-
KARAMANIN SESİ RD-Karaman	2	1
NET FM- Konya	1	-
RADYO AKTİF- Tekirdağ	1	-
RADYO BOX- Antalya	1	-
RADYO FON- Malatya	1	-
RADYO METROPOL- Mersin	1	-
RADYO NET-Eskişehir	1	-
SİİRT FM- Siirt	1	-
TOPLAM	23	1

YİDİCEVAP VE DÜZELTME METNİ YAYINLANMAMASI

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ATV	1	1
FLASH TV	1	1
HBB	1	1
İNERSTAR	3	3
KANAL 7	1	1
KANAL D	3	4
SHOW TV	2	2
TOPLAM	12	13

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ART TV- Uşak	1	1
AS TV- Bursa	2	2
BTV- Ankara (K-Y)	1	1
BTV- Bartın	1	1
EKİM TV- Trabzon	1	1
HİLAL 1 TV- Çorum	1	1
KANAL 1- İzmir	1	1
KANAL 32- Isparta	2	2
K TV- Konya	2	2
MRT TV- Milas	1	1
ORT TV- Ordu	2	2
POP(Yörem) TV- Bursa	1	1
SKY TV- İzmir	1	1
ŞAH TV- Muğla	1	1
TEMPO TV- Giresun	1	1
TOPLAM	19	19

ULUSAL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ALEM FM- İstanbul	1	1
BEST FM- İstanbul	1	1
TOPLAM	2	2

BÖLGESEL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
TEMPO FM- Giresun	1	1
TOPLAM	1	1

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ARMONİ FM- Afyon	1	1
DEVREK FM- Zonguldak	1	1
HARRAN FM- Şanlıurfa	1	1
TOPLAM	3	3

VIII)YAYINLARINI 1 YIL SAKLAMAYAN KURULUŞLARLA İLGİLİ UYARILAR

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
AKTİF RADYO- İzmir 1	-	
BUSELİK FM- Bodrum 1	-	
KAYISI FM- Malatya	1	-
VAHDET RADYO- G.Antep	1	-
TOPLAM	4	-

IX)SEÇİM DÖNEMİNDE YAPILAMAYACAK YAYINLAR

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ATV	1	-
BRT	1	-
FLASH TV	2	1
HBB	2	1
İTERSTAR	1	-
KANAL 6	1	-
KANAL 7	1	-
KANAL D	1	-
KRAL TV	1	-
SAMANYOLU TV	1	-
SHOW TV	1	-
TGRT	1	-
TOPLAM	14	2

BÖLGESEL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
KENT TV-Sakarya	1	-
TOPLAM	1	-

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ART TV- Uşak	1	-
BAĞ TV- Diyarbakır	1	-
BEST TV- K.Maraş	1	-
CAN TV- Diyarbakır	1	-
CEY TV- Ankara	1	-
EKİM TV- Trabzon	1	-
ER TV- K.Maraş	1	-
KANAL 21- Diyarbakır	1	-
KANAL 25- Erzurum	1	-
KANAL 50- Nevşehir	1	-
KANAL 54- Sakarya	1	-
KANAL 59- Tekirdağ	1	-
METRO TV- Diyarbakır	1	-
OLAY TV- G.Antep	1	-
OLAY TV- Tekirdağ	1	-
REHBER TV- Malatya	1	-
SELAM TV- Siirt	1	-
SKY TV- İzmir	1	-

SRT TV- Sivas	1	-
SÜPER TV- Tokat	1	-
TAVŞANLI TV- Kütahya	1	-
TVM- Malatya	1	-
UFUK TV- Malatya	1	-
TOPLAM	24	-

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
EGE FM- Manisa	1	-
HİLAL FM- Sivas	1	-
TOPLAM	2	-

X)YÜKÜMLÜLÜKLERİNİ YERİNE GETİRMİYEN KURULUŞLAR

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
GENÇ TV (BRT)	1	-
TOPLAM	1	-

KABLOLU TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
F TV (Eski Kanal 9)	2	1
TOPLAM	2	1

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
AS TV- Denizli	1	-
AY TV- Aydın	1	-
ÇRT TV- Çorum	1	-
ER TV- Malatya	1	-
G TV- Ş.Urfa	2	1
GELİŞİM TV- Rize	1	-
KANAL 1- Konya	1	-
KANAL 21- Diyarbakır	1	-
KENT TV (K)	1	-
RİZE TV- Rize	1	-
TOPLAM	11	1

ULUSAL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
AKRA FM- İstanbul	2	-
BEST FM- İstanbul	3	1
GENÇ RADYO- İstanbul	1	-
KRAL FM- İstanbul	2	1
MARMARA FM- İstanbul	1	-
MORAL FM- İstanbul	1	-
TATLİSES RD- İstanbul	1	-
TOPLAM	11	2

BÖLGESEL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
MEDYA FM- İstanbul	1	-
TOPLAM	1	-

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ADA FM- Sakarya	1	-
BAYRAK FM- İzmir	1	-
ÇAĞDAŞ FM- Sakarya	1	-
ÇAĞRI RADYO- Ankara	1	-
FURKAN FM- Kayseri	1	-
GENÇ RADYO- Sakarya	1	-
HİLAL YILDIZ- İzmir	1	-
HERKÜL FM- İzmir	1	-
MEDYAFON RD- İzmir	1	-
MEGA RADYO- Sakarya	1	-
RADYO E- Bursa	1	-
RADYO ON- İstanbul	1	-
9 EYLÜL FM- İzmir	1	-
TOPLAM	13	-

**06.09.2000 TARİHLİ ÜST KURUL TOPLANTISINDA,
ÇEŞİTLİ YÜKÜMLÜLÜKLERİNİ YERİNE GETİRMEYEN 1089
KURULUŞUN UYARILMASINA KARAR
(TRT YÜKÜMLÜLÜKLERİ)
3984 SAYILI KANUNUN 35. MADDESİ**

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
TRT	1	-
TOPLAM	1	-

**XD)TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN VARLIK VE
BAĞIMSIZLIĞINA,DEVLETİN BÖLÜNMEZ BÜTÜNLÜĞÜNE
AYKIRI YAYINLAR**

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
FLASH TV	1	-
İTERSTAR	1	-
KANAL 7	1	-
KANAL D	1	-
SHOW TV	2	1
TOPLAM	6	1

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
AHU EGM TV- Uşak (Böl.)	1	-
ANADOLU TV- İstanbul (Böl.)	1	-
CNN TÜRK- İstanbul (K)	2	1
(Eski "Böl" Eko Tv)		
İGRT TV- İçel (İrt.)	1	-
GÜNEŞ TV- Malatya (Böl.)	1	-
METRO TV- Diyarbakır (Böl.)	2	90
TOPLAM	8	91

ULUSAL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
RADYO ÇAĞ- İstanbul (İrt.) (Eski Üsküdar Fm)	2	7
RADYO SPORT- İstanbul (Böl.)	1	-
TOPLAM	3	7

BÖLGESEL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
AÇIK RADYO- İstanbul 1	-	-
ÇEVRE RADYO- İstanbul (Böl.)	1	-
MESAJ FM- Kocaeli (İrt.) 2	30	-
RADYO FOREKS- İstanbul (Böl.) (Hür Fm)	2	30
RADYO S- Bursa (Böl.)	1	-
UMUT RADYO- İstanbul (Böl.)	1	-
YÖN FM- İstanbul (Böl.) 1	-	-
TOPLAM	9	60

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
AKTİF RADYO- Trabzon (Böl.)	1	-
AKTÜEL RADYO- Diyarbakır (Böl.)	4	365
ANADOLUNUN SESİ RD- İst (Böl.)	2	30
ANTALYA FM- Antalya (Böl.)	2	365
ARKADAŞ RADYO- Adana (Böl.)	3	61
ART FM- Ağrı (Böl-İrt)	1	-
BATI RADYO- İzmir (Böl.)	1	-
BİZİM ÇAĞRI FM- Bursa (İrt.)	1	-
BİZİM İMPARATOR FM- Adana(Böl.)	1	-
CAN RADYO- Diyarbakır (Böl.)	2	30
CAN RADYO- İzmir	1	-
RADYO- İzmir (Böl.)	2	30
DOLUNAY FM- İstanbul (İrt.)	1	-
DOST RADYO- Erzincan (Böl.)	1	-
GENÇ ÖZGÜN FM- Adana	1	-
GENÇLİĞİN SESİ RD- Uşak	1	-
İPEK FM- Yozgat (İrt.)	1	-
KARACADAĞ RADYO- Ş.Urfa (Böl.)	3	150
MEDYA FM- Ş.Urfa (Böl.-İrt.)	2	180
MEGA RADYO- Mardin (Böl.)	1	-
METRO FM- Diyarbakır (Böl.)	3	730
ONEY FLAŞ FM- Ordu (Böl.)	2	15
ONUR FM- Ağrı	1	-
ÖZGÜR RADYO- Ankara	1	-
ÖZGÜR RADYO- İstanbul (Böl.)	1	-
RADYO BOX- Antalya (Böl.)	2	30
RADYO EKİN- Ankara (Böl.)	1	-
RADYO FON- Malatya (Böl.)	3	91
RADYO NET- Eskişehir	1	-
RADYO NİDA- Malatya (Böl.)	1	-
RADYO PRESS- Bursa (Böl.)	1	-
RADYO UMUT- Antalya (Böl.)	1	-
RADYO 2000- Erzincan	1	-
SEV RADYO- Balıkesir (Böl.)	1	-
SHOW RADYO- Mardin (Böl.)	3	270

SİLİVRİ MARMARA RD- İstanbul (İrt.)	1	-
SÜPER FM- İçel (İrt.)	1	-
TEMPO FM- Ş.Urfa (Böl.)	1	-
TOPLAM		

**XII)TOPLUMUN MİLLİ MANEVİ DEĞERLERİNE AYKIRI YAYINLAR
3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN “b” BENDİ**

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
A TV	1	-
FLASH TV	1	-
HBB	1	-
İTERSTAR	1	-
KANAL 6	2	1
KANAL D	1	-
SAMANYOLU TV	1	-
TOPLAM	8	1

BÖLGESEL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
CNBC-E (K)	1	-
TOPLAM	1	-

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
E TV- Antalya (Kablolu)	2	7
MERSİN TV- İçel	1	-
TVM- Malatya	1	-
TOPLAM	4	7

BÖLGESEL RADYOL

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
MESAJ FM- Kocaeli (İrt.)	1	-
UMUT RADYO- İstanbul (Böl.)	1	-
TOPLAM	2	-

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
BUCA FM- İzmir	1	-
DENGE RD- Ankara (İrt.)	1	-
ÖZGÜR RADYO- İstanbul (Böl.)	1	-
TOPLAM		

**XIII)ANAYASANIN GENEL ESASLAR KISMINDA YER ALAN İLKELERE
DEMOKRATİK KURALLARA VE KİŞİ
HAKLARINA AYKIRI YAYINLAR:
3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN “c” BENDİ**

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
İTERSTAR	1	-
KANAL 7	1	-
KANAL D	2	1
SAMANYOLU TV	1	-

TGRT	1	-
TOPLAM	6	1

BÖLGESEL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
KANAL 5- Gaziantep (Eski Yaprak Tv)	1	-
SELAM TV- Kocaeli	1	-
TOPLAM	2	-

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
B TV- Karabük	1	-
BEST TV- K.Maraş	1	-
ER TV- K.Maraş	1	-
İGRT TV- İçel	2	1
KANAL 43- Kütahya	1	-
KANAL 50- Nevşehir	2	30
KENT TV- (K)	1	-
ŞANLIURFA TV- Ş.Urfa	1	-
TOPLAM	10	31

ULUSAL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
MARMARA FM- İstanbul	1	-
MORAL FM- İstanbul	3	91
RADYO ÇAĞ- İstanbul (Eski Üsküdar Fm)	1	-
RADYO SPORT- İstanbul (Böl)	1	-
SÜPER FM- İstanbul	1	-
TOPLAM	7	91

BÖLGESEL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
MESAJ FM- Kocaeli	2	-
MİHR RADYO- Denizli	1	-
RİBAT FM- Konya	1	-
TOPLAM	4	-

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ANADOLUNUN SESİ RD-İst(Böl.)	1	-
ART FM- Ağrı	1	-
ART RADYO – Ankara	1	-
BİZİM ÇAĞRI FM- Bursa	1	-
BİZİM İMPARATOR FM-Adana(Böl.)	1	-
DADAŞ RADYO- Erzurum	1	-
DEMOKRAT RADYO- İzmir (Böl.)	1	-
DENGE RADYO- Ankara	1	-
ERT FM- Eskişehir	1	-
FURKAN FM- Kayseri	1	-
GENÇLİĞİN SESİ RD- Uşak	1	-
HEDEF RADYO- Ankara	3	4
HİLAL FM- Sakarya	1	-
HİLAL BİRLİK FM- Antalya	1	-

İMAMOĞLU FM- Adana	1	-
MARMARA DAVET FM- Bursa	1	-
MEDYA FM- Ş.Urfa (Böl.-İrt.)	1	-
ONUR FM- Ağrı (Böl.)	1	-
RADYO LIGHT-İstanbul (İrt-Hr.)	1	-
RADYO NUR- İstanbul	7	811
RADYO ÖZEL- Adana	1	-
RADYO PRESS- Bursa	1	-
RADYO SELAM- Malatya	1	-
RADYO 2000- Erzincan (Böl.)	1	-
SEZGİ FM- Konya	1	-
SÜPER FM- İstanbul	1	-
VATAN RADYO- Bursa	1	-
TOPLAM	35	815

**XIV) GENEL AHLAKA, TOPLUM HUZURUNA AYKIRI YAYINLAR
3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN “d” BENDİ**

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ATV	6	5
BRT	2	1
CİNE-5	11	9
İTERSTAR	10	9
KANAL 6	8	8
KANAL D	9	9
KRAL TV	4	11
N TV	2	1
NUMBER ONE	1	-
SHOW TV	13	13
TGRT	2	1
TOPLAM	68	67

BÖLGESEL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
KANAL E	2	1
EGE TV- İzmir	4	5
TOPLAM	6	6

KABLOLU TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
KİSS TV- İstanbul	1	-
TOPLAM	1	-

YEREL TELEVİZYONLAR

ANADOLU TV- İstanbul	1	-
BAŞAK TV- Kayseri	1	-
CNN TÜRK- İstanbul (K)	1	-
EKİM TV- Trabzon	1	-
E TV- Antalya	4	3
HRT TV- Antakya	2	7
KARESİ TV- Balıkesir	2	1
KLAS TV- Samsun	1	-
ORT TV- Ordu	2	3
TEMPO TV- Adana	1	-

TEMPO TV- Giresun	1	-
YEDİTEPE TV- İstanbul	1	-
TOPLAM	18	14

ULUSAL RADYOLAR

BEST FM- İstanbul (U)	2	7
KİSS FM- İstanbul (U)	1	-
MARMARA FM- İstanbul (U)	1	-
RADYO D (RADYO KLÜP)-İst. (U)	3	4
RADYO KLAS- İstanbul (U)	4	127
SHOW RADYO- İstanbul (U)	1	-
TATLİSES RADYO- İstanbul (U)	2	1
TOPLAM	14	139

BÖLGESEL RADYOLAR

AÇIK RADYO- İstanbul (B)	2	15
KENT FM- İstanbul (B)	1	-
RADYO EGE-İzmir (B)	1	-
TOPLAM	4	15

YEREL RADYOLAR

AKTİF RADYO-İzmir (Y)	3	16
BAŞKAN FM- Kırklareli (Y)	1	-
BUCA FM- İzmir	1	-
CAN RADYO- İzmir (Y)	1	-
EMEK FM- Mardin (Y)	1	-
FM 101- İzmir	1	-
GENERAL FM- Zonguldak (Y)	1	-
KARACADAĞ RD- Şanlıurfa (Y)	2	7
KEÇİÖREN FM- Ankara (Y)	1	-
RADYO ACTİVE- Karabük (Y)	1	-
RADYO AKTİF- Aksaray (Y)	1	-
RADYO EKSPRES- İzmir (Y)	3	31
RADYO İMAJ- Erzurum (Y)	1	-
RADYO MİX- İzmir (Y)	1	-
RADYO MYDONOSE-Ankara	1	-
RADYO TEK- Adıyaman (Y)	1	-
SEV RADYO- Balıkesir (Y)	2	1
SEVİYE FM- Kars (Y)	1	-
TEMPO RADYO- Bursa (Y)	1	-
TOPLAM	25	55

XV)NAKLEN SPOR YAYINI SIRASINDA REKLAM**YAYINLANAMAYACAĞI İLKESİ****3984 SAYILI KANUNUN EK-1. MADDESİ**

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
CİNE-5	1	-
TOPLAM	1	

**XVI)İNSANLARIN İRK, CİNSİYET,SOSYAL SINIF VEYA DİNİ
İNANÇLARININ KINANMAMASI İLKESİNE AYKIRI YAYINLAR
3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN “F” BENDİ****ULUSAL TELEVİZYONLAR**

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
İTERSTAR	1	-
TOPLAM	1	-

BÖLGESEL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
AK TV- İstanbul	2	30
TOPLAM	2	30

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
MİHR TV- Denizli	4	910
TVM- Malatya	1	-
TOPLAM	5	910

BÖLGESEL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
MİHR RADYO- Denizli 3	395	
TOPLAM	3	395

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
HEDEF RADYO- Ankara	2	1
İMAMOĞLU FM- Adana	1	-
ÖZEL FM- İstanbul	1	-
RADYO ÖZEL- Adana	1	-
TOPLAM	5	1

XVII)3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN “g” BENDİ**ULUSAL TELEVİZYONLAR**

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ATV	2	1
FLASH TV	3	2
HBB	1	-
İTERSTAR	1	-
KANAL 6	2	1
KANAL 7	5	4
KANAL D	1	-
NTV	1	-
SAMANYOLU TV	1	-
SHOW TV	2	1
TOPLAM	19	9

BÖLGESEL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
AK TV- İstanbul (İrt.)	2	30
KANAL 5- Gaziantep (Eski Yaprak Tv)	1	-
SELAM TV- Kocaeli (İrt.)	4	32
TOPLAM	7	62

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
AHİ TV- Kırşehir (İrt.)	1	-
AHU EGM TV- Uşak (Böl.)	1	-
ANADOLU TV- İstanbul (Böl.)	1	-
ART TV- Diyarbakır (Böl.)	1	-
BRT TV- Burdur (İrt.)	1	-
BRT TV- Konya-Ereğli (İrt.)	1	-
CAN TV- Erzincan (Böl.)	1	-
CHANNEL MALATYA- (İrt.)	7	298
CNN TÜRK- İstanbul (Y/K)	1	-
ÇANKAYA TV- Ankara (Böl.)	1	-
DEHA TV- Denizli (Böl.)	1	-
E TV- Antalya (Y/K)	1	-
ER TV- Malatya (Böl.)	2	7
GÖKKUŞAĞI TV- Trabzon (İrt.)	1	-
GRT TV- Gaziantep	1	-
İGRT TV- İçel (İrt.)	1	-
GÜNEŞ TV- Malatya(Böl.)	6	73
KANAL A- Ankara (İrt.)-(K)	1	-
KANAL 16- Bursa (İrt.)	1	-
KANAL 21- Diyarbakır (Böl.)	3	380
KANAL 43- Kütahya (İrt.)	2	1
KANAL 72- Batman (Böl.)	1	-
KARESİ TV- Kayseri (İrt.)	1	-
KAY TV- Kayseri (Böl.)	1	-
KLAS TV- Antalya (İrt.)	1	-
KLAS TV- Samsun	1	-
KUZEY TV- Trabzon (İrt.)	1	-
METRO TV- Diyarbakır (Böl.)	4	61
OLAY TV- Bursa (K/Y)	2	7
SELAM TV- Siirt (İrt.)	1	-
SRT TV- Samsun (Böl.)	1	-
SRT TV- Sivas (İrt.)	2	1
ŞANLIURFA TV- Ş.Urfa (İrt.)	3	45
TVM- Malatya (Böl.)	1	-
UFUK TV- Malatya (İrt.)	7	281
YEDİTEPE TV- İstanbul (Böl.)	1	-
TOPLAM	62	1134

ULUSAL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
AKRA FM- İstanbul (İrt.)	7	23
MARMARA FM- İstanbul (İrt.)	5	77
MORAL FM- İstanbul (İrt.)	8	50
MOZAİK RADYO- Ankara (Böl.)	3	31
RADYO ÇAĞ- İstanbul (İrt.)	4	11
(Eski Üsküdar Fm)		
RADYO D- İstanbul	1	-
RADYO SPORT- İstanbul (Böl.)	1	-
RADYO 7- İstanbul (İrt.)	1	-
TOPLAM	30	192

BÖLGESEL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
AÇIK RADYO- İstanbul	1	-
BAŞAK FM- İzmir (İrt.)	2	1

ÇEVRE RADYO- İstanbul (Böl.)	3	120
ÇİZGİ RADYO- İstanbul (Böl.)	1	-
MESAJ FM- Kocaeli (İrt.) 5	425	
RADYO FOREKS- İstanbul (Böl.)	1	-
(Hür Fm)		
RADYO S- Bursa (Böl.)	1	-
RİBAT FM- Konya (İrt.) 1	-	
ULUSAL FM- İstanbul	1	-
UMUT RADYO - İstanbul (Böl.)	5	380
YÖN FM- İstanbul (Böl.) 2	7	
TOPLAM	23	933

YEREL RADYOLAR

YAYIN	UYARI	KAPATMA
KURULUŞU	SAYISI	(GÜN)
AKTİF RADYO- İçel (Böl.)	2	90
AKTİF RADYO- Trabzon (Böl.)	1	-
ANADOLU FM- Kırıkkale (İrt.)	2	-
ANADOLUNUN SESİ RD- İst(Böl.)	3	120
ANTALYA FM- Antalya (Böl.)	2	365
ARİFAN RADYO- Ankara (İrt.)	4	11
ART FM- Ağrı (İrt-Böl)	1	-
ARKADAŞ RADYO- Adana (Böl.)	7	780
BATI RADYO- İzmir (Böl.)	1	-
BATMAN FM- Batman (İrt.-Böl.)	2	90
BAYRAK FM- İzmir (İrt.)	1	-
BİRLİK RADYO- Kayseri (İrt.)	4	10
BİRLİK RADYO- Ankara (Böl.)	1	-
BİZİM ÇAĞRI RD- Bursa (İrt.)	3	120
BİZİM İMPARATOR FM- Adana(Böl)	1	-
BRT FM- Balıkesir (Böl.)	1	-
CAN RADYO- İzmir (Böl.)	1	-
ÇAĞDAŞ RADYO- Ankara (Böl.)	2	7
ÇAĞRI FM- Çorum (İrt.)	1	-
DADAŞ RADYO- Erzurum (İrt.)	1	-
DEMOKRAT RADYO- İzmir (Böl.)	7	1106
DENGE RADYO- Ankara (İrt.)	6	120
DOLUNAY FM- İstanbul (İrt.)	2	1
ERT FM- Eskişehir (İrt.)	2	1
FETİH RADYO- Kayseri (İrt.)	1	-
FURKAN FM- Kayseri (İrt.)	3	8
GENÇ ÖZGÜN FM- Adana (Böl.)	1	-
GENÇLİĞİN SESİ RD- Uşak (İrt.)	1	-
HEDEF RADYO- Ankara (İrt.)	7	8
HİLAL FM- Sivas (İrt.)	2	1
HİLAL YILDIZ RD- İzmir (İrt.)	1	-
İMAJ RADYO- Ankara (Böl.)	6	53
İMAMOĞLU FM- Adana (İrt.)	1	-
KARACADAĞ RADYO- Ş.Urfa (Böl.)	7	790
KARDELEN FM- Manisa (Böl.)	1	-
MARMARA DAVET FM- Bursa (İrt.)	1	-
MEYDA RADYO- Ş.Urfa- (İrt-Böl)	5	605
MEGA RADYO- Malatya (Böl.)	1	-
MİLLİ GENÇLİK RD- Konya (İrt.)	2	1
NET FM- Konya (Böl.)	1	-
NUR RADYO- Diyarbakır (İrt.)	1	-
ONUR FM- Ağrı (Böl.)	1	-
ÖZEL FM- İstanbul (İrt.)	6	244
ÖZGÜR RADYO- Ankara (Böl.)	2	30
ÖZGÜR RADYO- İstanbul (Böl.)	5	1185

RADYO BARIŞ- İstanbul (Böl.)	1	-
RADYO BOX- Antalya (Böl.)	1	-
RADYO CAN- Erzincan (İrt.)	1	-
RADYO EKİN- Ankara (Böl.)	2	3
RADYO FON- Malatya (Böl.)	3	180
RADYO LİGH T-İzmir (İrt-Hr)	1	-
RADYO NET- Eskişehir (Böl.)	1	-
RADYO NİDA- Malatya (İrt.)	3	8
RADYO NUR- İstanbul (İrt.)	1	-
RADYO ÖZEL- Adana (İrt.)	1	-
RADYO PRESS- Bursa (Böl.)	2	30
RADYO SELAM- Malatya (İrt.)	1	-
RADYO SES- İçel (Böl.)	4	46
RADYO SÖZ- Bursa (Böl.)	5	278
RADYO ŞİRİNNAR- G.Antep (İrt.)	1	-
RADYO UMUT- Antalya (Böl.)	2	90
RADYO 2000- Erzincan	1	-
SEHER FM- Van (İrt.)	5	270
SEZGİ FM- Konya (İrt.)	1	-
SİLİVRİ MARMARA FM- İstanbul (İrt.)	1	-
ŞAFAK RADYO- G.Antep (İrt.)	1	-
ŞAFAK RADYO- Kayseri (İrt.)	3	14
ŞAMPİYON FM- Bursa (Böl.)	1	-
TEMPO FM- Ş.Urfa (Böl.)	1	-
TUŞBA FM- Van (Böl.)	1	-
VAHDET RADYO -G.Antep (İrt.)	1	-
VATAN RADYO- Bursa (İrt.)	2	1
YENİGÜN FM- İstanbul (Böl.)	1	-
TOPLAM	163	6667

**XVIII)TÜRK MİLLİ EĞİTİMİNİN GENEL AMAÇLARINA, TEMEL
İLKELERİNE AYKIRI YAYINLAR
3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN “h” BENDİ**

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ATV	1	-
FLASH TV	1	-
İTERSTAR	1	-
KANAL 7	2	1
SAMANYOLU TV	1	-
TGRT	1	-
TOPLAM	7	1

BÖLGESEL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
CNBC-E (K)	1	-
TOPLAM	1	-

ULUSAL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
AKRA FM- İstanbul (İrt.)	1	-
TOPLAM	1	-

**XIX)YAYINLARDA YASALARA SAYGILI OLMA İLKESİNE
AYKIRI YAYINLAR
3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN “1” BENDİ**

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ATV	4	3
BRT	1	-
CİNE 5	1	-
FLASH TV	2	1
HBB	2	-
İTERSTAR	9	8
KANAL 6	3	2
KANAL 7	4	3
KANAL D	8	5
KRAL TV	1	-
NTV	1	-
SAMANYOLU TV	2	1
SHOW TV	2	1
TGRT	2	1
TRT	1	-
TOPLAM	43	25

BÖLGESEL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
E TV- İstanbul (K)	2	1
EGE TV- İzmir	1	-
MESAJ TV- Ankara (K)	2	1
SELAM TV- Kocaeli	1	-
TOPLAM	6	2

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ART TV- Aksaray	1	-
ART TV- Malatya	1	-
AS TV- Denizli	1	-
AY TV- Aydın	1	-
BTV- Ankara (K)	4	3
CNN TÜRK- İstanbul (K)	2	1
DEHA TV- Denizli	1	-
E TV- Antalya (K)	2	1
ELİF TV- Kayseri	1	-
ERT TV- Zonguldak	1	-
GÜNEŞ TV- Malatya	1	-
KANAL A- Ankara (K)	1	-
KANAL 1- İzmir	1	-
KANAL 43- Kütahya	1	-
KENT TV- Sakarya (K)	3	3
MERKÜR TV- Van	1	-
OSTİM TV- Ankara	1	-
POP TV- Bursa	1	-

SKY TV- İzmir	1	-
SRT TV- Sivas	1	-
SÜPER KANAL- Bursa	1	-
TEMPO TV- Giresun	1	-
TVM- Malatya	2	1
TV 8 (K)	1	-
UFUK TV- Malatya	2	1
YENİ TV- İzmir	1	-
TOPLAM	35	10

ULUSAL RADYOLAR

YAYIN	UYARI	KAPATMA
KURULUŞU	SAYISI	(GÜN)
BEST FM- İstanbul	1	-
DÜNYA RADYO- Ankara	1	-
MOZAİK FM- Ankara	2	1
RADYO ÇAĞ- İstanbul	1	-
(Eski Üsküdar Fm)		
TOPLAM	5	1

BÖLGESEL RADYOLAR

YAYIN	UYARI	KAPATMA
KURULUŞU	SAYISI	(GÜN)
BAŞAK FM- İzmir	1	-
ÇOŞKUN RADYO- Ankara	1	-
ÖMÜR RADYO- Ankara	1	-
RADYO FOREKS- İstanbul	1	-
(Hür Fm)		
RADYO S- Bursa (Böl.)	1	-
TESK FM- Ankara	1	-
UMUT RADYO -İstanbul	1	-
TOPLAM	7	-

YEREL RADYOLAR

YAYIN	UYARI	KAPATMA
KURULUŞU	SAYISI	(GÜN)
AKTİF RADYO- İçel	1	-
AKTİF RADYO- Trabzon	1	-
ALTERNATİF RADYO- İçel	1	-
ANADOLU FM- Kocaeli	1	-
ANADOLUNUN SESİ RD-İstanbul	1	-
ARKADAŞ RADYO- Ankara	1	-
ARKADAŞ RADYO- Sivas	1	-
ART FM- Afyon	1	-
BATI RADYO- İzmir	1	-
BAYRAK FM- İzmir	1	-
CAN RADYO- İzmir	1	-
ÇAĞDAŞ RADYO- Ankara	1	-
ÇAĞRI RADYO- Ankara	2	1
DEMOKRAT RADYO- İzmir	2	15
DOLUNAY FM- İstanbul	1	-
ES FM- Kütahya	1	-
EZGİM RADYO- Ankara	1	-
GÖZDE FM- Sinop	2	1
HEDEF RADYO- Ankara	1	-
HİLAL FM- Sivas	1	-
İMAJ RADYO- Ankara	1	-
KARDELEN FM- Manisa	1	-
NET FM- Konya	1	-
RADYO BOX- Antalya	1	-

RADYO EKİN- Ankara	1	-
RADYO KLÜP- Bursa	1	-
RADYO LİGHT- İzmir	1	-
RADYO MEDYA- İzmir	1	-
RADYO MİX- İzmir	1	-
RADYO NET- Eskişehir	1	-
SANCAK RADYO- Sivas	1	-
SEV RADYO- Balıkesir	1	-
SİSTEM RADYO- Ankara	1	-
ŞAMPİYON FM- Bursa	1	-
ŞOK RADYO- İçel	1	-
VAHDET RADYO -G.Antep	1	-
YEŞİL HİLAL FM- Bursa	1	-
TOPLAM	42	17

XX)KİŞİLİK HAKLARI İHLALLERİ
3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN “j” BENDİ

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ATV	1	-
BRT	1	-
FLASH TV	4	5
HBB	1	-
İTERSTAR	5	4
KANAL 6	9	8
KANAL 7	4	3
KANAL D	8	7
NTV	2	1
SAMANYOLU TV	1	-
SHOW TV	7	6
TGRT	2	1
TRT	1	-
TV 8	1	-
TOPLAM	47	35

KABLOLU TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
NUMBER 102.5	1	-
TOPLAM	1	-

BÖLGESEL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
AK TV -İstanbul (B)	1	-
EGE TV- İzmir (B)	1	-
KANAL E- İstanbul (B-K)	2	1
MESAJ TV-Ankara (B-K)	1	-
YAPRAK TV- Gaziantep (B)	2	90
TOPLAM	7	91

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ALANYA TV- Antalya (Y)	1	-

ART TV- Aksaray (Y)	3	4
ART TV- Uşak (Y)	1	-
AS TV- Denizli (Y)	2	1
AY TV- Aydın (Y)	1	-
BTV- Ankara (Y-K)	30	32
BRT TV- Burdur	1	-
CHANNEL MALATYA (Y)	2	15
ÇAĞDAŞ TV- Karaman	1	-
ÇANAKKALE TV- Çanakkale (Y)	1	-
ÇAY TV- Rize (Y)	1	-
CNN TÜRK-İstanbul (K-Y)	1	-
DEHA TV- Denizli (Y)	1	-
E TV- Antalya (K/Y)	2	3
EKİM TV- Trabzon (Y)	2	1
G TV- Karabük	1	-
G TV- Tokat	1	-
GENÇ TV- İstanbul (K/Y)	1	-
GÖKKUŞAĞI TV- Trabzon (Y)	1	-
GÜNEŞ TV- Malatya	2	1
KANAL 23- Elazığ	1	-
KANAL 48- Muğla (Y)	1	-
KANAL 52- Ordu (Y)	1	-
KANAL 59- Tekirdağ (Y)	2	1
KANAL 59- Tekirdağ (Y)	2	1
KANAL 2000- Rize (Y)	1	-
KANAL A- Antalya (Y)	1	-
KANAL Z- Zonguldak (Y)	1	-
KAPADOKYA TV- Nevşehir (Y)	4	32
KARESİ TV- Balıkesir (Y)	3	30
KGRT TV- Karaman (Y)	1	-
KLAS TV- Antalya	1	-
KLAS TV- Samsun (Y)	1	-
KTV-Kırşehir (Y)	1	-
K TV- Adana	2	1
KTV- Konya (Y)	2	1
KUZEY TV- Trabzon (Y)	4	3
LALE TV- Nevşehir (Y)	3	2
MERCAN TV- Adıyaman	1	-
OLAY TV- Bursa (K-Y)	1	-
OLAY TV- Gaziantep (Y)	1	-
SELAM TV- Siirt	1	-
SİPAŞ TV- Sivas	1	-
SKY TV- İzmir (Y)	1	-
SÖKE TV- Aydın (Y)	1	-
SRT TV- Samsun (Y)	1	-
SRT TV- Sinop (Y)	1	-
SRT (SEFA) TV- Tokat	1	-
SÜPER KANAL- Samsun (Y)	1	-
TEMPO TV- Giresun (Y)	2	1
UFUK TV- Malatya (Y)	1	-
YILDIZ TV- İstanbul (Y)	1	-
ZİLE TV- Tokat	-	-
TOPLAM	104	128

ULUSAL RADYOLAR**YAYIN****KURULUŞU****AKRA FM- İstanbul****BEST FM- İstanbul****DÜNYA RD- Ankara****UYARI
SAYISI**

4

3

1

**KAPATMA
(GÜN)**

5

10

-

METRO FM- İstanbul	1	-
MOZAİK RD- Ankara	1	-
RADYO ÇAĞ- İstanbul (U) (Eski Üsküdar Fm)	4	5
RADYO D- İstanbul (U)	11	19
RADYO KLAS- İstanbul	1	-
RADYO 7- İstanbul	1	-
SHOW RADYO- İstanbul (U)	1	-
TOPLAM	28	39

BÖLGESEL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
BAŞAK RADYO- İzmir (B)	2	7
ÇEVRE RD- İstanbul (B)	1	-
MAY RADYO- İstanbul (B)	1	1
UMUT RD- İstanbul (B)	1	-
TOPLAM	6	8

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ANADOLU FM- Kırıkkale (Y)	1	-
ANADOLUNUN SESİ RD- İstanbul	1	-
ARİFAN RD- Ankara (Y)	4	11
ARKADAŞ RD- Adana (Y)	1	-
ART RADYO- Ankara	1	-
BAŞKAN FM- Kırklareli (Y)	1	-
BATI RADYO- İzmir	1	-
BRT FM- Balıkesir (Y)	1	-
CAN RADYO- İzmir	1	-
DEMOKRAT RD- İzmir (Y)	4	2
DENGE RD- Ankara (Y)	2	3
EMEK FM- Mardin (Y)	1	-
ERCAN RD- Kırşehir (Y)	1	-
FETİH RD- Kayseri (Y)	1	-
FURKAN FM- Kayseri (Y)	1	-
GENÇ ÖZGÜN FM- Adana	1	-
GENÇLİK FM- Bayburt (Y)	1	-
GENÇLİĞİN SESİ RD- Uşak (Y)	1	-
GÖZDE FM- Sinop (Y)	1	-
HEDEF RD- Ankara (Y)	2	1
JOY RADYO- İstanbul	1	-
MARMARA DAVET FM- Bursa (Y)	1	-
MEDYA FM- Şanlıurfa (Y)	1	-
MEGA FM- Malatya (Y)	1	-
MEGA RD- Sakarya (Y)	2	1
MESAJ FM- Kocaeli (Y)	3	-
NUR RD- Diyarbakır (Y)	1	-
ÖZEL FM- İstanbul (Y)	3	37
ÖZGÜR RD- İstanbul (Y)	2	180
RADYO CAN- Erzincan (Y)	1	-
RADYO EKİN- Ankara (Y)	6	56
RADYO FON- Malatya (Y)	1	-
RADYO KLÜP- Bursa (Y)	1	-
RADYO MİX- İzmir	1	-
RADYO SELAM- Malatya	1	-
RADYO ŞİRİNNAR- G.Antep (Y)	1	-
RADYO TEK- Adıyaman (Y)	1	-
SEV RADYO- Balıkesir (Y)	6	5

SEVGİ FM- Sinop (Y)	1	-
SEVİYE FM- Kars	1	-
STARBEST FM- Ankara (Y)	1	-
ŞAFAK RD- Gaziantep (Y)	1	-
ŞAFAK RD- Kayseri (Y)	1	-
ŞAMPİYON FM- Bursa	1	-
ŞOK RADYO- İçel (Y)	3	1
TEMPO FM- Şanlıurfa (Y)	2	1
ÜÇAY RD- Bursa (Y)	1	-
VATAN RD- Bursa (Y)	1	-
VENÜS RADYO- Antalya	1	-
YENİGÜN FM- İstanbul (Y)	1	-
YÖREM RD- Bursa (Y)	1	-
TOPLAM	79	298

**XXDÖZEL AMAÇ VE ÇIKARLARA HİZMET EDEN, HAKSIZ REKABETE
YOL AÇICI YAYINLAR
3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN “k” BENDİ**

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ATV	2	1
CİNE 5	1	-
İTERSTAR	2	1
KANAL D	3	2
KRAL TV	2	-
(TELEON)		
SHOW TV	1	-
TGRT	3	2
TOPLAM	14	6

BÖLGESEL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
SELAM TV- Kocaeli	1	-
MESAJ TV- Ankara	1	-
TOPLAM	2	-

KABLOLU TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
TV 8	1	-
TOPLAM	1	-

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
CTV- Ankara (K-Y)	1	-
KANAL 25- Erzurum	1	-
KANAL 43- Kütahya	1	-
KAPADOKYA TV- Nevşehir	1	-
KLAS TV- Antalya	1	-
NİĞDE TV- Niğde	1	-
OSTİM TV- Ankara	1	-
SELAM TV-Kocaeli	1	-
SKY TV- İzmir	2	1

TOPLAM	10	1
---------------	-----------	----------

ULUSAL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
METRO FM- İstanbul	1	-
TOPLAM	1	-

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
CAN RADYO- İzmir	1	-
ES FM- Kütahya	1	-
FM 49- Muş	1	-
JOY FM- İstanbul	1	-
KULA SEÇ FM- Manisa	1	-
NİĞDE RADYO- Niğde	1	-
RADYO EKİN- Ankara	1	-
SEV RADYO- Balıkesir	1	-
SEVİYE FM- Kars	1	-
TOPLAM		

XXII) HABER VE OLAYLARIN ÇABUK VE DOĞRU BİR ŞEKİLDE ERİLMESİ İLKESİNE AYKIRI YAYINLAR
3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN “I” BENDİ

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
CİNE 5	1	-
HBB	1	-
İNERSTAR	2	1
KANAL 6	1	-
KANAL 7	1	-
KANAL D	2	-
SHOW TV	1	-
TGRT	1	-
TOPLAM	10	1

BÖLGESEL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
EGE TV- İzmir	1	-
TOPLAM	1	-

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ART TV- Amasya	1	-
B TV (K)	1	-
CHANNEL MALATYA (Y)	1	-
TOPLAM	3	-

ULUSAL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
BEST FM- İstanbul (Böl.)	1	-
TOPLAM	1	-

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
BİRLİK RADYO- Ankara	1	-
RADYO KYÖD- Kocaeli	1	-
ONUR FM- Ağrı	1	-
TOPLAM	3	

XXIII)ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDET YAYINLARI
3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN “m” BENDİ

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ATV	10	9
BRT	1	-
CİNE-5	5	4
CNBC-E	1	-
FLASH TV	1	-
HBB	1	-
İTERSTAR	12	12
KANAL 6	9	8
KANAL 7	1	-
KANAL D	8	7
KRAL TV	3	2
NUMBER ONE	1	-
SHOW TV	12	8
TGRT	2	1
TOPLAM	67	51

BÖLGESEL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
MESAJ TV (K-B)	1	-
SELAM TV- Kocaeli	1	-
TOPLAM	2	-

KABLOLU TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
KİSS TV- İstanbul	1	-
TOPLAM	1	-

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ANADOLU TV- İstanbul (Y)	1	-
E TV- Antalya (Y-K)	4	5
HRT TV- Antakya (Y)	3	37
KANAL 1 TV- İzmir (Y)	1	-
KANAL 32- Isparta	1	-
KANAL A- Ankara (Y-K)	1	-
KARADENİZ TV- Rize (Y)	1	-
OSTİM TV- Ankara (Y)	1	-

TON TV- Çanakkale	1	-
YEDİTEPE TV- İstanbul (Y)	1	-
YENİ TV- İzmir (Y)	1	-
TOPLAM	15	41

ULUSAL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
KİSS FM- İstanbul	1	-
NUMBER ONE FM- İstanbul	1	-
RADYO KLAS- İstanbul	1	-
TOPLAM	3	-

BÖLGESEL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
KENT FM- İstanbul	1	-
RADYO EGE- İzmir	1	-
TOPLAM	2	-

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
BUCA FM- İzmir	-	-
KARACADAĞ RD- Şanlıurfa	1	-
KEÇİÖREN FM- Ankara	1	-
RADYO ATKİF- İzmir	1	-
TEMPO RADYO- Bursa	2	3
TOPLAM	5	3

**XXIV)YARGI KARARI OLMAKSIZIN KİMSENİN SUÇLU İLAN EDİLEMEYECEĞİ İLKESİNE AYKIRI YAYINLAR
3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN “n” BENDİ**

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ATV	1	-
BRT	1	-
FLASH TV	1	-
İTERSTAR	3	2
KANAL 6	2	1
KANAL 7	1	-
KANAL D	7	6
SHOW TV	4	3
TOPLAM	20	12

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
B TV (K)	2	1
GÜNEŞ TV- Malatya	1	-
KARESİ TV- Balıkesir	1	-
TOPLAM	4	1

ULUSAL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
RADYO D- İstanbul	1	-
TOPLAM	1	-

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ARİFAN RADYO- Ankara	1	-
MEGA FM- Malatya	1	-
SEV RADYO- Balıkesir	1	-
VENÜS RADYO- Antalya	1	-
TOPLAM	4	-

**XXV)EĞİTİM, KÜLTÜR, YERLİ YAPIM PROGRAMLARINA ASGARİ YER VERİLMESİ İLKESİNE AYKIRI YAYINLAR
3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN “p” BENDİ**

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ATV	1	-
CİNE 5	1	-
FLASH TV	1	-
GENÇ TV	2	1
HBB	1	-
İTERSTAR	1	-
KANAL 6	1	-
KANAL D	1	-
KRAL TV	2	1
NTV	1	-
SHOW TV	1	-
TOPLAM	13	2

BÖLGESEL/KABLOLU TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
KANAL E	1	-
TOPLAM	1	-

YEREL/KABLOLU TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
E TV - Antalya	1	-
KENT TV	1	-
NUMBER ONE TV	1	-
TOPLAM	3	-

BÖLGESEL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
SES FM- Uşak	1	-
TOPLAM	1	-

**XXV)BİLGİ İLETİŞİM TELEFONLARI İLE İKRAMİYE VERİLMEMESİ İLKESİNE AYKIRI YAYINLAR
3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN “r” BENDİ**

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ATV	1	-

FLASH TV	1	-
HBB	1	-
İTERSTAR	1	-
KANAL 6	1	-
KANAL D	1	-
SHOW TV	1	-
TOPLAM	7	-

EREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
MERKÜR TV-Van	1	-
TOPLAM	1	-

**XXVII)DEMOKRATİK GRUPLAR VE SİYASİ PARTİLER ARASINDA
FİRSAT EŞİTLİĞİ SAĞLANMASI İLKESİNE AYKIRI YAYINLAR
3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN “s” BENDİ**

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
ATV	1	-
FLASH TV	1	-
HBB	1	-
İTERSTAR	1	-
KANAL D	1	-
TRT	2	-
TOPLAM	7	-

YEREL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
B TV (K)	1	-
KANAL A (K)	1	-
DOĞU TV- Erzurum	1	-
TOPLAM	3	-

YEREL RADYOLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
RADYO EKİN- Ankara	2	1
TOPLAM	2	1

**XXVIII)RADYO VE TELEVİZYON YAYINLARININ TÜRKÇE
YAPILMASI VE TÜRKÇENİN DÜZGÜN KULLANILMAMASI
İLKESİNE AYKIRI YAYINLAR
3984 SAYILI KANUNUN 4. MADDESİNİN “t” BENDİ**

ULUSAL TELEVİZYONLAR

YAYIN KURULUŞU	UYARI SAYISI	KAPATMA (GÜN)
TGRT	1	-

TOPLAM	1	-
<u>YEREL TELEVİZYONLAR</u>		
YAYIN	UYARI	KAPATMA
KURULUŞU	SAYISI	(GÜN)
CAN TV - Diyarbakır	1	-
TOPLAM	1	-

<u>BÖLGESEL RADYOLAR</u>		
YAYIN	UYARI	KAPATMA
KURULUŞU	SAYISI	(GÜN)
ÇEVRE RADYO- İstanbul 2	1	-
TOPLAM	2	1

<u>YEREL RADYOLAR</u>		
YAYIN	UYARI	KAPATMA
KURULUŞU	SAYISI	(GÜN)
ARKADAŞ RADYO- Adana	1	-
ÇAĞDAŞ RADYO- Ankara	1	-
ÇAĞRI RADYO- Hatay	1	-
EMEK FM- Mardin	1	-
GÜN FM- Diyarbakır	1	-
İMAJ RADYO- Ankara	1	-
KEÇİÖREN FM- Ankara	1	-
MEDYA RADYO- Ş.Urfa	2	1
MEGA RADYO- Malatya	1	-
NRT FM- Gaziantep	1	-
ÖZGÜR RADYO- Ankara	1	-
RADYO GÜNEŞ- Kırıkkale	1	-
RADYO İMAJ- Erzurum	1	-
RADYO 2000- Erzincan	1	-
ŞOK RADYO- İçel	1	-
TOPLAM	16	1

BİBLİYOGRAFYA

- AKALIN,Emine :RTÜK İletişim Dergisi,Sayı 22.
- AKSOY,Asu :“Türkiye’de Televizyon ve Aile”,Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları,Ankara,1995
- ALACAKAPTAN, Uğur :“Bir Özel Televizyon Şirketinin Sunulmuş Bilimsel Görüş” (Yayınlanmamıştır)
- ALEMDAR,Korkmaz, :“Türkiye Radyo-televizyon Kurumunun Geçirdiği Aşamalar Üzerine Bazı görüşler”,İletişim,AİTİA Gazetecilik Ve Halkla İlişkiler Yüksek Okulu yayın Organı,1981/1.
- AZİZ,Aysel :“3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluşları Hakkında Kanunun Uygulanmasına İlişkin Sorunlar ve Öneriler”,Yeni Türkiye Medya Özel Sayısı1, Eylül-Ekim 1996,Ankara.
- BATMAZ,Veyssel :“Türkiye’de Televizyon ve Aile”,Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları,Ankara,1995.
- BİLGET,Şebnem : RTÜK İletişim Dergisi, Sayı 22,S.24.
- CANKAYA,Özden :“Media Kime Hizmet Eder”,İletişim Dünyası Unesco Türkiye Milli Komisyonu İletişim Komitesi Yayını,Mart-Nisan 1994 .

- CANORUÇ, Mustafa Şenay : "Türkiye'de Radyo ve Televizyon Yayıncılığının Hukuki Boyutu", İstanbul, 1998
- DAĞDEVİREN, Emre, : "Lisans niçin gelmez?" Yeni yüzyıl 9.5.1997.
- DEMİR, Vedat : Türkiye'de Özel Radyo Ve Televizyonların Çıkışı Ve Bu Konuda Devlet Tekelinin Kalkması, "Marmara İletişim Dergisi", M.Ü.İletişim F.Yay.Temmuz 1994, İstanbul.
- GENER, Cihangir : RTÜK İletişim Dergisi, "Yayın Durdurmalar; Yerel Yayıncılık ve Yerel Yayıncıların Karşılaştıkları Sorunlar" sayı.22.
- GÜRBÜZ, Sevim, : Kitle Haberleşmesi, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1980.
- GÜRPINAR, Şemsettin : RTÜK İletişim Dergisi, 21. Sayı.
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref : "Türkiye-Radyo-Televizyon Kurumu", SBFD, C.XXIV, Ankara 1969
- HATEMİ, P. Hüseyin , : "Sözleşme Dışı Sorumluluk" Filiz Kitapevi, İstanbul 1998.
- KABOĞLU, İ. Ö. : "Özgürlükler" a.g.e. sf. 290; Aynı yönde ÇANKAYA, Özlem "Dünden Bugüne Radyo - Televizyon" İstanbul – 1997.
- MAHMUTOĞLU, Fatih Selami : "3984 Sayılı Radyo ve Televizyon Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun Üzerine

Düşünceler”, Marmara İletişim
Dergisi, Temmuz 1994, Cem Ofset, İstanbul.

MUMCU, Uğur : “Anap’ın Planı”, Cumhuriyet Gazetesi, 11
ekim 1991.

NALBANT, Atilla : “Fransa’da İletişim Özgürlüğünün
Koruyucusu: Görsel_İşitsel Üst Kurulu” İnsan
Hakları Yıllığı (Dr. Muzaffer SENCER’E
Armağan) TODAİE. C17-18, Ankara 1995-1996.

ÖNGÖREN, T. Mahmut, : “Yeni Radyo-TV Düzeni”, (Devlet ve Basın
içinde) ÇGD Yay. No: 6, 1. Bası, Ankara 1993

ÖZEL, Cevat : www.turkhukuksitesi.com.05.07.2001

TURAN, Yusuf. : “Dünden Bugüne radyo Televizyon
Yayıncılığı ve RTÜK”, RTÜK İletişim
Dergisi, Mart-Nisan 2001.

TARKAN, Ömer, : “Devenin Neresi Doğru ?” Posta, 25.3.1997 .

YALÇINTAŞ, Nevzat : “Türkiye’de Televizyon Rahatsızlığı”, Yeni
Türkiye Medya Özel Sayısı
1, Ekim 1996.

YARARLANILAN GAZETELER :

Cumhuriyet Gazetesi, 01.08.1990.

Ege Gazetesi, 28.11.1995

Evrensel Gazetesi, 28.11.1995

Dünya Gazetesi, 29.11.1995.

Hürriyet Gazetesi, 31.03.1993.

Hürriyet Gazetesi, 28.11.1995.

Hürriyet Gazetesi, 04.03.1997.

Milliyet Gazetesi, 04.03.1997.

Posta, 28.11.1995.

RG. 20 11.1994 t. S. 22117.

RTÜK'ün 24.02.2000 tarihli basın bildirisi.

RTÜK'nun 04.04.1996 bildirisi.

Sabah Gazetesi,28.11.1995

Siyah – Beyaz Gazetesi,28.11.1995

Şafak Gazetesi,28.11.1995

Yeni Asır, 28.11.1995.

Yeni Günaydın Gazetesi,28.11.1995

Yeni Günaydın Gazetesi, 04.03.1997.

Yeni Yüzyıl Gazetesi,29.11.1995.

İstatistikler RTÜK Yayınları İzleme Ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığında alınmıştır.